kadaster

Landbouwstructuuranalyse Drenthe

20 oktober 2026

Inhoud

Inleiding Landbouwstructuuranalyse 2026 3

Bedrijven

Aantal bedrijven per grootteccategorie (BAB 2024) 4
Aantal bedrijven per grootteccategorie (BAB 2017) 5
Vergelijking aantal bedrijven per grootteccategorie (BAB 2017, 2024) 6
Toelichting op de gehanteerde bedrijfstypologie 7
Aandeel en aantal bedrijven per bedrijfstype per deelgebied (BAB 2024) 9
Aandeel en aantal bedrijven per bedrijfstype per deelgebied (BAB 2017) 10

Dieraantallen

Aantallen dieren per deelgebied (GVE) (BAB 2024) 11
Dieraantallen per deelgebied en diersoort (BAB 2024) 13
Dieraantallen per diersoort voor heel Drenthe (BAB 2024) 14
Aantal melkveebedrijven boven 2,6 GVE/ha (BAB 2024) 15

Leeftijd en opvolging

Leeftijdsverdeling bedrijfshoofden – alle bedrijfstypen (BAB 2024) 16
Leeftijdsverdeling bedrijfshoofden – alle bedrijfstypen (BAB 2017) 17
Verschil in leeftijdsverdeling bedrijfshoofden (BAB 2017, 2024) 18
Leeftijdsopbouw per deelgebied & grootteccategorie (BAB 2024) 29
Bedrijfsopvolging naar deelgebied (BAB 2023) 21
Bedrijfsopvolging naar bedrijfsomvang per deelgebied (BAB 2023) 22
Bedrijven zonder opvolging - potentiële stoppers (BAB 2023) 24

Eigendomsanalyse

Verdeling grondbezit naar eigenaarstype en deelgebied (Kapri mei 2026) 25
Aantal eigenaren per oppervlakteklasse (Kapri mei 2026) 26
Gebruikstitels (BAB 2024) 27
Grondgebruik (BAB 2024) 29

Gewaspercelen (BRP 2025) 30

Grondmarktanalyse

Gemiddelde grondprijs per hectare (AGRIS 2019 - 2025) 39
Agrarische grondprijs per hectare Drenthe (AGRIS 2019 – 2025) 44
Grondmobiliteit (AGRIS 2019 - 2025) 45

Verkavelingsanalyse

Inleiding verkavelingsanalyse 49
Verdeling landbouwbedrijven naar bedrijfstype en deelgebied (BAB 2024) 52
Gemiddelde bedrijfsgrootte (BAB 2024) 53
Grootte huiskavels (BAB 2024) 54
Percentage huiskavel t.o.v. oppervlakte van het bedrijf (BAB 2024) 55
Grootte veldkavel (BAB 2024) 56
Aantal veldkavels (BAB 2024) 57
Afstand tot veldkavels (BAB 2024) 58
Samenvatting verkavelingsanalyse (BAB 2024) 59
Toelichting verkavelingsscore 60
Verkavelingsscore melkveebedrijven (BAB 2017, 2024) 61
Verkavelingsscore akkerbouwbedrijven (BAB 2017, 2024) 62

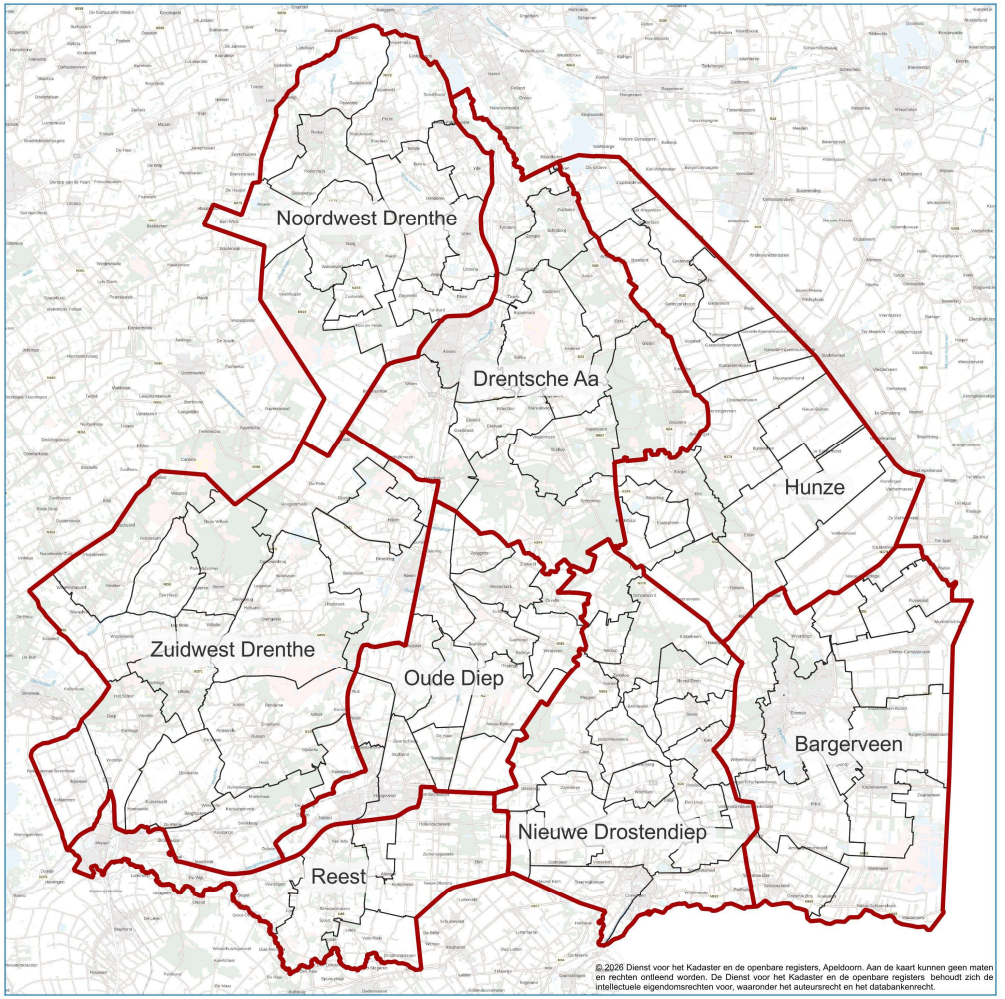
Inleiding Landbouwstructuuranalyse 2026

Het Kadaster heeft in 2019 een verkavelingsanalyse uitgevoerd voor de gehele provincie Drenthe. Inmiddels bestaat de behoefte aan een geactualiseerde analyse, welke niet alleen inzicht biedt op provinciaal niveau, maar ook specifiek is toegesneden op de acht deelgebieden waarin de provincie is ingedeeld, zie kaart hiernaast. (De deelgebieden zijn gebaseerd op de indeling van het 'Programma Natuurlijk Platteland'. Ook voor de vergelijking met 2019 is deze indeling gehanteerd.) Dit vormt de aanleiding voor de huidige landbouwstructuuranalyse 2026, waarvan de resultaten in deze rapportage zijn beschreven.

De landbouwstructuuranalyse bouwt voort op de verkavelingsanalyse uit 2019 en is aangevuld met aanvullende onderzoeksonderdelen. Het doel van deze analyse is om een actueel en gedetailleerd inzicht te verkrijgen in de landbouwstructuur van Drenthe, zowel voor de provincie als geheel als voor de afzonderlijke deelgebieden. Dit inzicht vormt een belangrijke basis voor de ontwikkeling van toekomstgerichte landbouwscenario's en ondersteunt de beleidsvorming rond de verdere ontwikkeling van het landelijk gebied.

In elk gebied zijn minimaal 4 melkveebedrijven en minimaal 4 akkerbouwbedrijven aanwezig.
Voor de onderdelen aantal bedrijven, bedrijfstypen, dieraantallen en leeftijden van bedrijfshoofden is gebruik gemaakt van de Basiskaart Agrarische Bedrijfssituatie (BAB) uit 2024. Wat betreft de opvolging is gebruik gemaakt van de BAB 2023. Deze informatie is namelijk niet aanwezig in 2024.

<u>Toelichting jaartallen:</u>
In 2019 is er een door het Kadaster een verkavelingsanalyse uitgevoerd, waarin de meest recent beschikbare data is gebruikt, de data over 2017.
Voor de analyse van 2026 is gebruik gemaakt van de data van 2024. In het rapport benoemen we steeds het jaartal van de data die gebruikt is en niet het moment dat het rapport is opgeleverd.

© 2026 Dienst voor het Kadaster en de openbare registers, Apeldoorn. Aan de kaart kunnen geen maten en rechten ontleend worden. De Dienst voor het Kadaster en de openbare registers behoudt zich de intellectuele eigendomsrechten voor, waaronder het auteursrecht en het databankenrecht.

Aantal bedrijven per groottecategorie (BAB 2024)

Aantal bedrijven	<10 ha	%	10-30 ha	%	30-50 ha	%	50-90 ha	%	90-120 ha	%	>120ha	%	Totaal
Bargerveen	54	10%	64	13%	36	9%	59	10%	25	13	45	16	283
Drentsche Aa	48	9%	50	10%	31	8%	49	8%	23	12	30	11	231
Hunze	40	7%	48	9%	51	13%	74	12%	35	18	62	22	310
Nieuwe Drostendiep	70	13%	71	14%	52	13%	109	18%	23	12	29	10	354
Noordwest Drenthe	59	11%	45	9%	36	9%	71	12%	15	8	38	14	264
Oude Diep	64	12%	56	11%	51	13%	66	11%	20	10	23	8	280
Reest	74	14%	49	10%	31	8%	33	6%	10	5	10	4	207
Zuidwest Drenthe	131	24%	124	24%	109	27%	137	23%	43	22	40	14	584
Totaal	540	100%	507	100%	397	100%	598	100%	194	100	277	100	2513

Deze tabel bevat een overzicht van de gemiddelde bedrijfsgrootte onderverdeeld in zes categorieën bedrijfsomvang in hectare per deelgebied. Let op, de percentages zijn berekend ten opzichte van Drenthe in totaal.
Met name het aantal bedrijven in Zuidwest Drenthe valt op.

Databron: BAB 2024

Aantal bedrijven per groottecategorie (BAB 2017)

Aantal bedrijven	<10 ha	%	10-30 ha	%	30-50 ha	%	50-90 ha	%	90-120 ha	%	>120 ha	%	Totaal
Bargerveen	64	9%	69	11%	44	9%	62	9%	29	17	50	17	318
Drentsche Aa	72	10%	51	8%	40	8%	68	9%	17	10	41	14	289
Hunze	53	7%	46	8%	65	13%	86	12%	39	22	63	22	352
Nieuwe Drostendiep	88	12%	84	14%	81	16%	111	15%	21	12	28	10	413
Noordwest Drenthe	98	13%	73	12%	44	9%	92	13%	15	9	32	11	354
Oude Diep	75	10%	67	11%	58	12%	82	11%	12	7	27	9	321
Reest	94	13%	67	11%	44	9%	49	7%	7	4	8	3	269
Zuidwest Drenthe	204	27%	155	25%	128	25%	168	23%	35	20	39	14	729
Totaal	748	100%	612	100%	504	100%	718	100%	175	100	288	100	3045

Deze tabel bevat een overzicht van de gemiddelde bedrijfsgrootte onderverdeeld in zes categorieën bedrijfsomvang in hectare per deelgebied, op basis van de BAB 2017 die diende als basis voor de verkavelingsanalyse 2019.

Databron: BAB 2017

Vergelijking aantal bedrijven per groottecategorie (BAB 2017, 2024)

	<10 ha		10-30 ha		30-50 ha		50-90 ha		90-120 ha		>120 ha		Totaal	
Deelgebied	**2017**	**2024**	**2017**	**2024**	**2017**	**2024**	**2017**	**2024**	**2017**	**2024**	**2017**	**2024**	**2017**	**2024**
Bargerveen	64	54	69	64	44	36	62	59	29	25	50	45	318	283
Drentsche Aa	72	48	51	50	40	31	68	49	17	23	41	30	289	231
Hunze	53	40	46	48	65	51	86	74	39	35	63	62	352	310
Nieuwe Drostendiep	88	70	84	71	81	52	111	109	21	23	28	29	413	354
Noordwest Drenthe	98	59	73	45	44	36	92	71	15	15	32	38	354	264
Oude Diep	75	64	67	56	58	51	82	66	12	20	27	23	321	280
Reest	94	74	67	49	44	31	49	33	7	10	8	10	269	207
Zuidwest Drenthe	204	131	155	124	128	109	168	137	35	43	39	40	729	584
Totaal	748	540	612	507	504	397	718	598	175	194	288	277	3045	2513

Deze tabel geeft naast elkaar aan welke categorieën zijn gekrompen en welke zijn gegroeid. Op de categorie 10-30 ha in de Hunze na, is alleen groei te zien in het aantal bedrijven groter dan 90 hectare. In totaal daalt het aantal bedrijven in alle deelgebieden.

Databron: BAB 2017, BAB 2024

Toelichting op de gehanteerde bedrijfstypologie

Bedrijfstype	Soort bedrijf
Akkerbouwbedrijven	Graan-, oliezaad- en eiwitgewasbedrijven
	Zetmeelaardappelbedrijven
	Akkerbouwgroentebedrijven *
	Akkerbouwbedrijven met vooral voedergewassen
	Overige akkerbouwbedrijven
Tuinbouwbedrijven	Glasgroentebedrijven
	Snijbloemenbedrijven
	Pot- en perkplantenbedrijven
	Overige glastuinbouwbedrijven
	Opengrondsgroentenbedrijven *
	Bloembollenbedrijven
	Paddenstoelbedrijven
	Boomkwekerijbedrijven
	Overige tuinbouwbedrijven
Blijvendeteeltbedrijven	Wijngaardbedrijven
	Fruitbedrijven
	Overige blijvende teeltbedrijven
Melkveebedrijven	Melkveebedrijven
Overige graasdierbedrijven	Vleeskalverenbedrijven
	Overige rundveebedrijven
	Schapenbedrijven
	Geitenbedrijven
	Paard- en ponybedrijven
	Graasdierbedrijven met vooral voedergewassen
	Overige graasdierbedrijven
Hokdierbedrijven	Fokzeugenbedrijven
	Vleesvarkensbedrijven
	Overige varkensbedrijven
	Leghennenbedrijven tbv consumptieeieren
	Vleeskuikenbedrijven
	Overige pluimveebedrijven
	Overige hokdierbedrijven
Gewascombinaties	Gewascombinaties
Veeteeltcombinaties	Veeteeltcombinatie, vooral graasdieren
	Veeteeltcombinatie, vooral hokdieren
Gewas- veecombinatie	Akkerbouw-graasdiercombinaties
	Overige gewas/veecombinaties

Toelichting bedrijfstypen, zoals toegepast in de volgende pagina's

De bedrijfstypen zijn gebaseerd op de statistische bedrijfstypering van de Landbouwtelling. Deze indeling is gebaseerd op het economische zwaartepunt van een landbouwbedrijf en niet op één specifiek gewas of diersoort. Op basis van de geregistreerde landbouwactiviteiten wordt per bedrijf bepaald welk type productie het grootste aandeel heeft in de totale Standaardopbrengst (SO). Wanneer meerdere productierichtingen een belangrijk aandeel hebben, wordt het bedrijf ingedeeld als een combinatiebedrijf. De tabel geeft de hoofdbedrijfstypen en de onderliggende bedrijfstypen weer.

De hoofdbedrijfstypen zijn akkerbouw, tuinbouw, blijvende teelt, graasdieren en hokdieren, aangevuld met verschillende typen combinatiebedrijven. Onder akkerbouw vallen onder meer graan-, aardappel- en akkerbouwgroentebedrijven. Tuinbouw omvat zowel glastuinbouw als tuinbouw in de open grond, waaronder bijvoorbeeld opengrondsgroenten, bloembollen en boomkwekerij. Blijvende teelt betreft onder meer fruitteelt en andere meerjarige teelten. Binnen de graasdierbedrijven zijn in deze analyse de melkveebedrijven afzonderlijk onderscheiden; de overige graasdierbedrijven zijn samengevoegd tot 'overige graasdierbedrijven'. Hokdierbedrijven hebben betrekking op onder meer varkens- en pluimveebedrijven.

De bedrijfstypering zegt daarmee niet rechtstreeks welke gewassen een bedrijf teelt. Een bedrijf wordt niet als tuinbouwbedrijf aangemerkt omdat het bijvoorbeeld een bepaald tuinbouwgewas teelt, maar omdat de tuinbouwproductie economisch gezien het zwaartepunt van het bedrijf vormt. Omgekeerd kunnen gewassen die in de volle grond worden geteeld, afhankelijk van de statistische classificatie, onder akkerbouw of tuinbouw vallen. Ook kan een bedrijf meerdere gewassen of productierichtingen hebben en toch als één specifiek bedrijfstype worden ingedeeld.

De aantallen per bedrijfstype moeten daarom worden geïnterpreteerd als een statistische indeling van landbouwbedrijven naar hun economische productierichting en niet als een telling van bedrijven die een bepaald gewas of een bepaalde diersoort telen.

*Toelichting akkerbouwgroentebedrijven en opengrondsgroentebedrijven en gewascombinaties: zie volgende dia.

Toelichting op de gehanteerde bedrijfstypologie

Bij de Toelichting op de gehanteerde bedrijfstypologie (pag.7) wordt verstaan onder:

- Akkerbouwgroentebedrijven:

boerenkool, erwten (groen te oogsten), knolselderij, kroten/rode bieten, koolraap, schorseneren, spinazie, stamsperziebonen, suikermaïs, tuinbonen (groen te oogsten), uien, waspeen, winterpeen en witlofwortel (bron: CBS).

- Opengrondsgroentebedrijven:

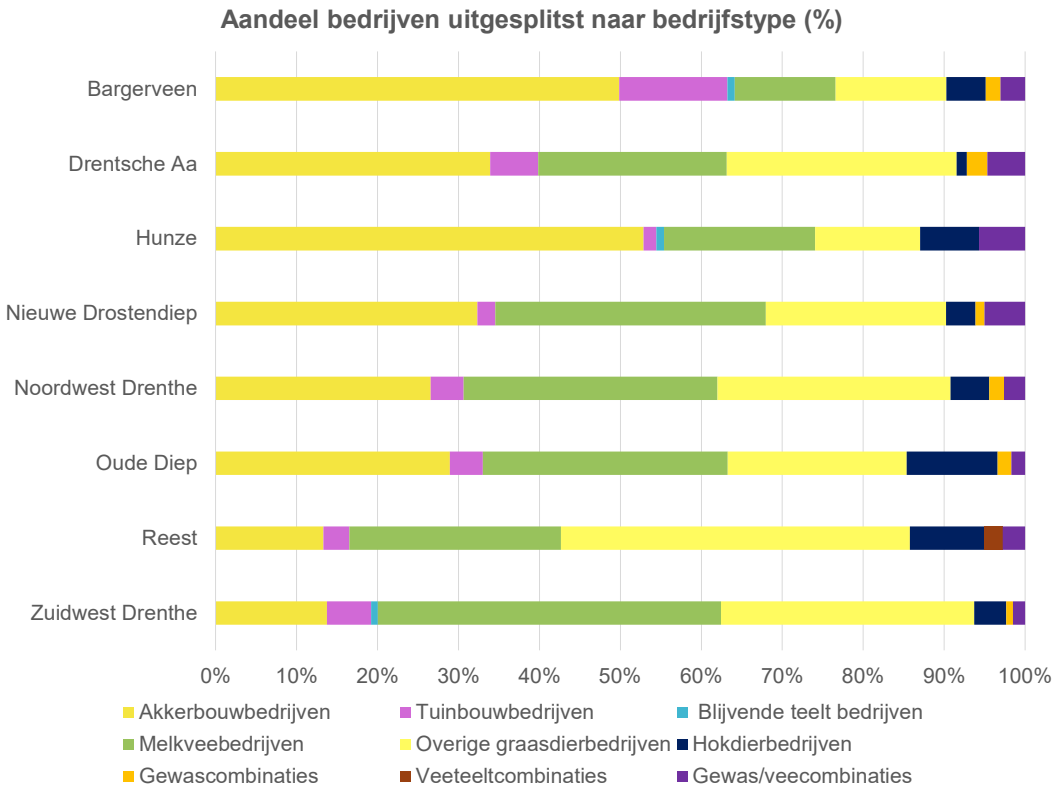
broccoli, sla, bloemkool, aardbeien, prei, sluitkool, asperges, spruitkool (bron: Agrimatie).

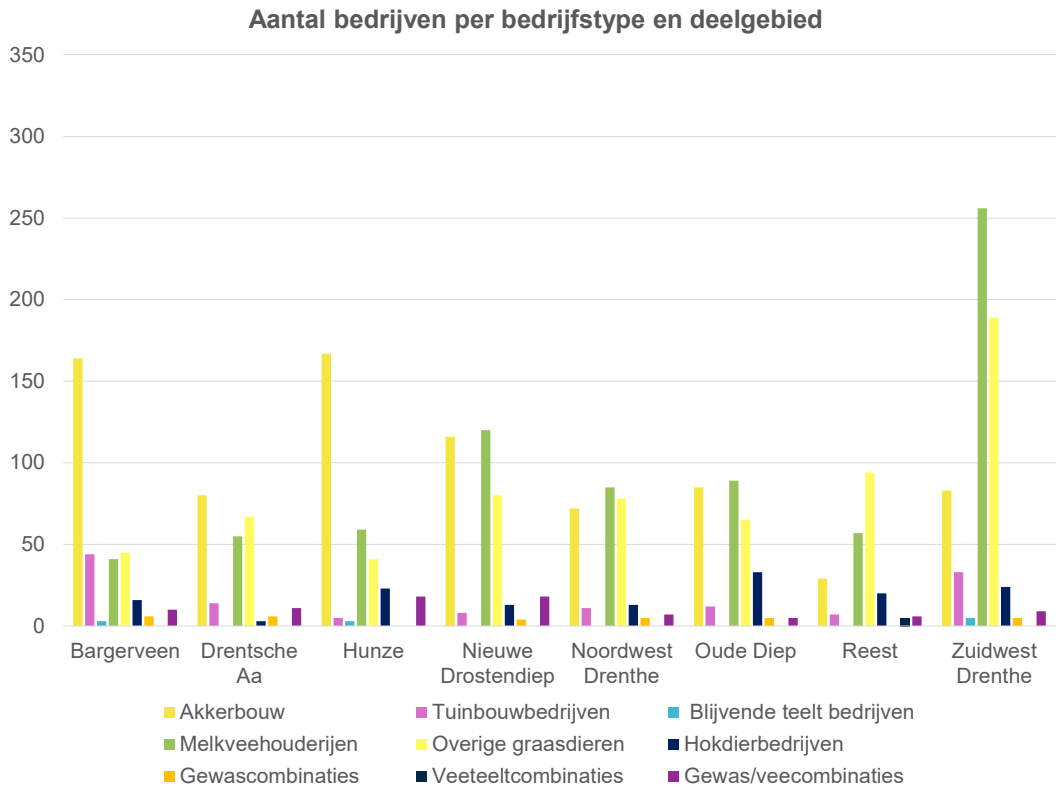
- Gewascombinaties:

Het tegelijkertijd telen van twee of meer verschillende gewassen op hetzelfde perceel. Dit kan in de vorm van een mengsel zijn (zoals een agrarisch natuurmengsel van kruiden, granen en grassen) of als combinatieteelt waarbij planten elkaar ondersteunen (bron: RVO).

Aandeel en aantal bedrijven per bedrijfstype per deelgebied (BAB 2024)

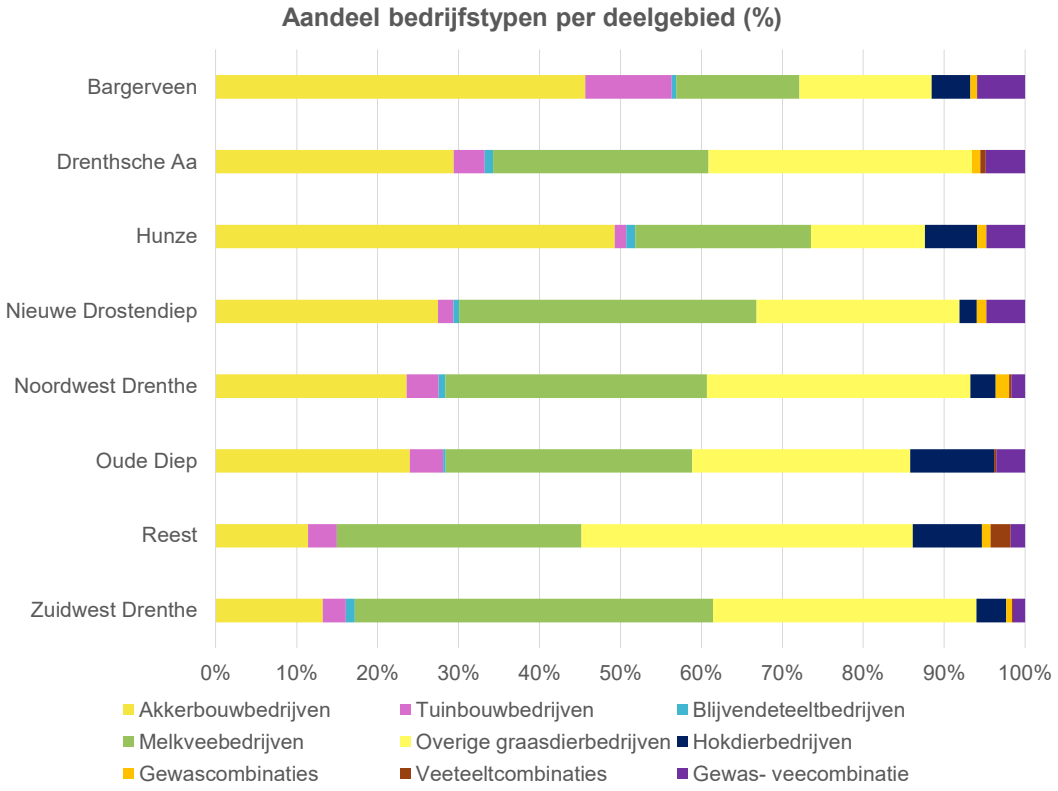

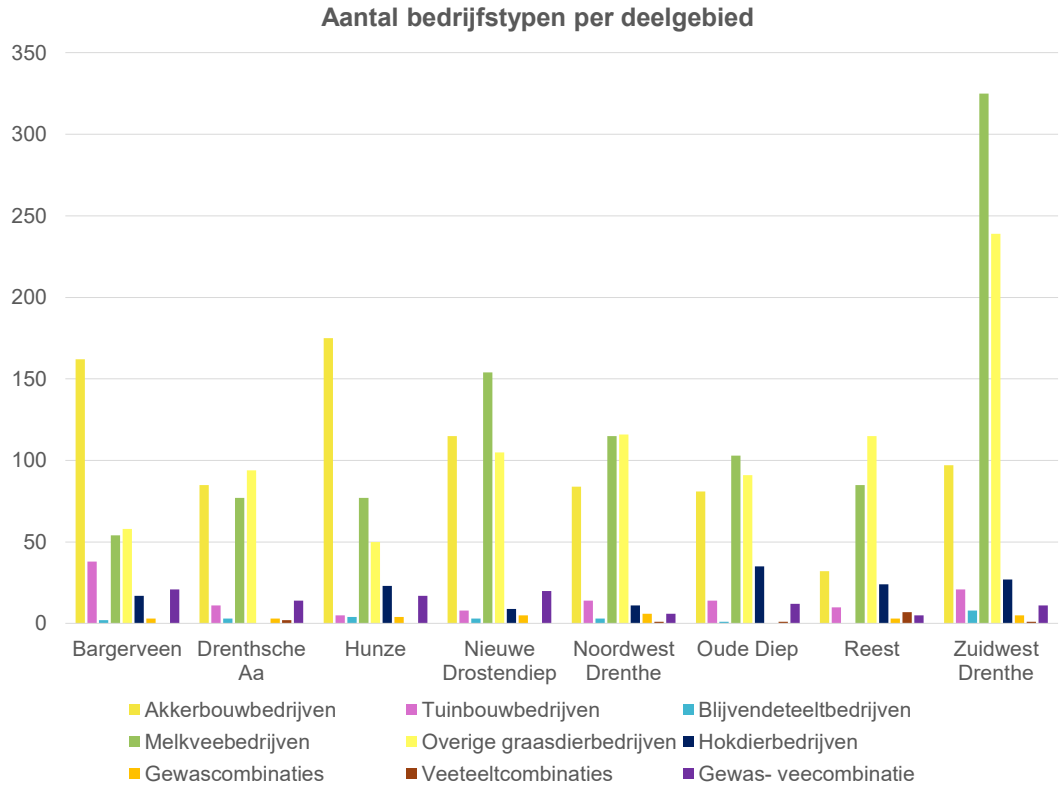

Deze grafieken bevatten een overzicht van het aantal bedrijven per bedrijfstype per deelgebied. De linker tabel genormaliseerd naar 100% en de rechter grafiek in aantallen. Met name het aantal melkvee- en overige graasdierbedrijven in Zuidwest Drenthe valt op.

Databron: BAB 2024

Aandeel en aantal bedrijven per bedrijfstype per deelgebied (BAB 2017)

Vrijwel over de gehele linie neemt het aantal bedrijven af voor 2024 t.o.v. 2017. Procentueel gezien neemt het aantal melkveehouderijen harder af dan de overige bedrijfstypen.

Databron: BAB 2017

Aantallen dieren per deelgebied (GVE) (BAB 2024)

Bargerveen	Aantal	GVE
Melk- en kalfkoeien	7.126	7.126
Jongvee	4.660	2.330
Vlees- en weidevee	5.250	5.250
Varkens	51.616	10.323
Kippen	769.122	5.153
Overig pluimvee	0	0
Pony's, Paarden en Ezels	459	459
Geiten en Schapen	7.244	362
Overige dieren	0	0

Drentsche Aa	Aantal	GVE
Melk- en kalfkoeien	7.704	7.704
Jongvee	4.871	2.435
Vlees- en weidevee	3.237	3.237
Varkens	31	6
Kippen	253.129	1.695
Overig pluimvee	0	0
Pony's, Paarden en Ezels	1.015	1.015
Geiten en Schapen	7.204	360
Overige dieren	0	0

Hunze	Aantal	GVE
Melk- en kalfkoeien	8.856	8.856
Jongvee	5.927	2.963
Vlees- en weidevee	1.128	1.128
Varkens	15.346	3.069
Kippen	1.916.557	12.840
Overig pluimvee	19.688	131
Pony's, Paarden en Ezels	620	620
Geiten en Schapen	5.367	268
Overige dieren	0	0

Nieuwe Drostendiep	Aantal	GVE
Melk- en kalfkoeien	17.980	17.980
Jongvee	11.765	5.882
Vlees- en weidevee	4.030	4.030
Varkens	16.544	3.308
Kippen	212.572	1.424
Overig pluimvee	0	0
Pony's, Paarden en Ezels	922	922
Geiten en Schapen	2.054	102
Overige dieren	0	0

Noordwest Drenthe	Aantal	GVE
Melk- en kalfkoeien	12.133	12.133
Jongvee	8.890	4.445
Vlees- en weidevee	14.526	14.526
Varkens	10.616	2.123
Kippen	704.756	4.721
Overig pluimvee	0	0
Pony's, Paarden en Ezels	795	795
Geiten en Schapen	3.681	184
Overige dieren	0	0

Oude Diep	Aantal	GVE
Melk- en kalfkoeien	12.285	12.285
Jongvee	7.657	3.828
Vlees- en weidevee	5.323	5.323
Varkens	43.097	8.619
Kippen	1.143.113	7.658
Overig pluimvee	24.502	164
Pony's, Paarden en Ezels	367	367
Geiten en Schapen	6.159	307
Overige dieren	0	0

Reest	Aantal	GVE
Melk- en kalfkoeien	7.111	7.111
Jongvee	5.222	2.611
Vlees- en weidevee	7.870	7.870
Varkens	29.859	5.971
Kippen	910.727	6.101
Overig pluimvee	0	0
Pony's, Paarden en Ezels	554	554
Geiten en Schapen	4.947	247
Overige dieren	0	0

Zuidwest Drenthe	Aantal	GVE
Melk- en kalfkoeien	29.949	29.949
Jongvee	19.195	9.597
Vlees- en weidevee	9.418	9418
Varkens	29.803	5.960
Kippen	1.006.010	6.740
Overig pluimvee	0	0
Pony's, Paarden en Ezels	1.129	1.129
Geiten en Schapen	28.890	1.444
Overige dieren	127	127

Databron: BAB 2024. Aantallen dieren zijn inclusief hobbyhouders.

Aantallen dieren per deelgebied (GVE) (BAB 2017)

Bargerveen	Aantal	GVE
Melk- en kalfkoeien	6977	6977
Jongvee	5377	2689
Vlees- en weidevee	5198	5198
Varkens	34555	6911
Kippen	782718	5244
Overig pluimvee	0	0
Pony's, Paarden en Ezels	347	347
Geiten en Schapen	5477	274
Overige dieren	0	0

Drentsche Aa	Aantal	GVE
Melk- en kalfkoeien	9606	9606
Jongvee	5729	2865
Vlees- en weidevee	7561	7561
Varkens	0	0
Kippen	318850	2136
Overig pluimvee	0	0
Pony's, Paarden en Ezels	509	509
Geiten en Schapen	9758	488
Overige dieren	0	0

Hunze	Aantal	GVE
Melk- en kalfkoeien	9075	9075
Jongvee	1995	998
Vlees- en weidevee	7571	7571
Varkens	6747	1349
Kippen	1817124	12175
Overig pluimvee	0	0
Pony's, Paarden en Ezels	256	256
Geiten en Schapen	2775	139
Overige dieren	0	0

Nieuwe Drostendiep	Aantal	GVE
Melk- en kalfkoeien	18703	18703
Jongvee	3982	1991
Vlees- en weidevee	13349	13349
Varkens	13292	2658
Kippen	69015	462
Overig pluimvee	0	0
Pony's, Paarden en Ezels	448	448
Geiten en Schapen	3276	163
Overige dieren	0	0

Noordwest Drenthe	Aantal	GVE
Melk- en kalfkoeien	13642	13642
Jongvee	11333	5667
Vlees- en weidevee	10275	10275
Varkens	1829	366
Kippen	634119	4249
Overig pluimvee	0	0
Pony's, Paarden en Ezels	611	611
Geiten en Schapen	5994	300
Overige dieren	4	4

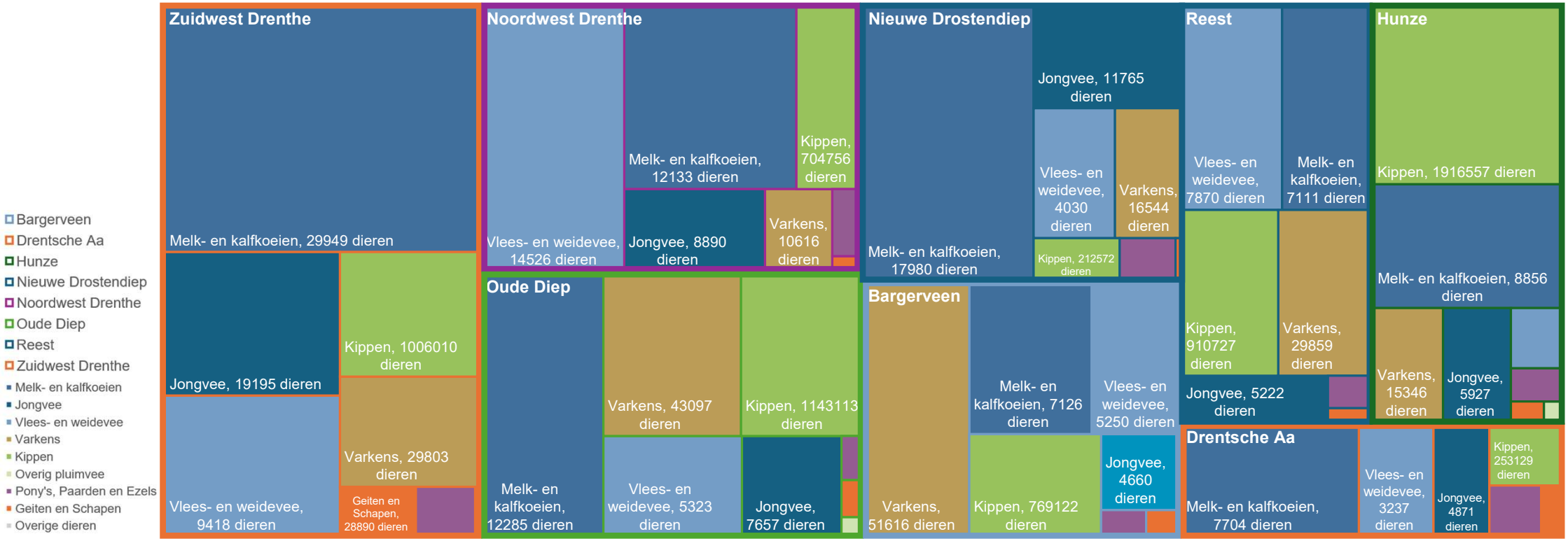
Oude Diep	Aantal	GVE
Melk- en kalfkoeien	13419	13419
Jongvee	3119	1560
Vlees- en weidevee	9080	9080
Varkens	17873	3575
Kippen	1353682	9070
Overig pluimvee	0	0
Pony's, Paarden en Ezels	241	241
Geiten en Schapen	9040	452
Overige dieren	0	0

Reest	Aantal	GVE
Melk- en kalfkoeien	8141	8141
Jongvee	6957	3479
Vlees- en weidevee	6490	6490
Varkens	20549	4110
Kippen	1155337	7741
Overig pluimvee	0	0
Pony's, Paarden en Ezels	157	157
Geiten en Schapen	7273	364
Overige dieren	0	0

Zuidwest Drenthe	Aantal	GVE
Melk- en kalfkoeien	33585	33585
Jongvee	7565	3783
Vlees- en weidevee	23619	23619
Varkens	11913	2383
Kippen	1350617	9049
Overig pluimvee	0	0
Pony's, Paarden en Ezels	783	783
Geiten en Schapen	26184	1309
Overige dieren	10	10

Databron: BAB 2017. Aantallen dieren zijn inclusief hobbyhouders.

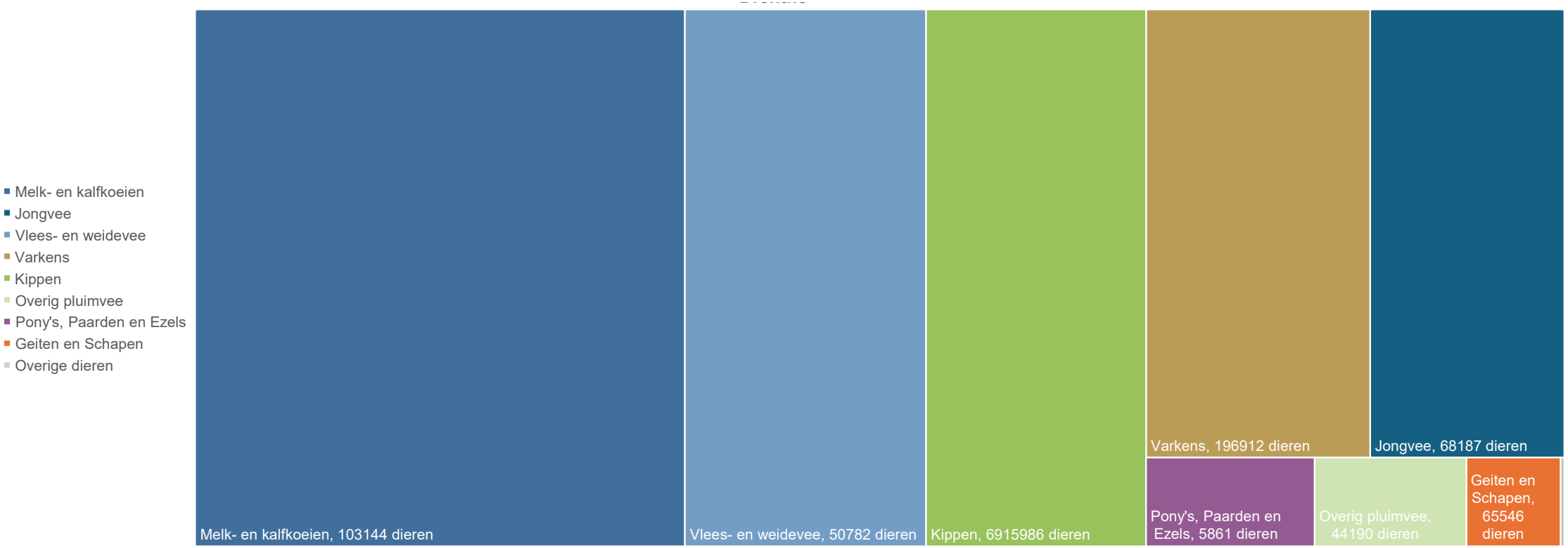
Dieraantallen per deelgebied en diersoort (BAB 2024)

Deze tabel geeft aan per deelgebied hoeveel dieren er van een bepaalde diersoort aanwezig is.
De oppervlakte van de vakjes geven de hoeveelheid GVE's aan, de gegeven aantallen zijn in aantallen dieren.
De waarden per diersoort per GVE is gebaseerd op het document "Grootvee eenheden (GVE) nieuwe Controleverordening" van de NVWA. Hoe groter het vakje, hoe meer GVE's. Verreweg de meeste GVE's bevinden zich in Zuidwest Drenthe, in de Drentsche Aa is dit veel minder. Het totale aantal GVE's in Drenthe bedraagt gezamenlijk 283.285 GVE's.

Databron: BAB 2024

Dieraantallen per diersoort voor heel Drenthe (BAB 2024)

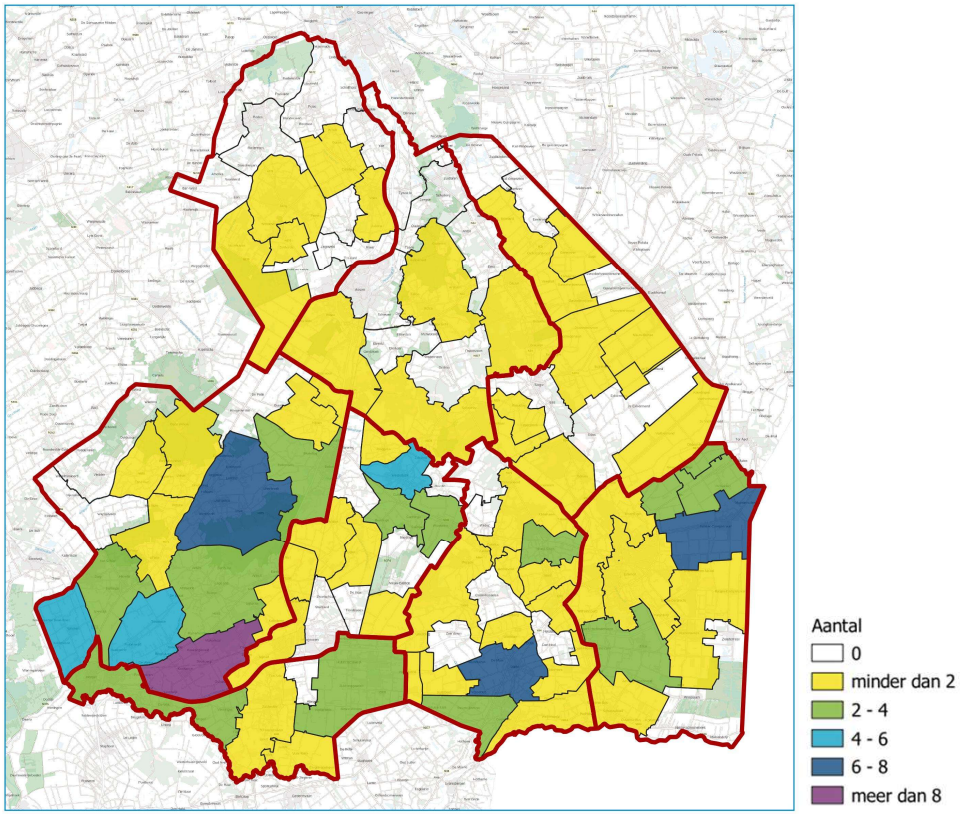

Deze tabel geeft aan hoeveel grootvee-eenheden (GVE) er van een bepaalde diersoort aanwezig is in de totale provincie Drenthe. Hoe groter het vakje, hoe meer GVE's. Het totale aantal GVE's in Drenthe bedraagt gezamenlijk 283.285 GVE's.

Het aantal GVE per ha voor heel Drenthe, dus alle bedrijven (melkvee, akkerbouw, overig) bedraagt: 1,75.
Het aantal GVE per ha voor melkveebedrijven in Drenthe bedraagt: 2,27.

Databron: BAB 2024

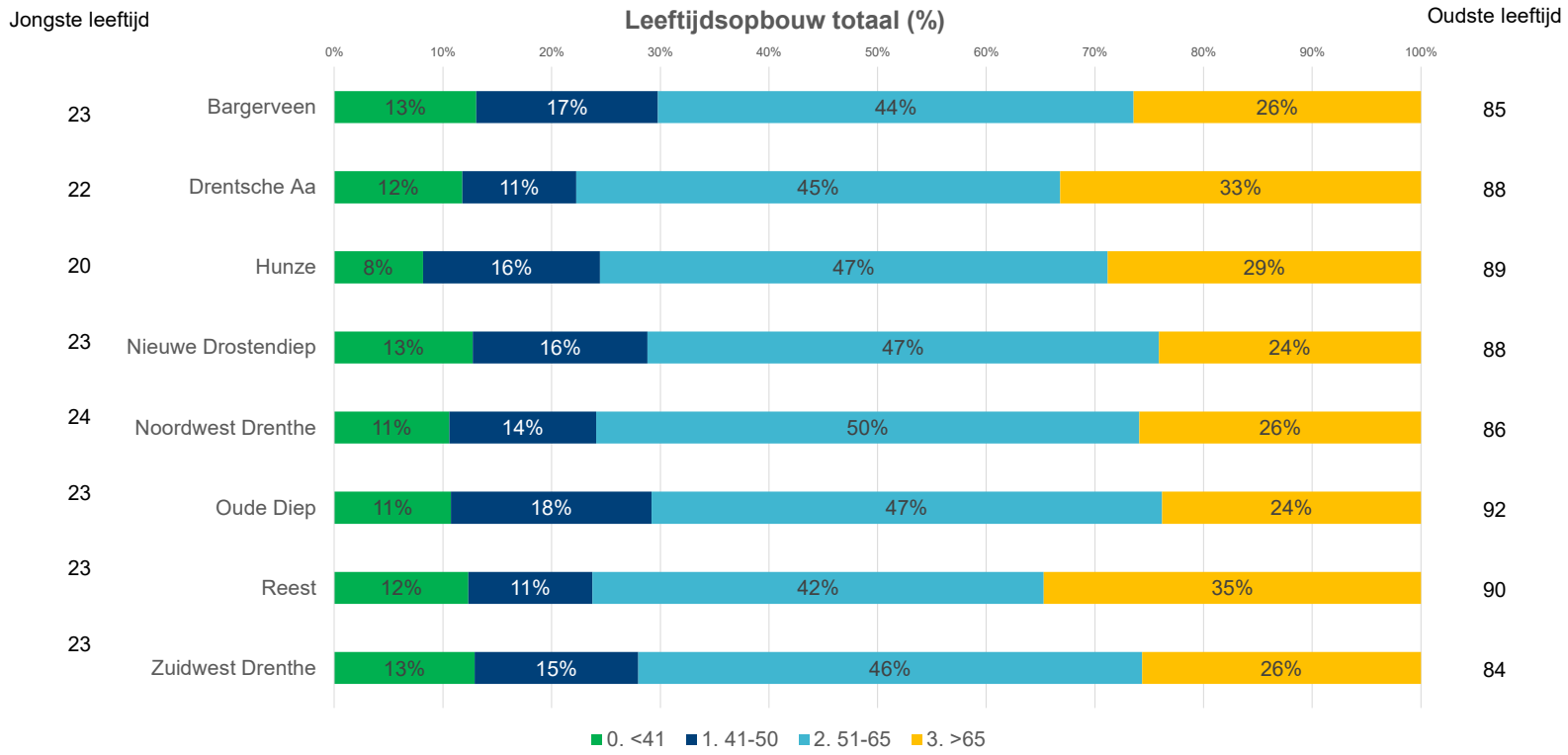
Aantal melkveebedrijven boven 2,6 GVE/ha (BAB 2024)

Op deze kaart staat het aantal melkveebedrijven met meer dan 2,6 GVE per hectare weergegeven. Wat opvalt, is dat er linksonder in Zuidwest-Drenthe een paars gebied zichtbaar is. Dit duidt erop dat zich daar relatief veel bedrijven (meer dan 8) bevinden met meer dan 2,6 GVE per hectare. Opvallend is daarnaast dat er aan de oostkant gebieden zijn met relatief weinig bedrijven boven de grens van 2,6 GVE per hectare, terwijl het gemiddelde daar toch hoog is (zie vorige pagina). De grootste opgave op bedrijfsniveau ligt in Zuidwest-Drenthe.

Databron: BAB 2024

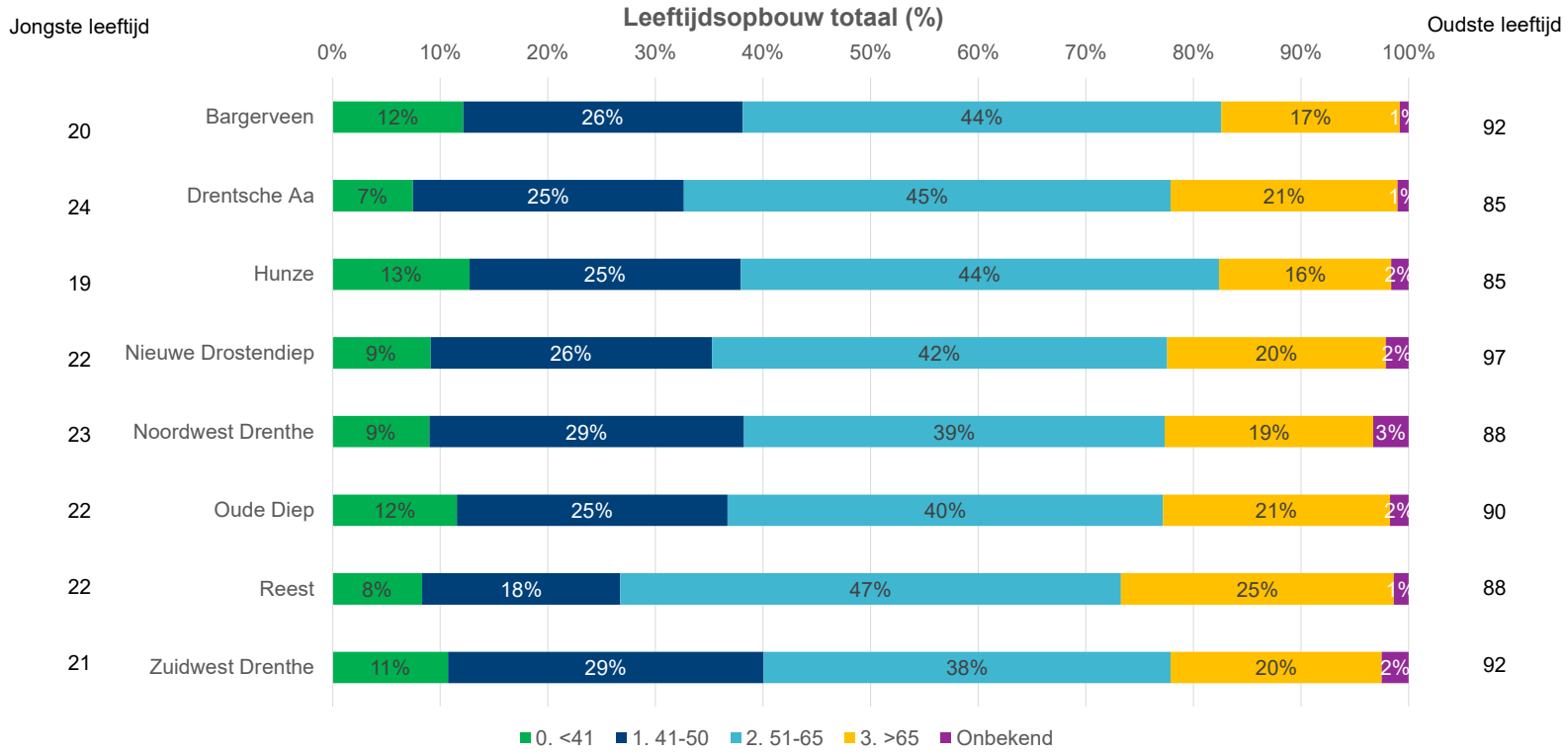
Leeftijdsverdeling bedrijfshoofden – alle bedrijfstypen (BAB 2024)

Deze grafiek toont de procentuele verdeling van de leeftijdsopbouw van bedrijfshoofden voor alle bedrijven, uitgesplitst naar deelgebied. Daarbij zijn vier leeftijdscategorieën onderscheiden: jonger dan 41 jaar, 41 tot 50 jaar, 51 tot 65 jaar en 65 jaar en ouder. Let op: de weergegeven leeftijd is afhankelijk van de leeftijd van de persoon die als hoofd van het bedrijf (bijvoorbeeld een maatschap) is geregistreerd.

Databron: BAB 2024

Leeftijdsverdeling bedrijfshoofden – alle bedrijfstypen (BAB 2017)

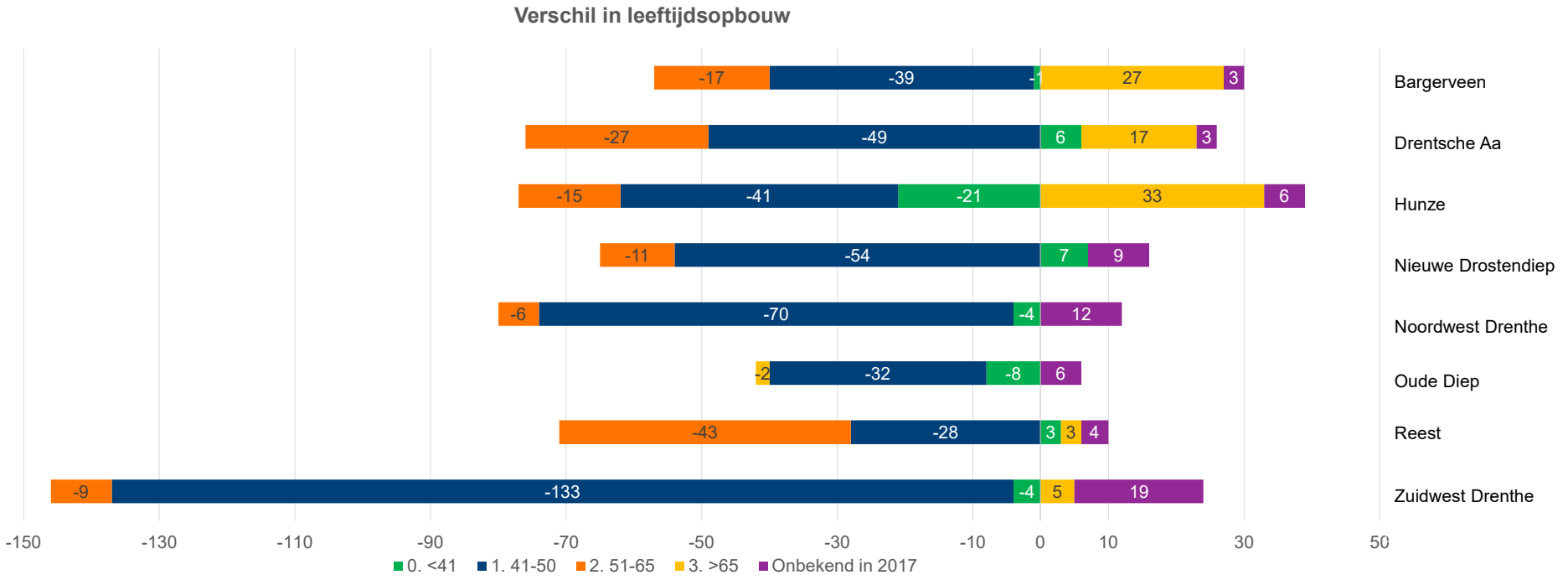

Deze grafiek toont de procentuele verdeling van de leeftijdsopbouw van bedrijfshoofden voor alle bedrijven, uitgesplitst naar deelgebied. Daarbij zijn vier leeftijdscategorieën onderscheiden: jonger dan 41 jaar, 41 tot 50 jaar, 51 tot 65 jaar en 65 jaar en ouder. Let op: de weergegeven leeftijd is afhankelijk van de leeftijd van de persoon die als hoofd van het bedrijf (bijvoorbeeld een maatschap) is geregistreerd.

Databron: BAB 2017

De leeftijd van het bedrijfshoofd wordt afgeleid uit het geregistreerde geboortejaar. In de BAB 2017 komt het voor dat het geboortejaar van het bedrijfshoofd de waarde ‘0’ heeft, wat duidt op een ontbrekende of onbekende registratie. In de BAB 2024 is voor alle bedrijfshoofden een geboortejaar geregistreerd. Door deze verschillen in de registratie van geboortejaren tussen beide jaren is een directe vergelijking van de leeftijdsverdeling van bedrijfshoofden tussen 2017 en 2024 niet mogelijk.Wel kan op hoofdlijnen een indicatieve vergelijking worden gemaakt, aangezien het aantal bedrijven waarvoor in 2017 geen geboortejaar beschikbaar was beperkt bleef tot 62.

Verschil in leeftijdsverdeling bedrijfshoofden BAB 2017, 2024

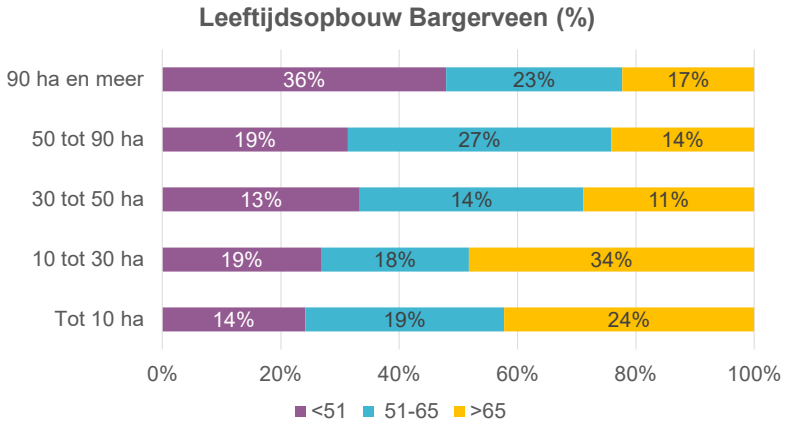

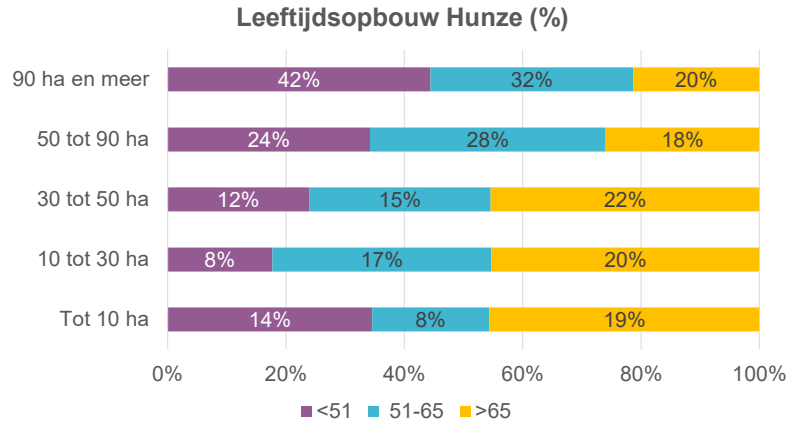
Deze grafiek toont het verschil in het aantal bedrijven per leeftijds-categorie van het bedrijfshoofd tussen 2017 en 2024, uitgesplitst naar deelgebied. Positieve waarden geven aan dat het aantal bedrijven in een categorie is toegenomen, negatieve waarden wijzen op afname. Uit de figuur blijkt dat in vrijwel alle deelgebieden het aantal bedrijven met een bedrijfshoofd van 41 tot 50 jaar en van 51 tot 65 jaar is afgenomen. Voor de categorie ouder dan 65 jaar is een flinke toename te zien.

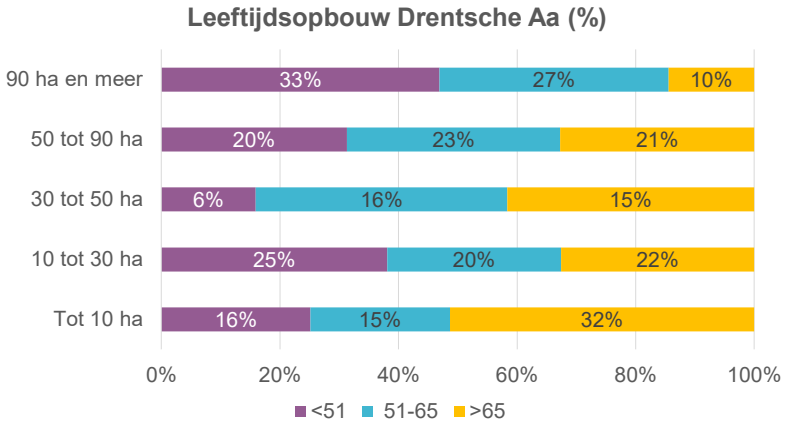
Databron: BAB 2017, BAB 2024

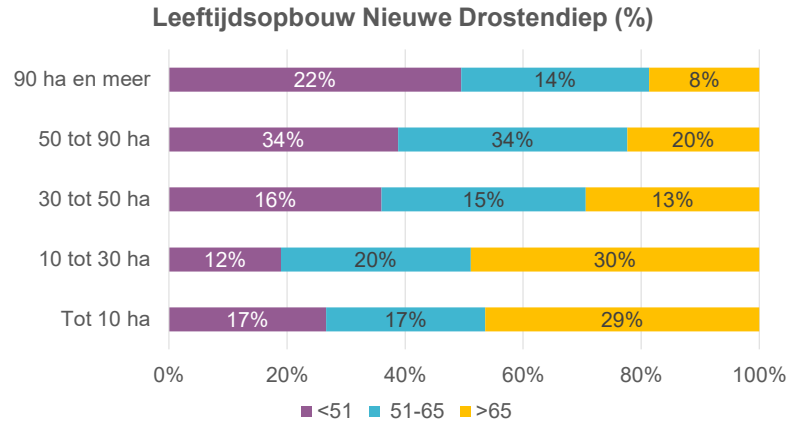
In enkele deelgebieden is daarnaast sprake van een beperkte groei van het aantal bedrijven met een bedrijfshoofd jonger dan 41 jaar. Deze ontwikkeling wijst erop dat de leeftijd van bedrijfshoofden tussen 2017 en 2024 grotendeels is verschoven naar de hogere leeftijdscategorieën. Daarbij moet wel rekening worden gehouden met een aantal bedrijven waarvoor de leeftijd van het bedrijfshoofd in 2017 onbekend is. Echter, zelfs wanneer deze bedrijven volledig zouden worden toegerekend aan de jongere leeftijdscategorieën, blijft het algemene beeld onveranderd: van een structurele groei van de jongere leeftijdsgroepen is geen sprake en de vergrijzing van de bedrijfshoofden blijft zichtbaar.

Leeftijdsopbouw per deelgebied & grootteategorie (BAB 2024)

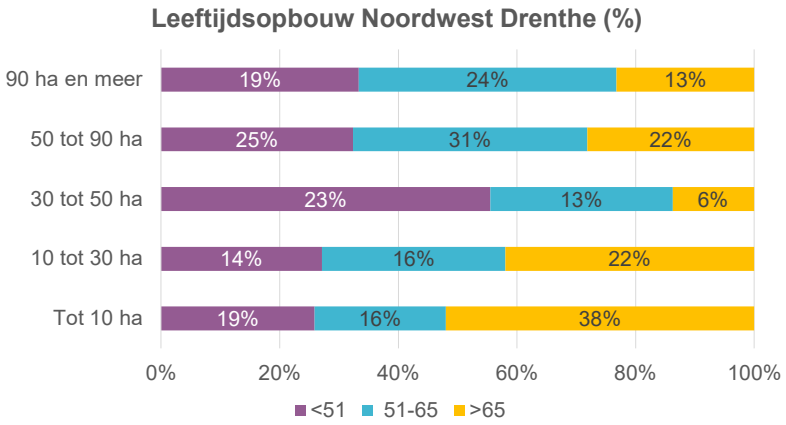

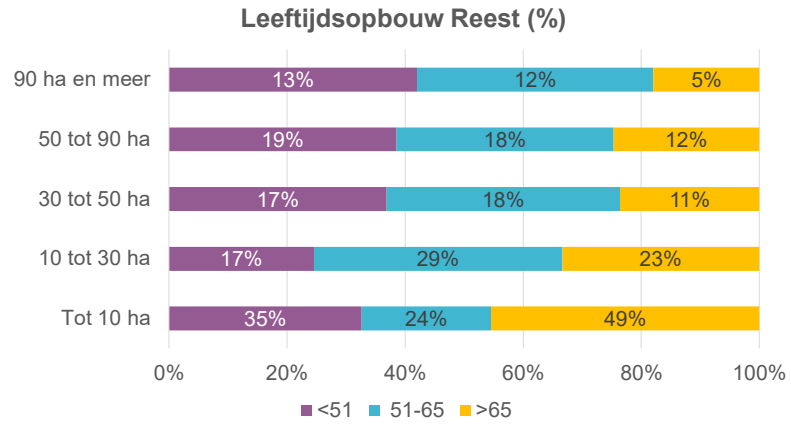

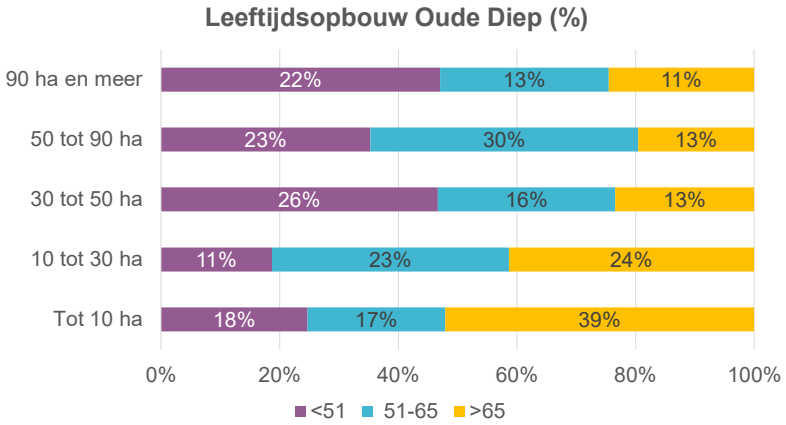
Globaal genomen is te zien dat de grote bedrijven over het algemeen meer bedrijfshoofden onder de 51 jaar hebben en dat de kleinere bedrijven over het algemeen gerund worden door bedrijfshoofden ouder dan 65 jaar.

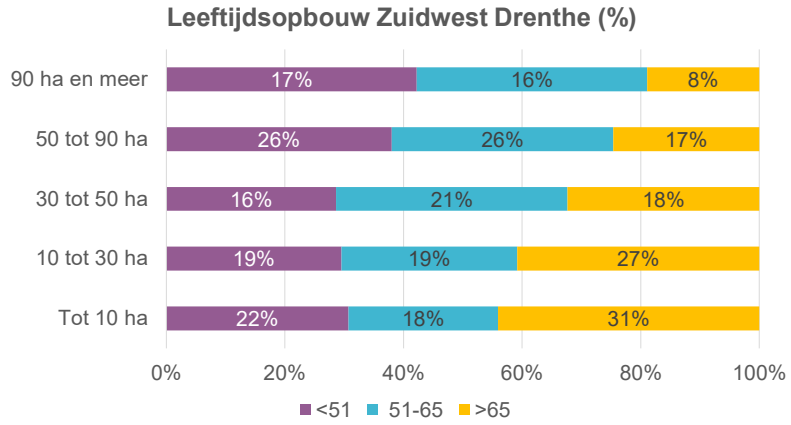
Databron: BAB 2024

Leeftijdsopbouw per deelgebied & groottecategorie (BAB 2024)

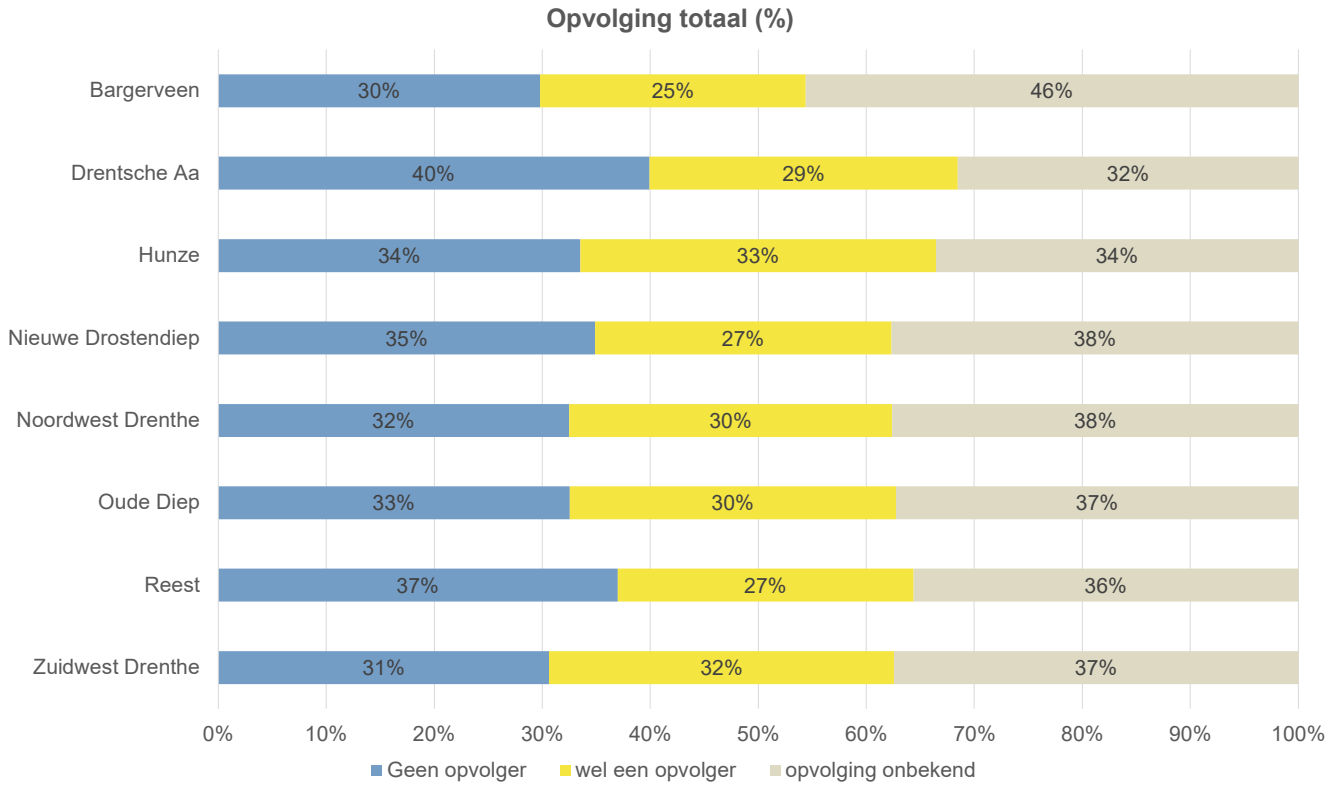

Ook voor deze vier deelgebieden is te zien dat de grote bedrijven over het algemeen meer bedrijfshoofden onder de 51 jaar hebben en dat de kleinere bedrijven over het algemeen gerund worden door bedrijfshoofden ouder dan 65 jaar.

Databron: BAB 2024

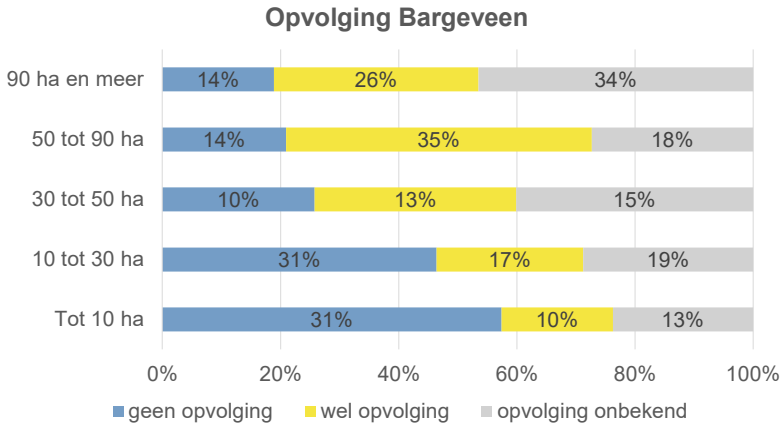
Bedrijfsopvolging naar deelgebied (BAB 2023)

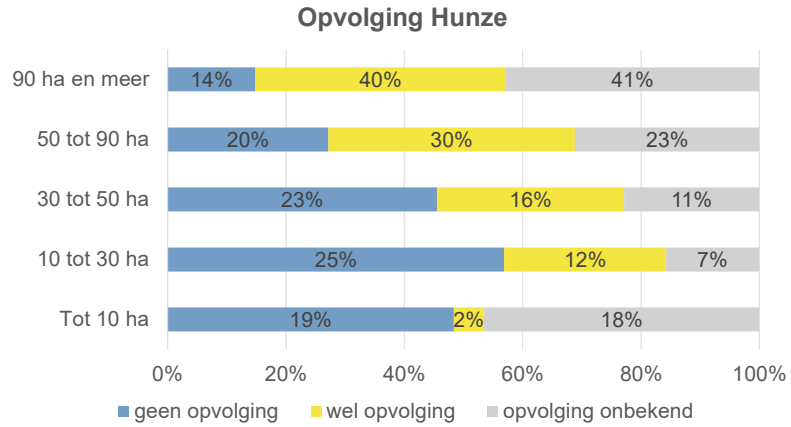

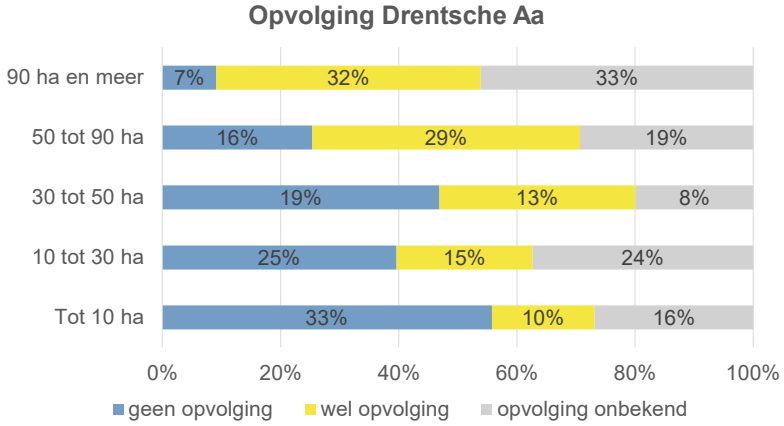
Deze figuur toont de procentuele verdeling van de opvolging van bedrijven per deelgebied, zoals is aangegeven in de gecombineerde opgave. Daarbij zijn drie categorieën onderscheiden: geen opvolger, wel een opvolger en opvolging onbekend. Bedrijfshoofden ouder dan 50 jaar hebben de vraag gekregen of er opvolging is voor het bedrijf. De opvolging is gebaseerd op de BAB 2023, omdat de informatie niet aanwezig is in de BAB 2024.

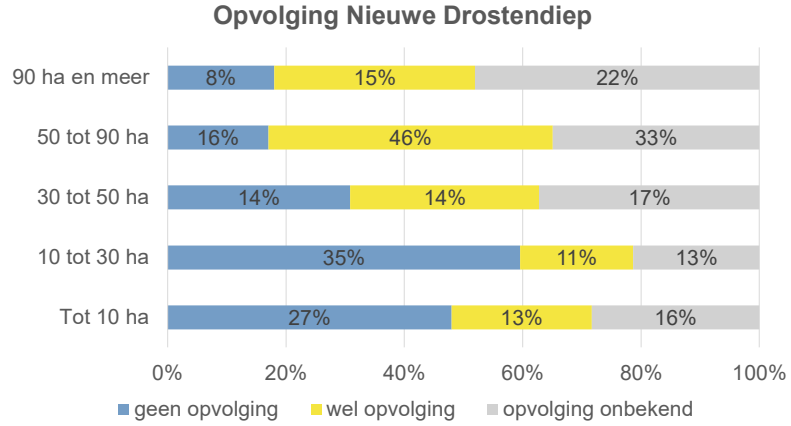
Databron: BAB 2023

Bedrijfsopvolging naar bedrijfsomvang per deelgebied (BAB 2023)

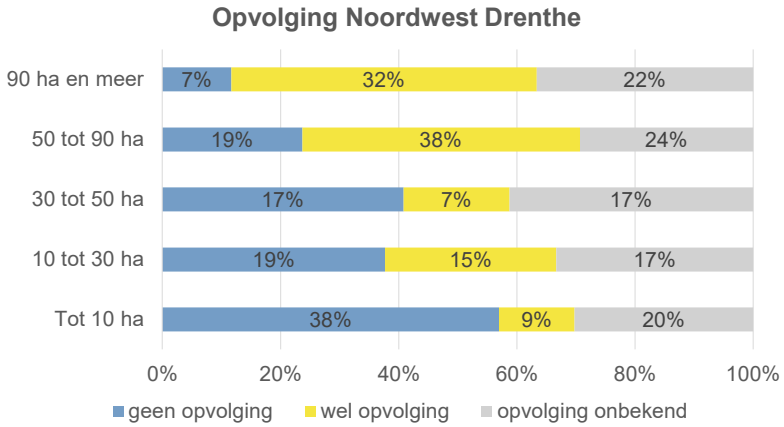

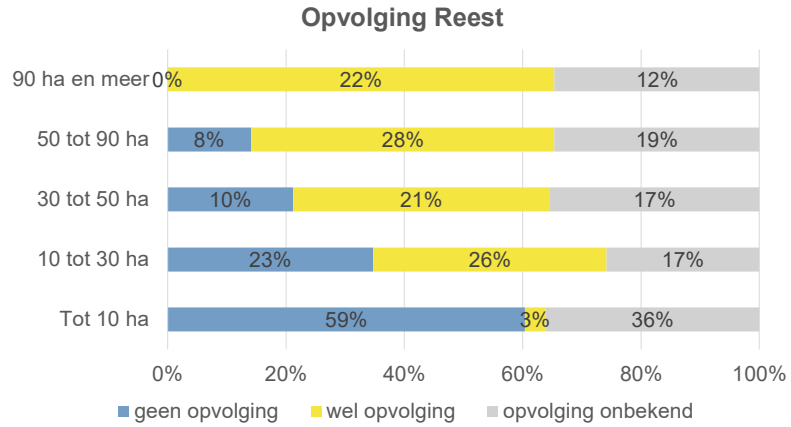

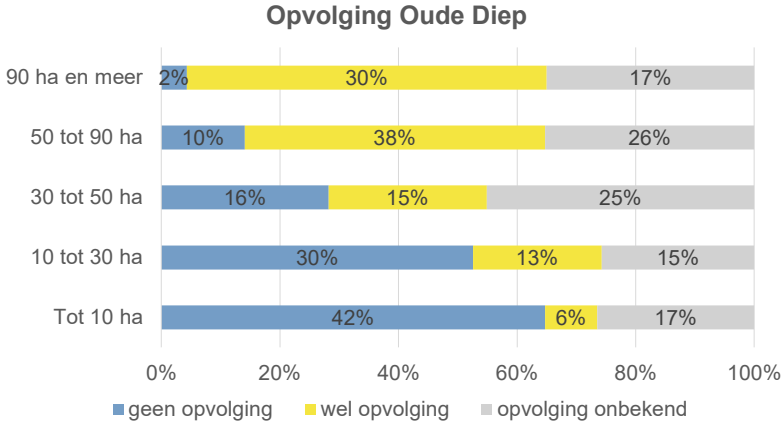
Wat hier en bij de volgende dia opvalt, is dat vooral bij de kleinere bedrijven geen opvolging is.
Hoe groter het bedrijf, hoe meer kans er is dat het bedrijf opvolging heeft.

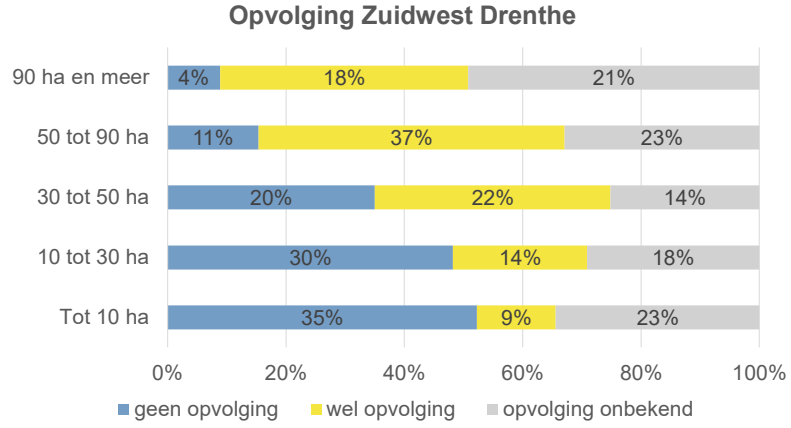
Databron: BAB 2023

Bedrijfsopvolging naar bedrijfsomvang per deelgebied (BAB 2023)

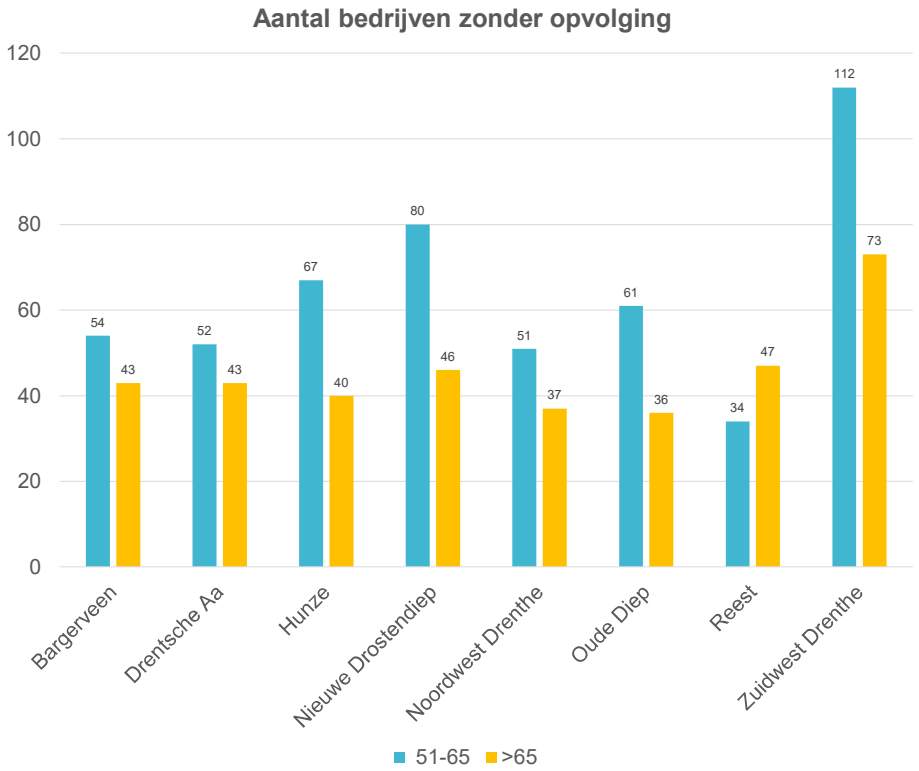

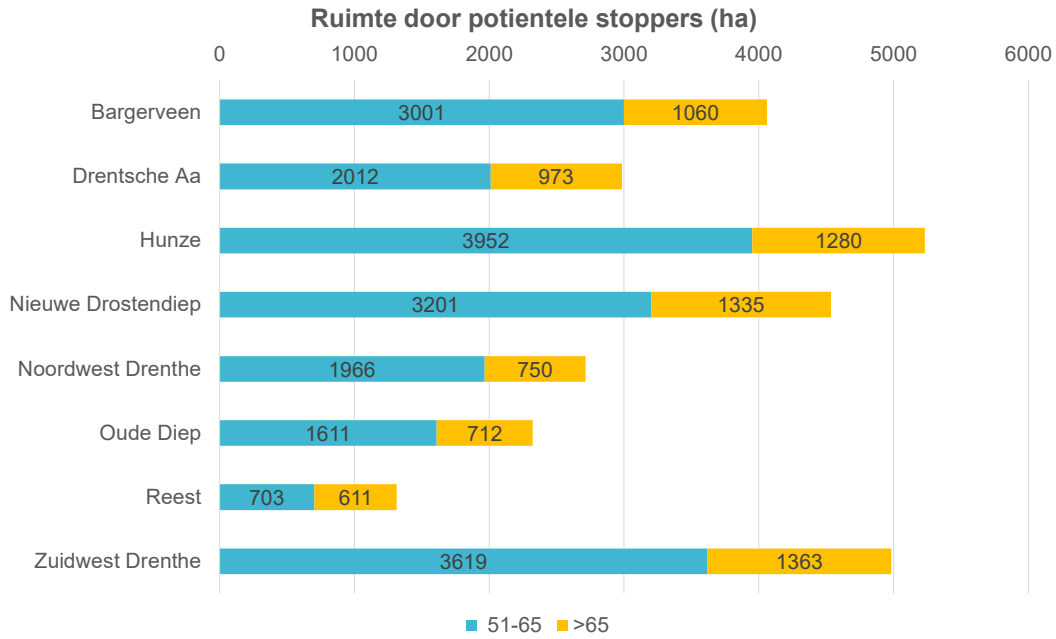

Databron: BAB 2023

Bedrijven zonder opvolging - potentiële stoppers (BAB 2023)

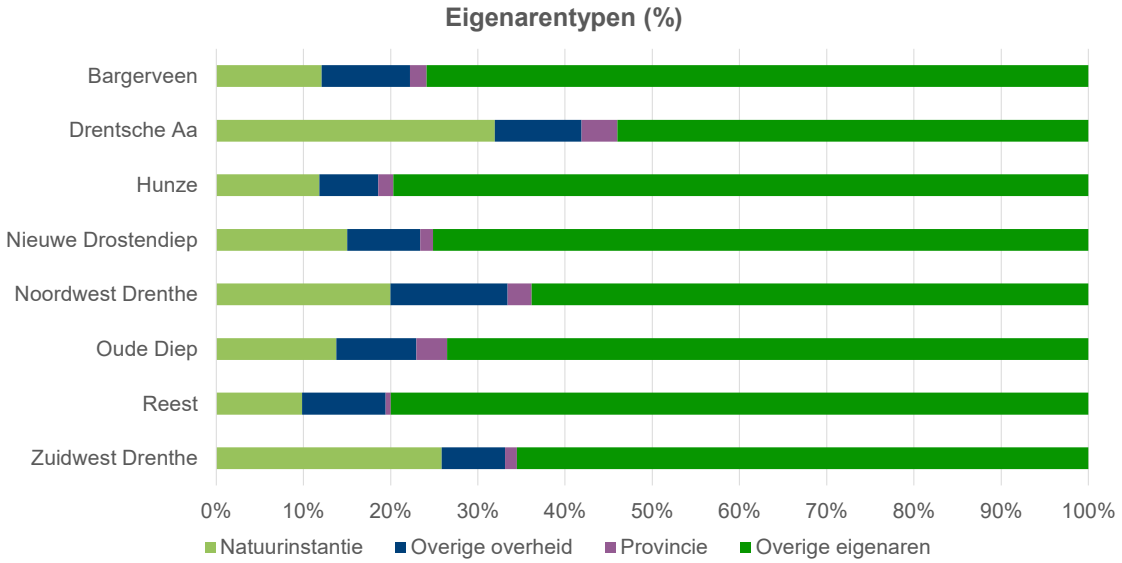

Deze figuur toont het aantal bedrijven zonder opvolging per deelgebied. Daarbij zijn twee categorieën leeftijd onderscheiden: 51 tot 65 jaar en 65 jaar en ouder.
Er zijn duidelijk minder bedrijven zonder opvolging in de categorie ouder dan 65, ze hebben daarom ook in totaal minder hectares. Met name in de Hunze, Nieuwe Drostendiep en Zuidwest Drenthe hebben bedrijven zonder opvolging veel hectares grond in gebruik.

Databron: BAB 2023

Verdeling grondbezit naar eigenaarstype en deelgebied (Kapri mei 2026)

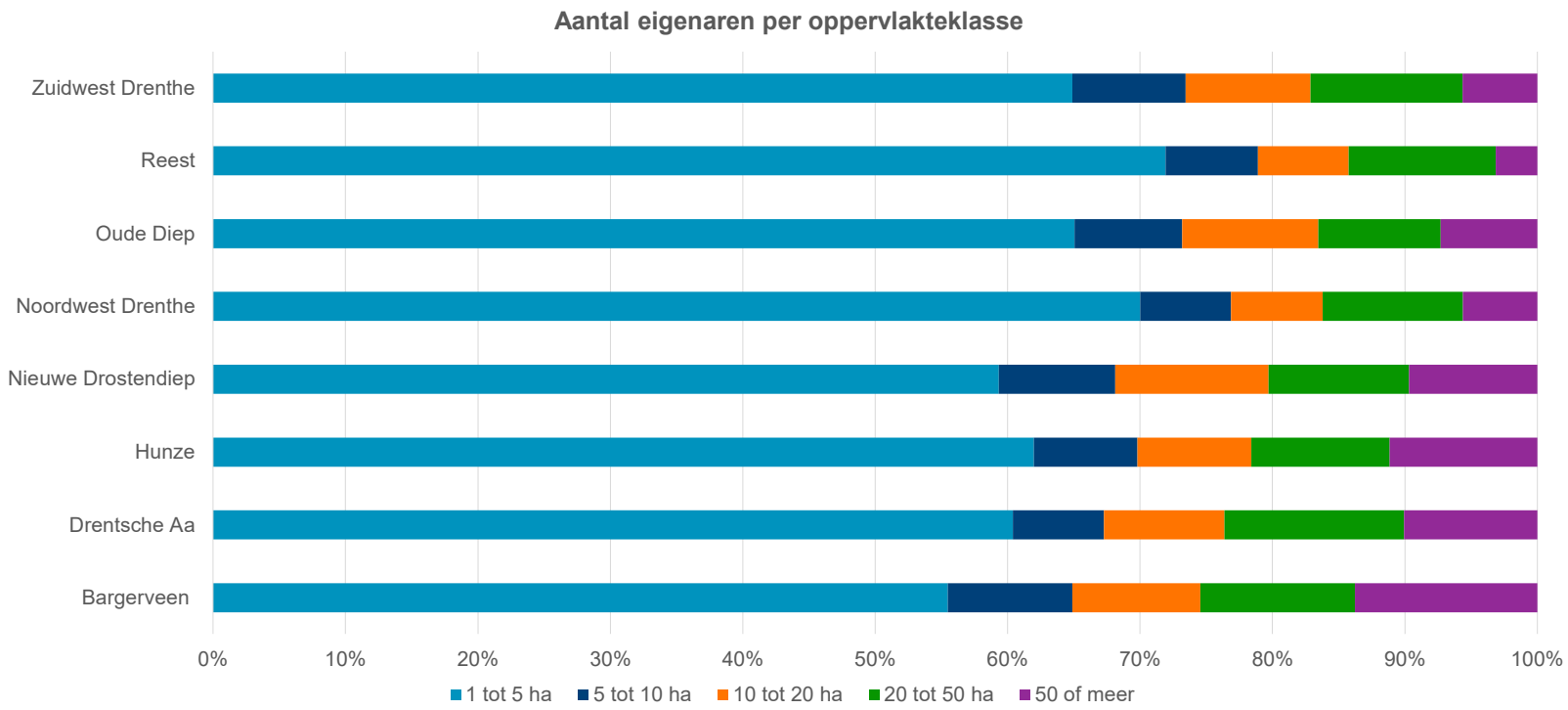
Bij de eigendomsanalyse is gebruik gemaakt van de Basisregistratie Kadaster (BRK). Specifiek is gebruik gemaakt van een bewerking op de BRK in de vorm van het Kadastraal Provinciaal Informatiebestand (KAPRI) met de datum 1 mei 2026. Hierin is de BRK bewerkt zodat per perceel een belangrijkste rechthebbende is vastgesteld. In dit bestand zijn alleen de percelen waar de rechthebbende het belangrijkste recht heeft benoemd. Deze benoemen we als ‘eigenaar’. In de werkelijkheid kunnen deze eigenaren ook op andere percelen rechten hebben.

Deze grafiek toont de procentuele verdeling van eigendommen. Hier wordt ook het percentage ‘Overige eigenaren weergeven, waarmee het totaalbeeld van het gehele deelgebied zichtbaar wordt. Te zien is dat het percentage eigendom van natuurinstanties, de provincie en de andere overheden in alle gebieden sterk varieert. Zo is in de Drentsche Aa bijna 50% van deze partijen, terwijl het in de Hunze en Reest slechts 20% is. Staatsbosbeheer valt onder natuurinstantie.

Databron: Kapri mei 2026

Aantal eigenaren per oppervlakteklasse (Kapri 2026)

Deze figuur toont per deelgebied het totaal aantal eigenaren, onderverdeeld naar oppervlakteklassen. Hierdoor ontstaat inzicht in de verdeling tussen kleine en grote eigenaren. De verschillen tussen de deelgebieden geven informatie over de schaal de schaal waarop gronden in bezit zijn.

Databron: Kapri mei 2026

Gebruikstitels (BAB 2024)

Naast de eigendommen zijn ook de gebruikstitels van de percelen in beeld gebracht. De bron voor deze gegevens is de BAB 2024. De termen eigendom en erfpacht komen ook in de BRK voor, maar hebben hier geen relatie mee. Het zijn de gegevens die een agrariër zelf heeft opgegeven in de Gecombineerde Opgave in 2024 (de bron van de BAB).

In het rapport worden 5 categorieën gebruikstitels benoemd.

- Eigendom
- Erfpacht
- Reguliere pacht
- Overige pachtvormen
- Overige gebruikstitels

De overige pachtvormen en overige gebruikstitels zijn samenvoegingen van meerdere gebruikstitels.

Overige pachtvormen bestaat uit:

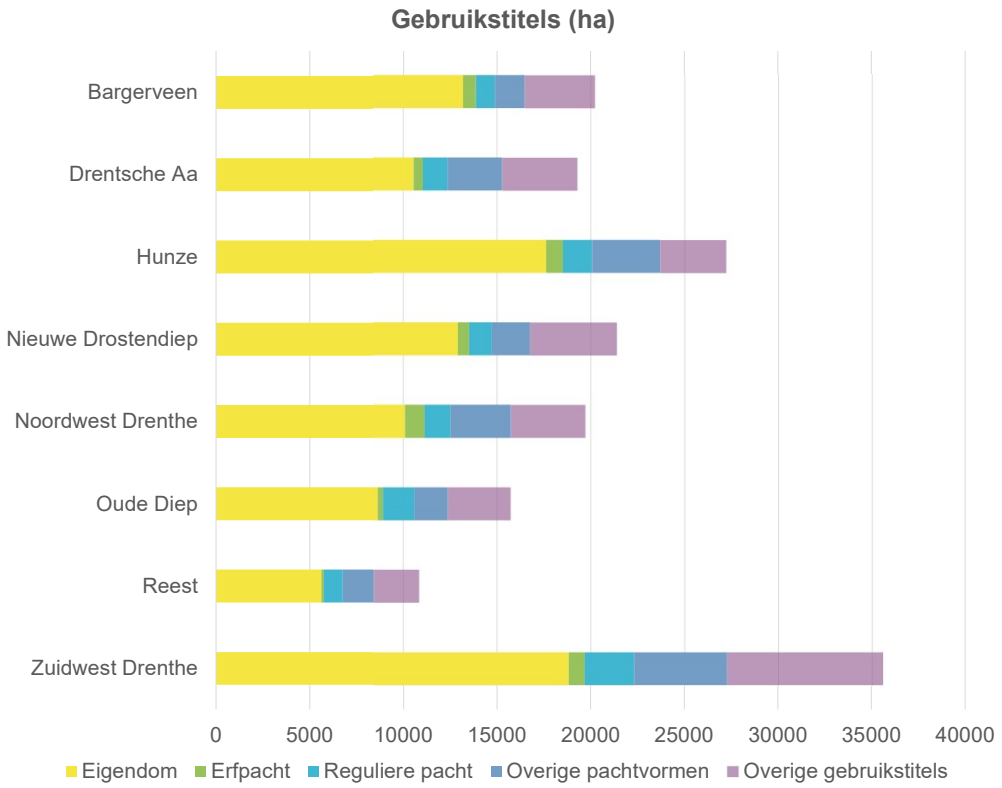
- Reguliere pacht, kortlopend
- Teeltpacht
- Pacht van geringe oppervlakten
- Natuurpacht
- Geliberaliseerde pacht, langer dan 6 jaar
- Geliberaliseerde pacht, 6 jaar of korter

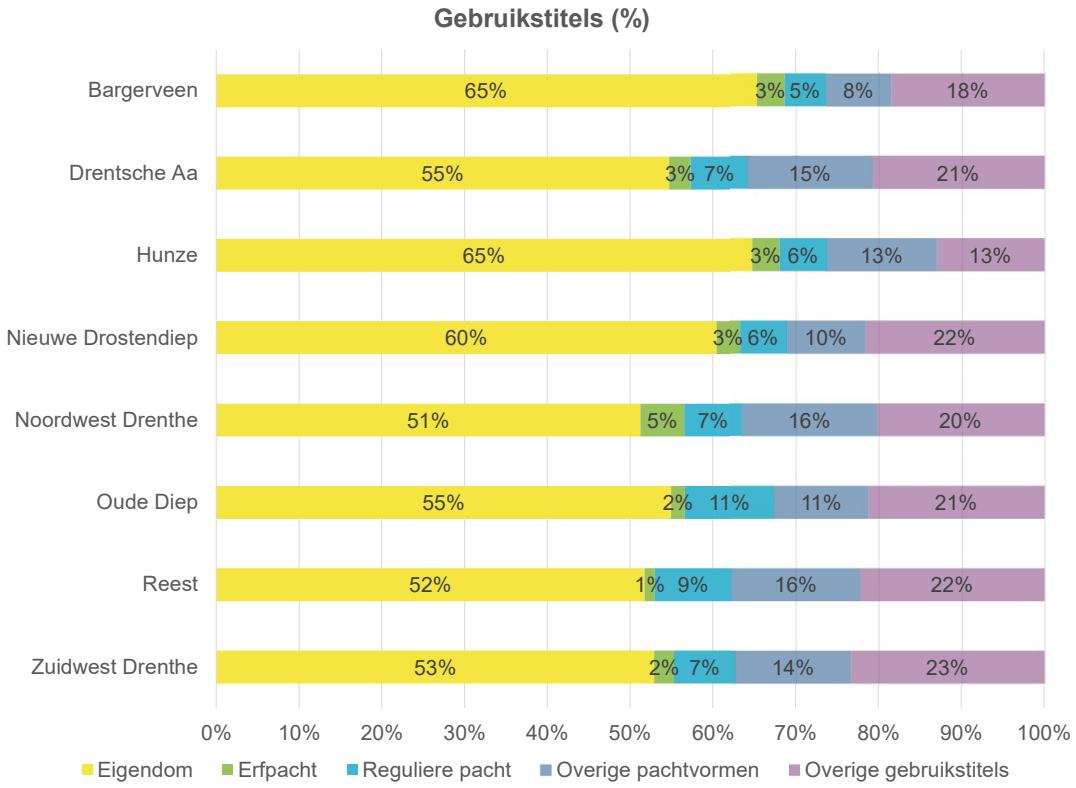
Overige gebruikstitels bestaat uit:

- In gebruik van een terrein beherende organisatie
- Tijdelijk gebruik in het kader van landinrichting
- Overige exploitatievormen

Gebruikstitels (BAB 2024)

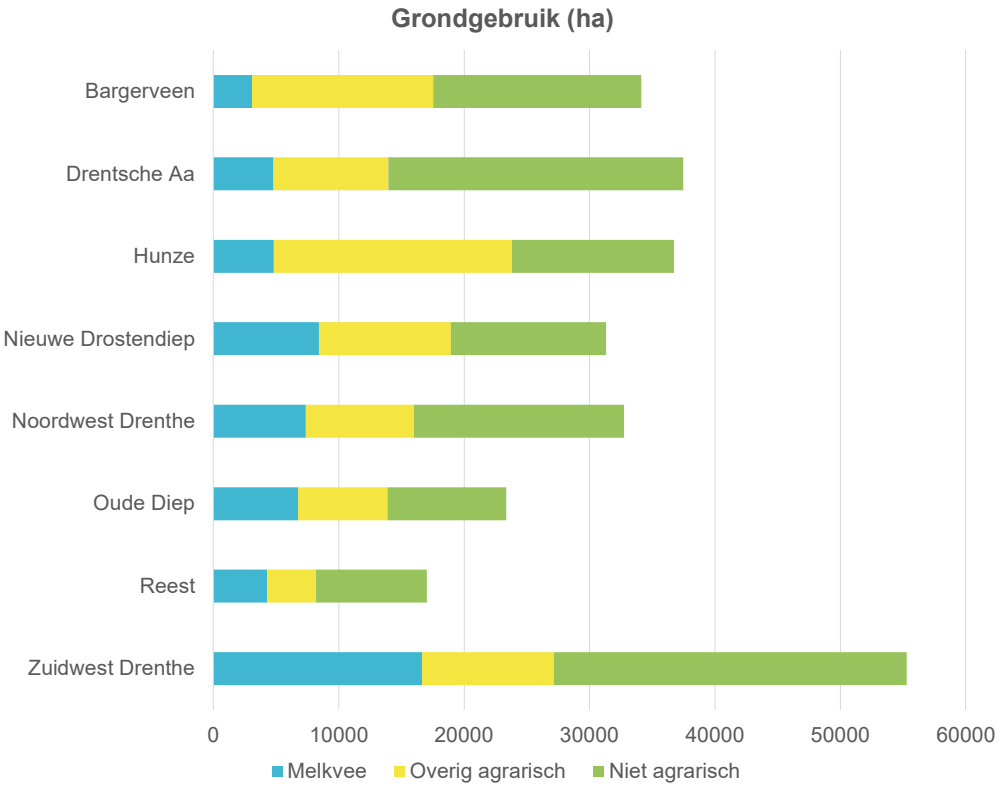

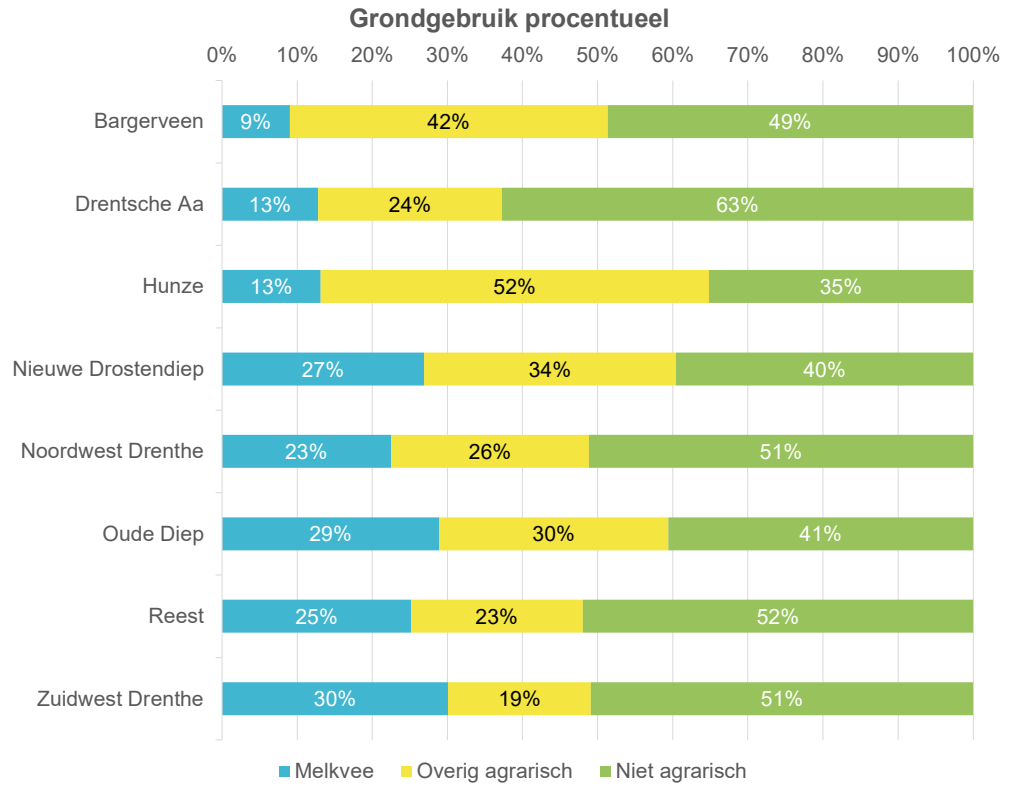

In deze grafieken zijn de gebruikstitels per deelgebied weergegeven. In alle gebieden is meer dan de helft van percelen in gebruik in eigendom. Met name in de Hunze en Bargerveen is dit percentage hoog. Erfpacht komt in alle gebieden het minst voor.

Databron: BAB 2024

Grondgebruik (BAB 2024)

Het grondgebruik verschilt sterk tussen de deelgebieden. In de Hunze bestaat bijna tweederde van de oppervlakte uit agrarisch grondgebruik (65%), terwijl in de Drentsche Aa (63%) juist niet agrarische activiteiten domineren. Het aandeel grondgebruik door melkveehouderijen varieert van 9% in Bargerveen tot 30% in Zuidwest Drenthe.

Databron: BAB 2024

Gewaspercelen (BRP 2025)

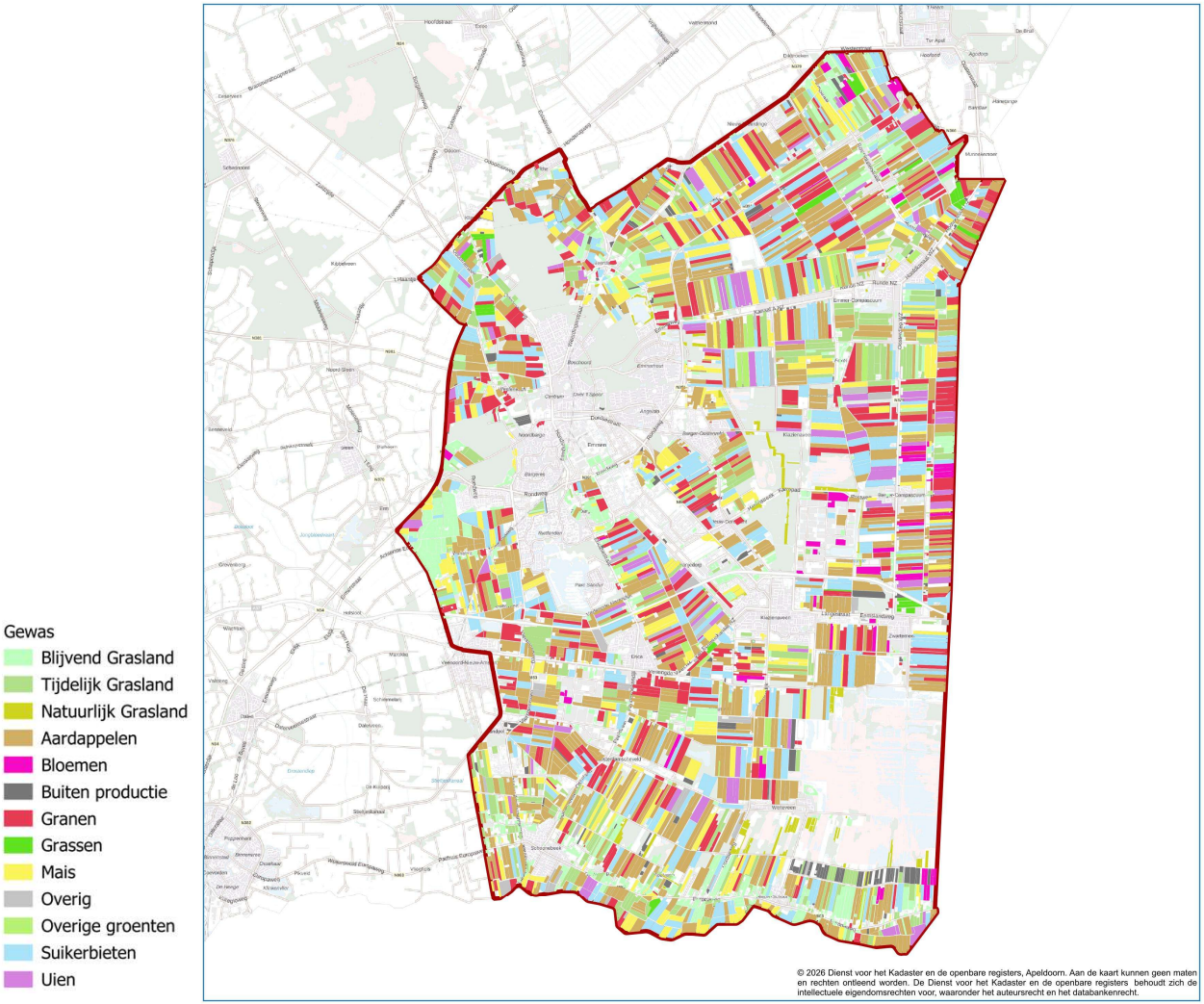
Voor de gewaspercelen is gebruik gemaakt van de dataset BRP Gewaspercelen van 2025. Deze data zijn openbaar beschikbaar gesteld door de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) via het dataportaal Publieke Dienstverlening op de Kaart (PDOK).

Gewassen zijn samengevoegd tot diverse categorieën. Zo vallen alle type aardappelen (NAK, TBM, AM en consumptie) onder aardappel en groenten als bloemkool, boerenkool of broccoli onder overige groenten. Gewassen die in de categorie ‘Buiten productie’ vallen zijn bijvoorbeeld agrarisch natuurmengsels, groenbemesters of klaver, maar ook braakliggend land.

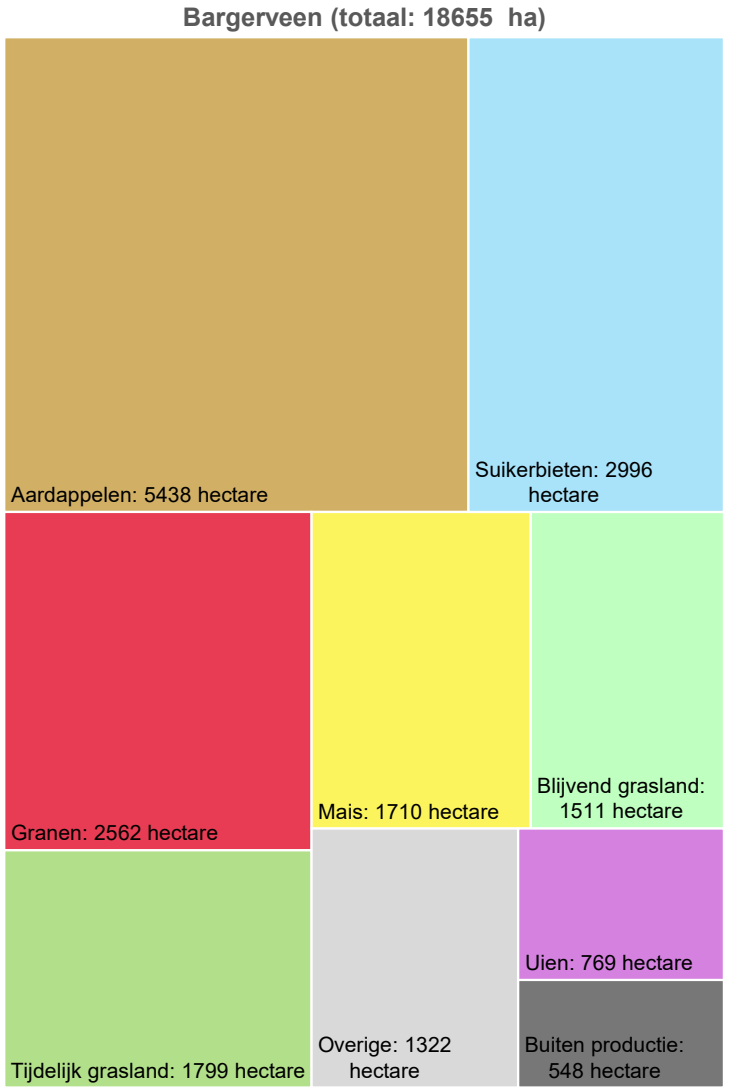
Als er in een deelgebied een categorie aanwezig is met een areaal van minder dan 400 ha, worden deze samengevoegd tot de categorie ‘Overig’.

Gewaspercelen (BRP 2025)

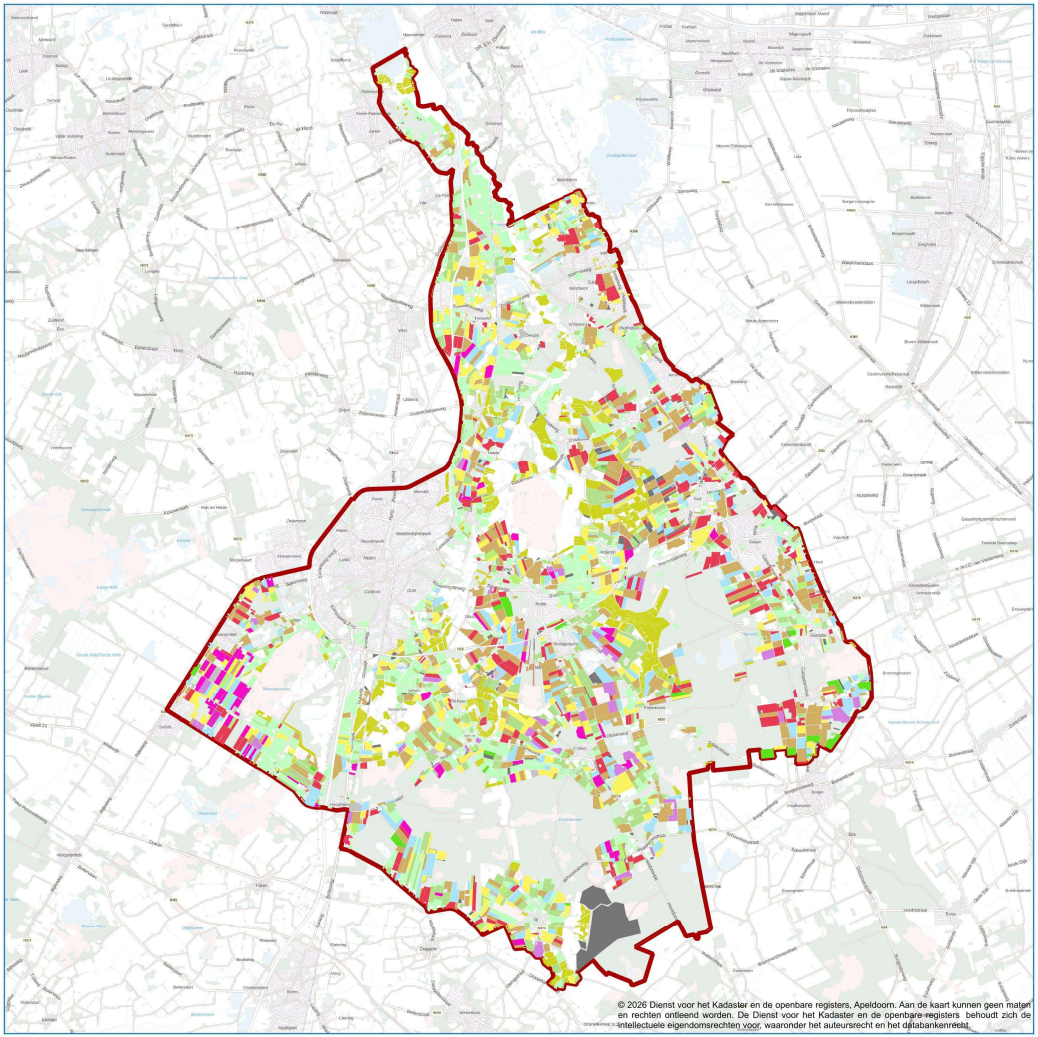
Databron: BRP 2025

De categorie 'Overig' bestaat uit gewassen met een totale oppervlakte van minder dan 400 hectare.

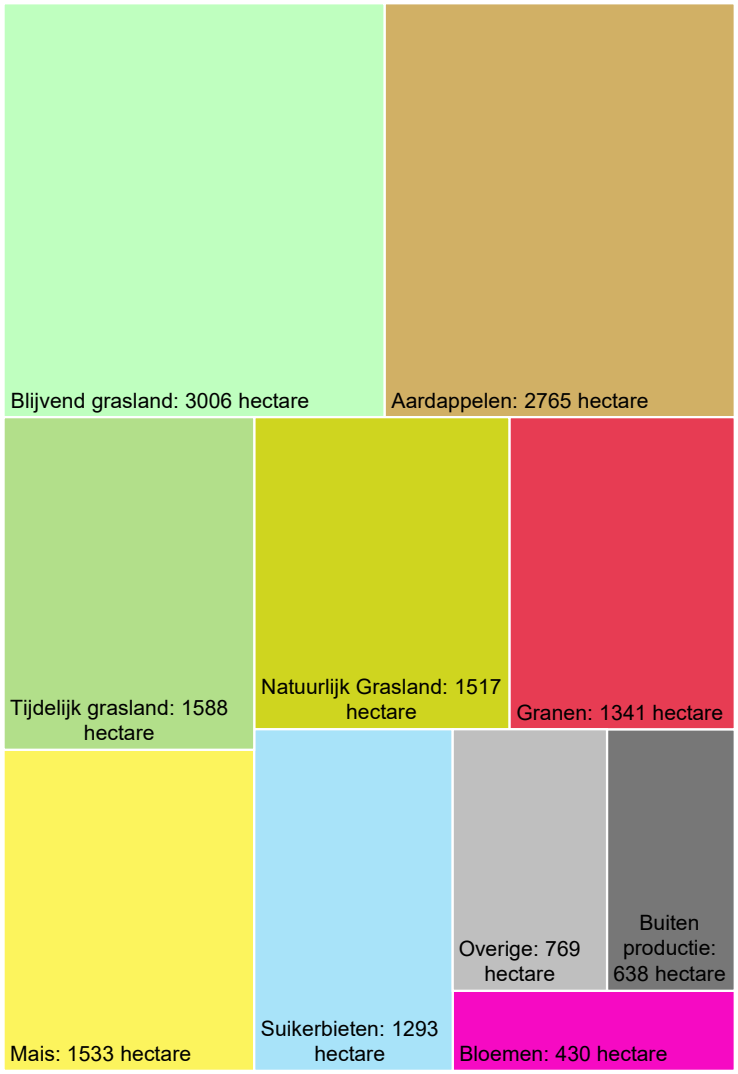
Gewaspercelen (BRP 2025)

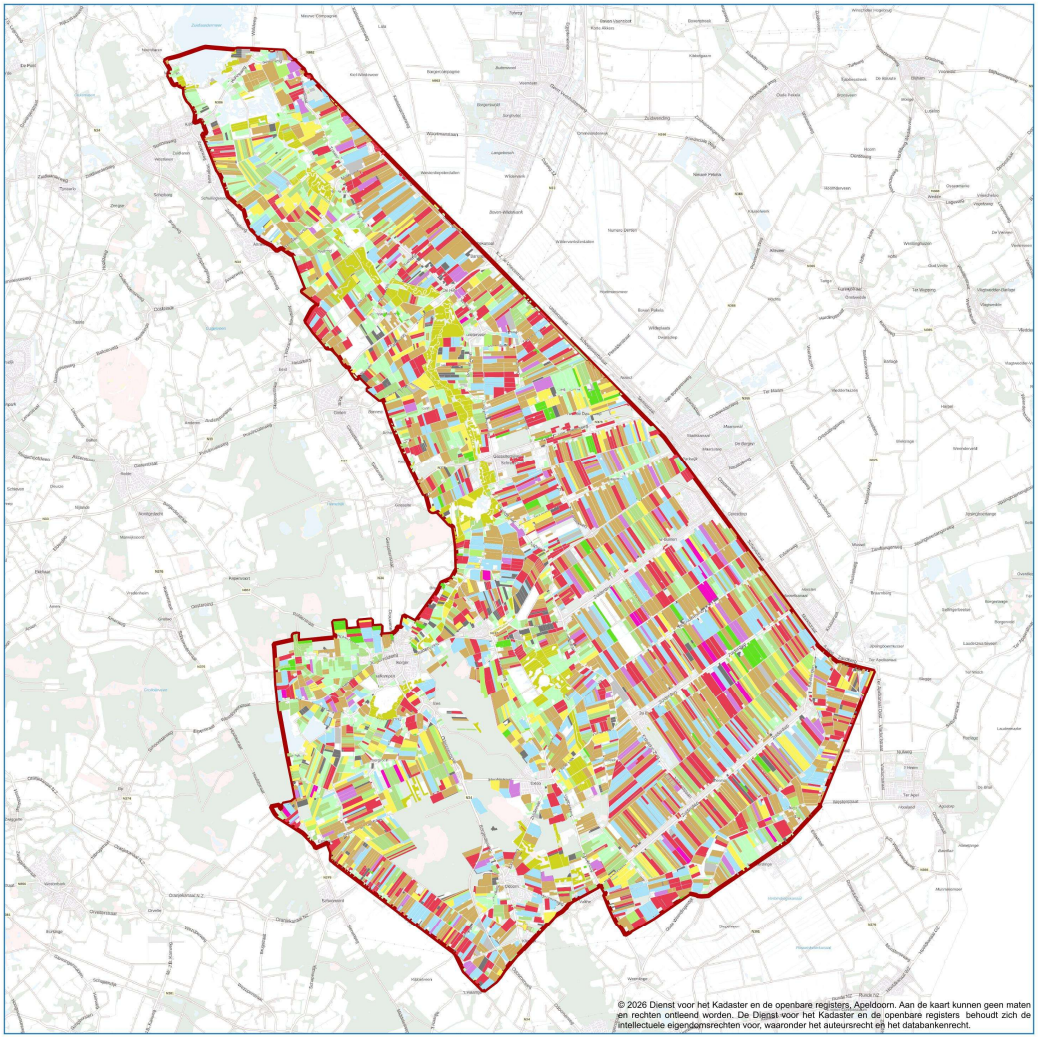
Databron: BRP 2025

Drentsche Aa (totaal: 14880 ha)

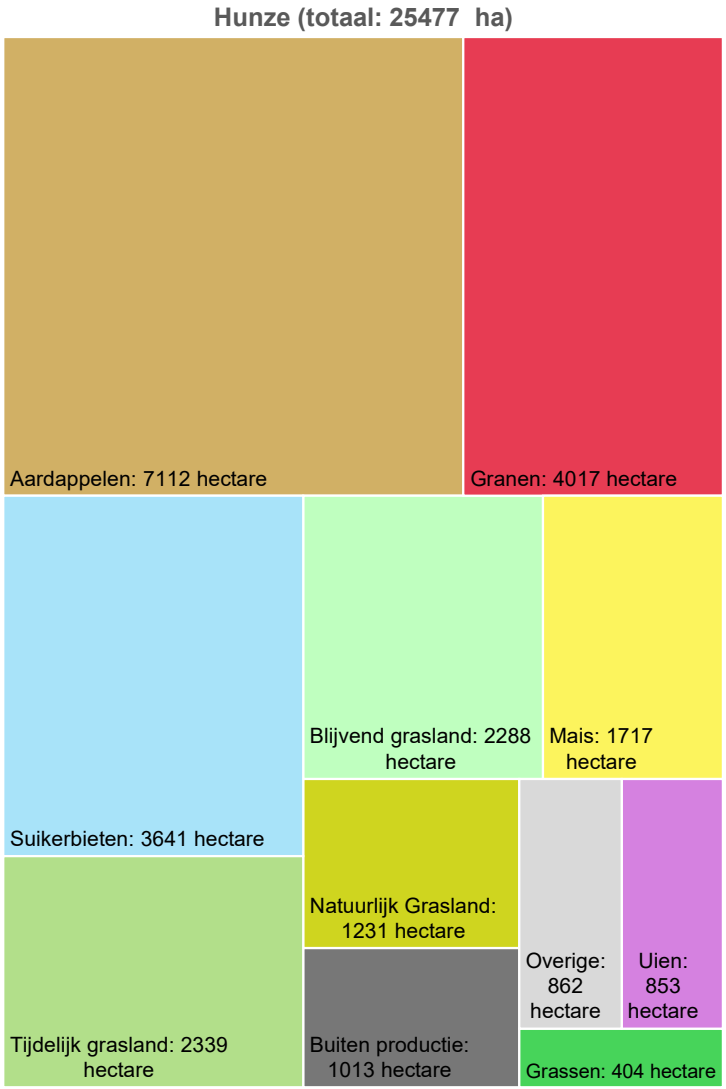

De categorie 'Overig' bestaat uit gewassen met een totale oppervlakte van minder dan 400 hectare.

Gewaspercelen (BRP 2025)

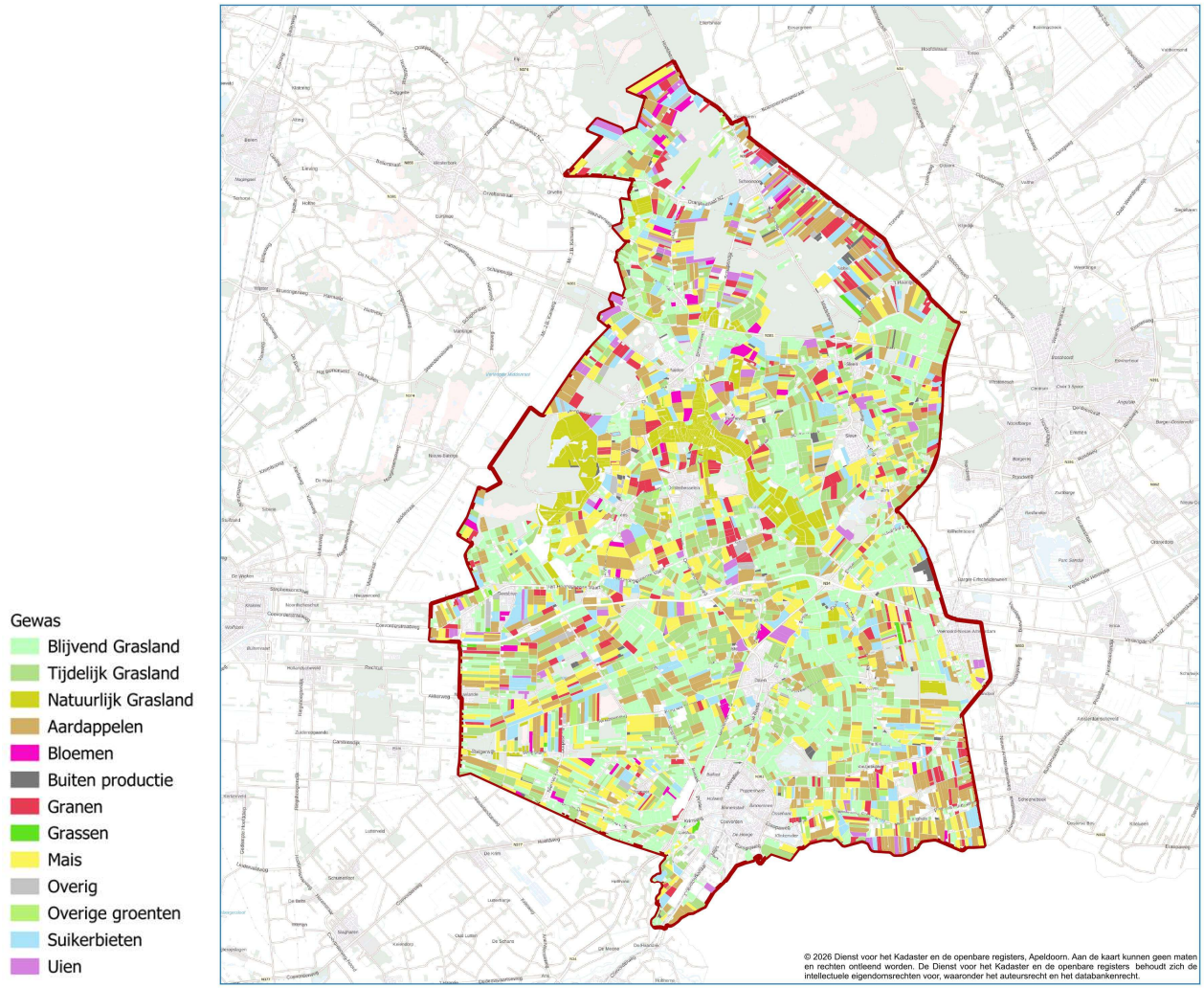

Databron: BRP 2025

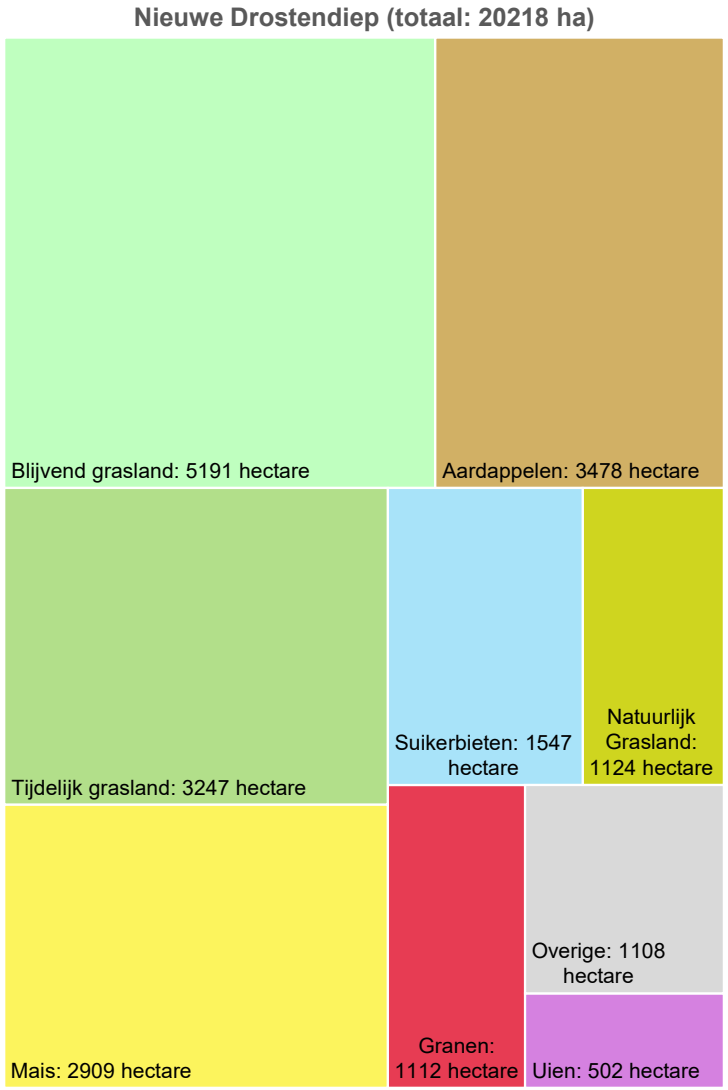

De categorie 'Overig' bestaat uit gewassen met een totale oppervlakte van minder dan 400 hectare.

Gewaspercelen (BRP 2025)

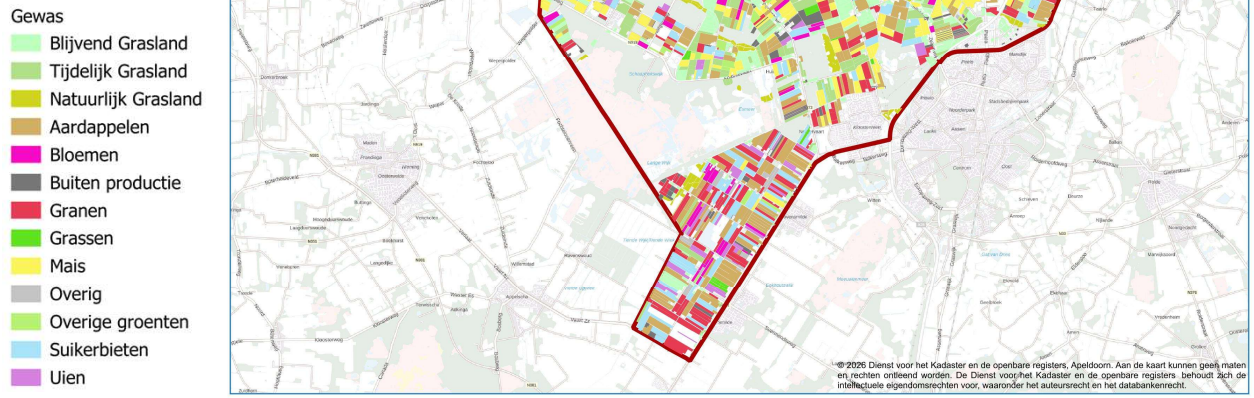

Databron: BRP 2025

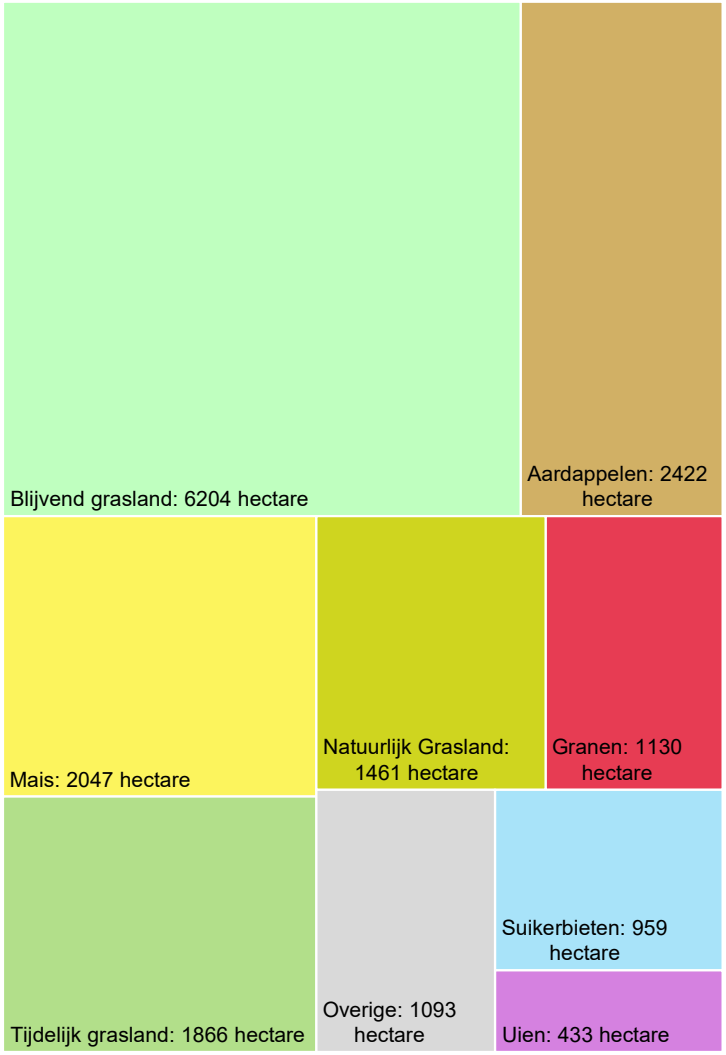
De categorie 'Overig' bestaat uit gewassen met een totale oppervlakte van minder dan 400 hectare.

Gewaspercelen (BRP 2025)

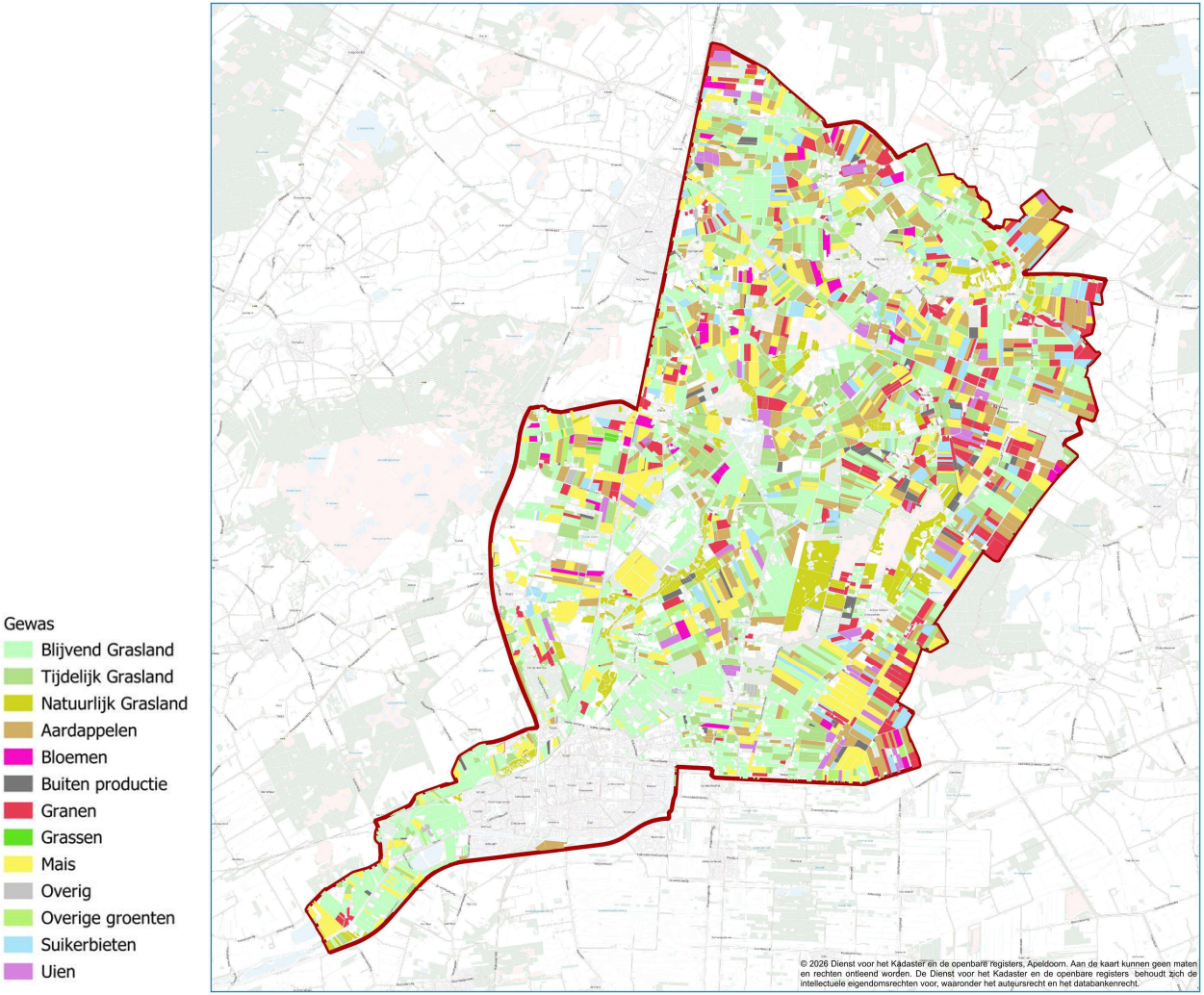
Databron: BRP 2025

Noordwest Drenthe (totaal: 17615 ha)

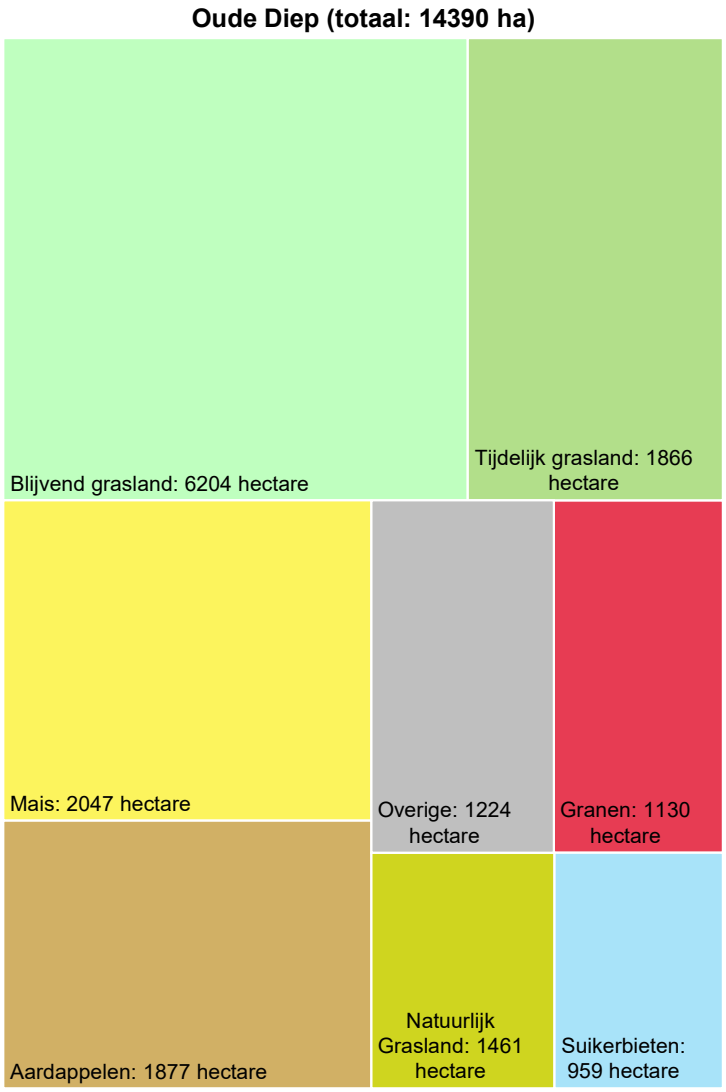

De categorie 'Overig' bestaat uit gewassen met een totale oppervlakte van minder dan 400 hectare.

Gewaspercelen (BRP 2025)

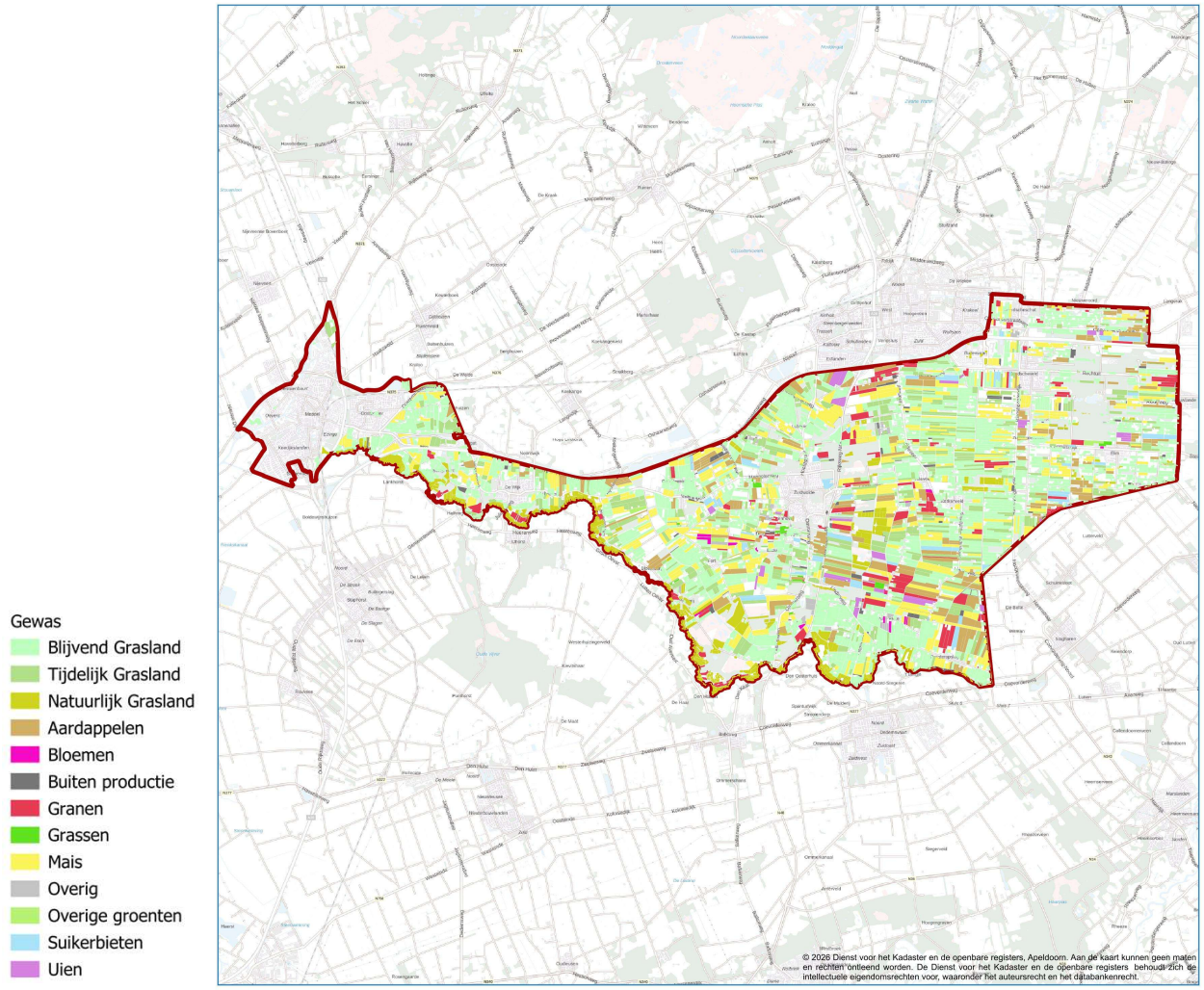

Databron: BRP 2025

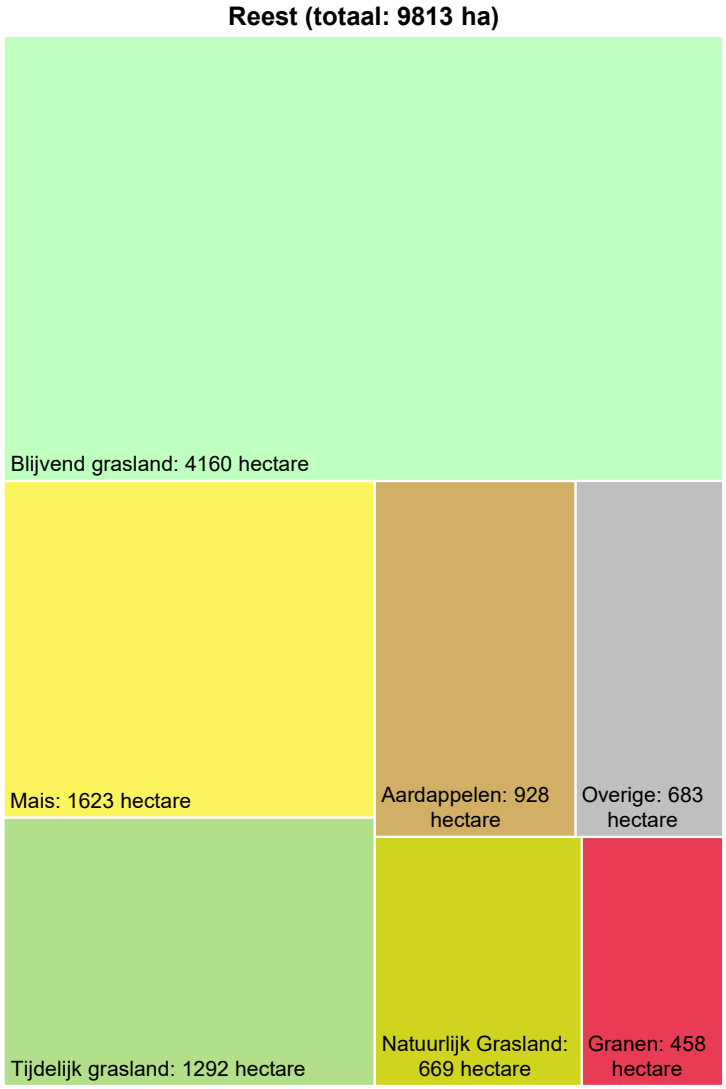

De categorie 'Overig' bestaat uit gewassen met een totale oppervlakte van minder dan 400 hectare.

Gewaspercelen (BRP 2025)

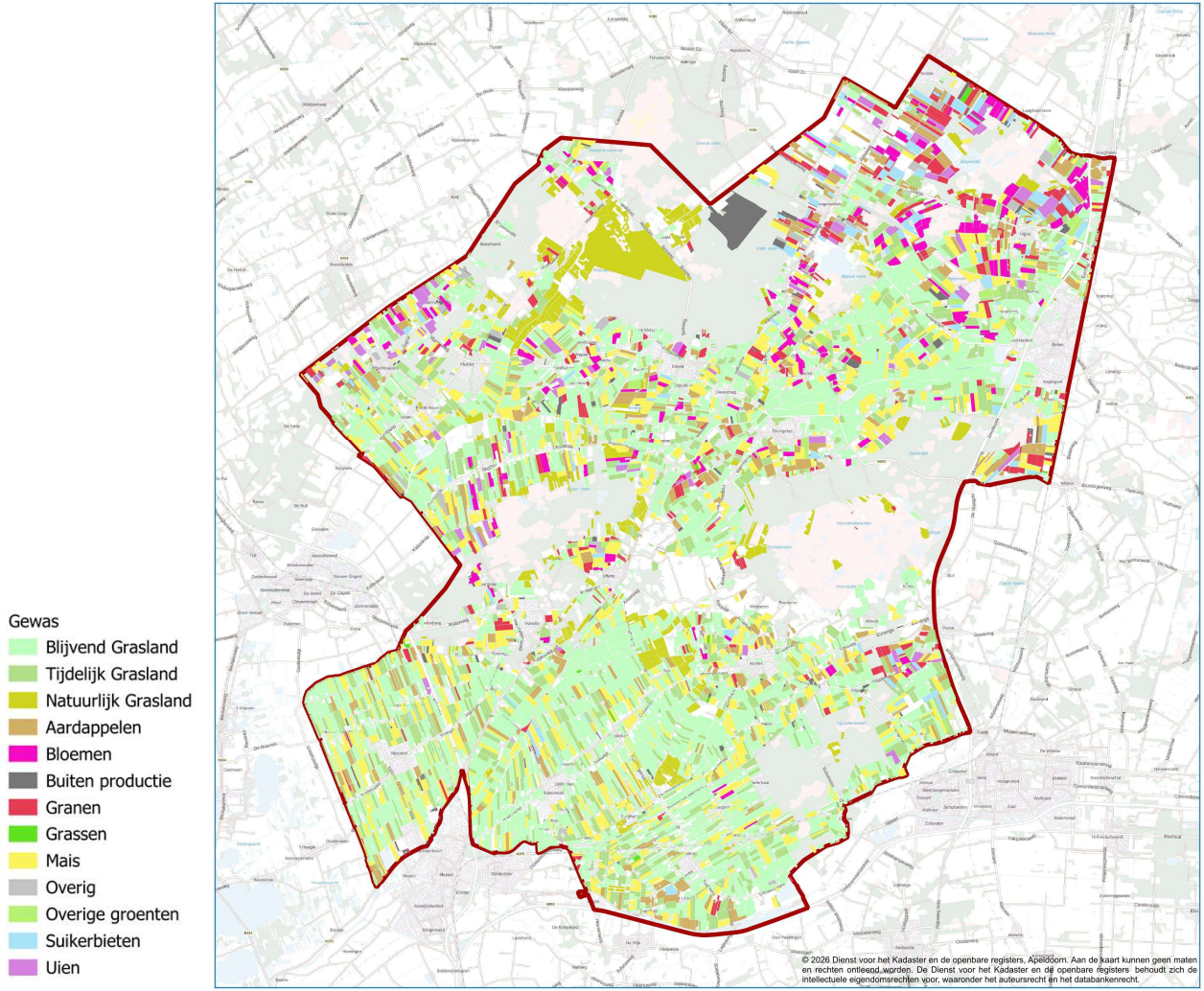

Databron: BRP 2025

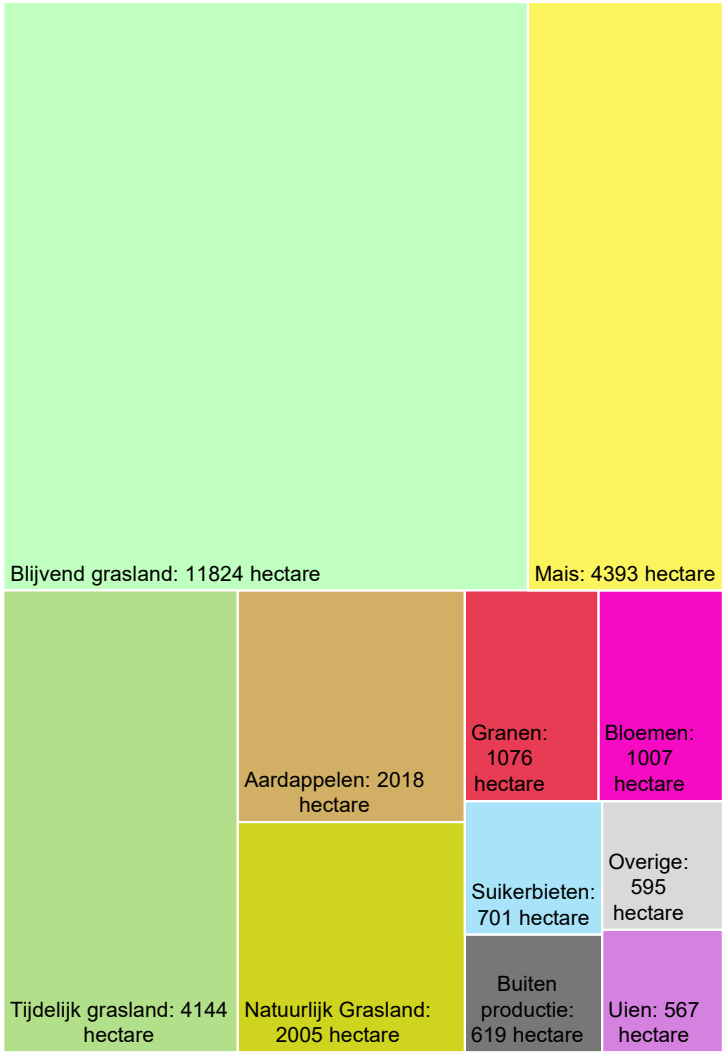
De categorie 'Overig' bestaat uit gewassen met een totale oppervlakte van minder dan 400 hectare.

Gewaspercelen (BRP 2025)

Databron: BRP 2025

Zuidwest Drenthe (totaal: 28949 ha)

De categorie 'Overig' bestaat uit gewassen met een totale oppervlakte van minder dan 400 hectare.

Grondmarktanalyse

In de analyse van de grondmarkt wordt gekeken naar de gemiddelde grondprijs en de grondmobiliteit. Hierbij wordt gebruik van gemaakt van de AGRIS-database. Hierin zijn alle agrarische percelen opgenomen die zijn verhandeld. Kavelruil zit hier niet bij.

Grondprijs

De agrarische grondprijs is de prijs van vrij beschikbare landbouwgrond gekocht door agrariërs. Aan de basis van de berekening van de grondprijs staan de transacties in het eigendomsregister van het Kadaster, aangevuld met informatie over de agrarische sector. Voor het bepalen van de agrarische grondprijs zijn de verhandelde percelen op de volgende kenmerken geselecteerd:

- koper heeft een landbouwbedrijf
- grasland, bouwland, snijmais
- soort overdracht is koop-verkoop
- zakelijk recht is volle eigendom
- geen opstallen
- geen reguliere pachtovereenkomst of erfpacht
- geen familierelatie
- oppervlak perceel groter dan 0,25 ha
- de koopsom is groter dan € 1,-

Verhandelde percelen met extreem hoge en lage prijzen zijn volgens een statistische methodiek uitgesloten.
Over de periode 2019 t/m 2025 zijn de volgende indicatoren berekend:

- 25-percentiel
- 50-percentiel (mediaan)
- 75-percentiel
- Gemiddelde grondprijs

De helft van alle verhandelde hectares heeft een hectareprijs tussen het 25-percentiel en de 75-percentiel. Hoe dichter de grondprijzen bij de 25-percentiel en de 75-percentiel de mediaan (50-percentiel) naderen, hoe uniformer de grondprijzen zijn. Een grotere afstand tussen de 25 en 75-percentiel wijst op een grotere variatie in de grondprijzen.

De berekening van de percentielen wordt uitgelegd op de volgende pagina.

Gemiddelde grondprijs per hectare (AGRIS 2019 – 2025)

Rekenvoorbeeld:
In onderstaande tabel zijn 4 fictieve percelen met hun grootte en grondprijs weergegeven.

	Drempelwaarde (m2)	Drempelwaarde overschreden bij:	Grondprijs/ha
25-percentiel	1250	Perceel A (500)+ Perceel B (1000) = 1500	Perceel B = 60000
50-percentiel	2500	Perceel A (500) + Perceel B (1000) + Perceel C (1500) = 3000	Perceel C = 70000
75-percentiel	3750	Perceel A (500) + Perceel B (1000) + Perceel C (1500) + Perceel D (2000) = 5000	Perceel D = 80000

Op basis van de oppervlakte van de percelen worden de percentielwaarden berekend, deze zijn als volgt:

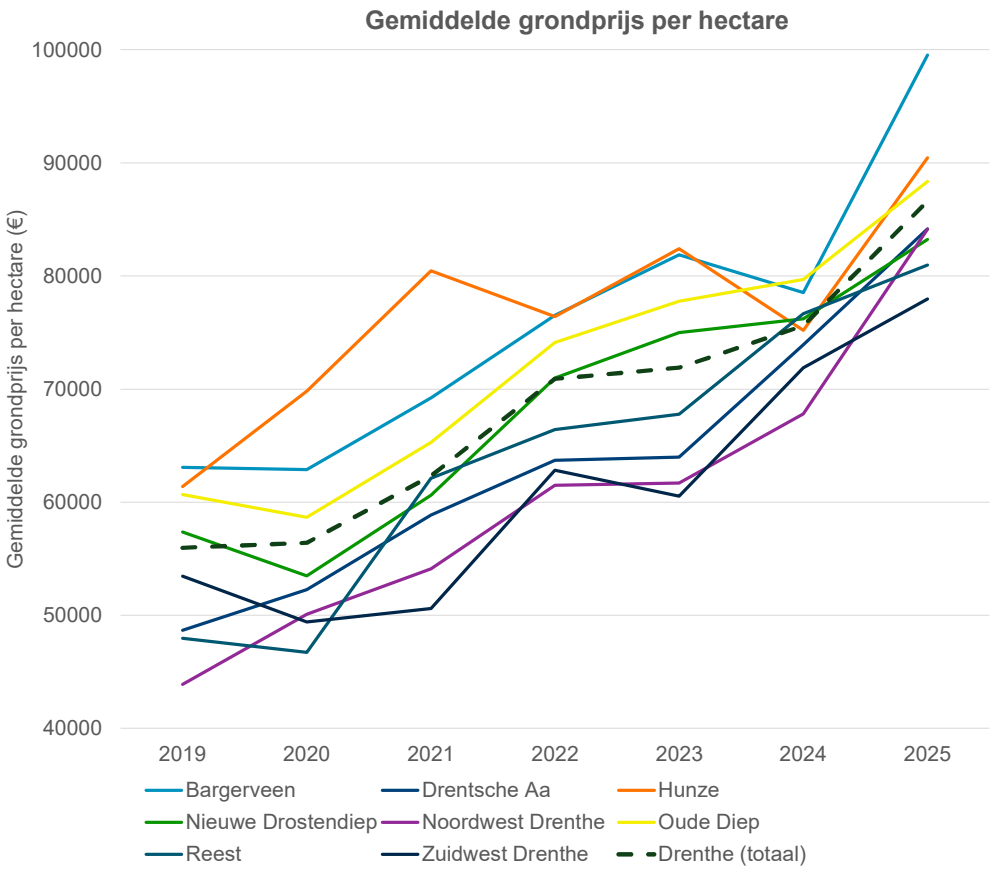
	Drempelwaarde (m2)
25-percentiel	1250
50-percentiel	2500
75-percentiel	3750

Vervolgens wordt op basis van de 4 percelen gekeken wat de bijbehorende grondprijs is. Hierbij wordt gekozen voor het bedrag bij het perceel waarbij de drempelwaarde bij het percentiel wordt overschreden.

Perceel	Grootte (m2)	Grondprijs/ha
A	500	50000
B	1000	60000
C	1500	70000
D	2000	80000
Totaal	5000	

De gemiddelde grondprijs per hectare (gewogen gemiddelde) in dit voorbeeld is:
(50000*500)+(60000*1000)+(70000*1500)+(80000*2000)/5000 = 70000

Gemiddelde grondprijs per hectare (AGRIS 2019 – 2025)

In de figuur hiernaast wordt weergegeven dat door de jaren heen er een verschil tussen de deelgebieden Bargerveen, Oude Diep en Hunze en de overige deelgebieden is ontstaan. Deze gebieden hebben gemiddeld altijd hogere grondprijzen gehad dan de andere deelgebieden: Drentsche Aa, Nieuwe Drostendiep, Noordwest Drenthe, Zuidwest Drenthe en Reest. Dit verschil komt geografisch overeen met het westelijk deel van Drenthe en het oostelijke deel van Drenthe.

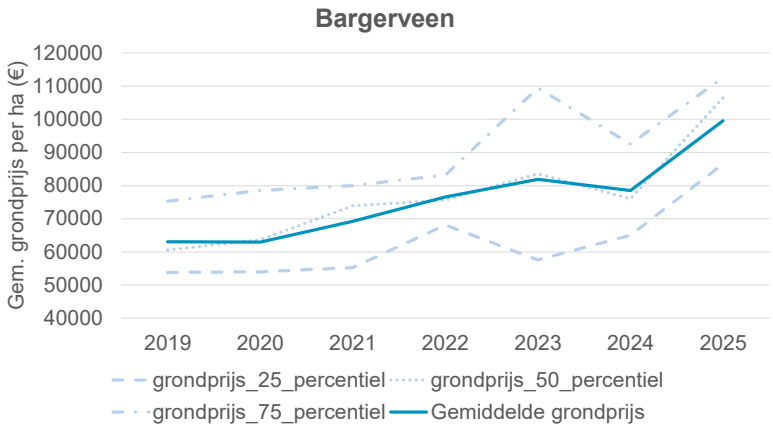
In de figuren op de volgende dia's is de gemiddelde grondprijs per deelgebied weergegeven. Daarnaast is door middel van de 25,-,50- en 75-percentielen de spreiding van de grondprijzen weergegeven. In Bargerveen is een grotere spreiding van de grondprijzen zichtbaar. In 2023 is de spreiding het grootst; dan ligt de helft van het verkochte areaal (van 25- tot 75-percentiel) tussen de € 60.000,-/ha en € 110.000,-/ha. In deelgebied Hunze is in 2025 een grotere spreiding zichtbaar (tussen de €80.000,-/ha en de € 110.000,-/ha). In andere deelgebieden zie je een veel geringere spreiding. In deelgebied Oude Diep is de helft van het verkochte areaal tussen de € 85.000,-/ha tot iets boven de € 90.000,-/ha.

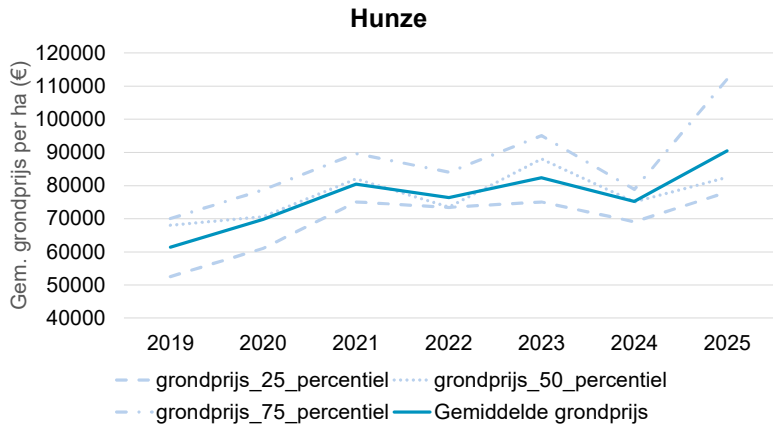
In 2025 heeft deelgebied Bargerveen de hoogste gemiddelde grondprijs van ca. 99.500 ,-/ha. De laagste gemiddelde grondprijs in 2025 is terug te vinden in Zuidwest Drenthe, rond de € 78.000,-/ha. In de overige deelgebieden ligt de grondprijs tussen de € 80.000,-/ha. en € 90.000,-/ha. (in Hunze net boven de € 90.000,-/ha.)

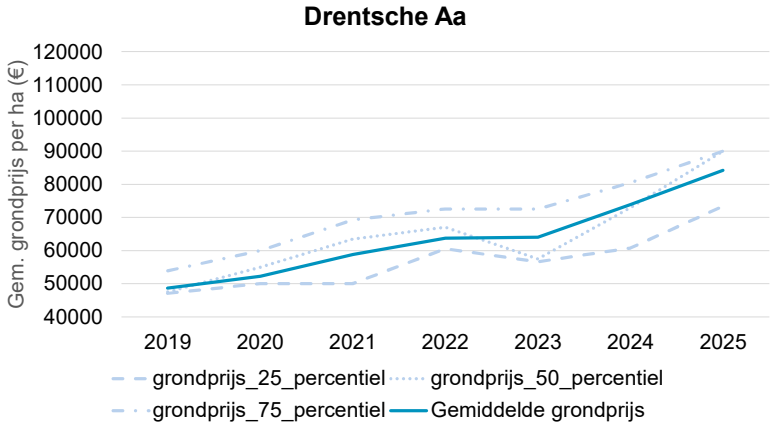
Nb. Kavelruil zit niet in deze grafiek.

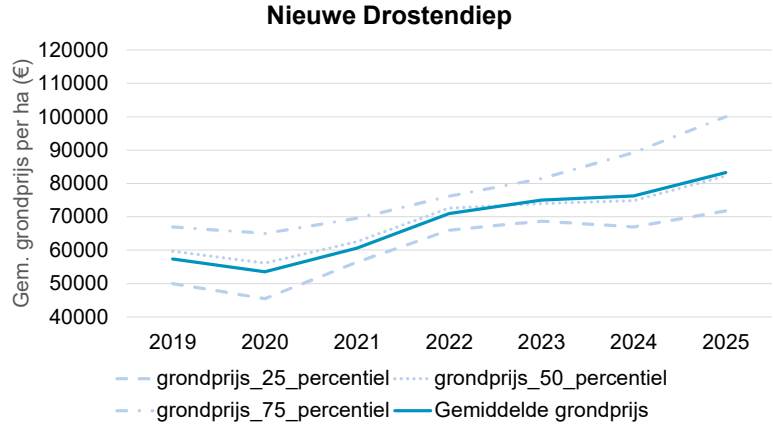
Databron: AGRIS 2019 - 2025

Gemiddelde grondprijs per hectare (AGRIS 2019 – 2025)

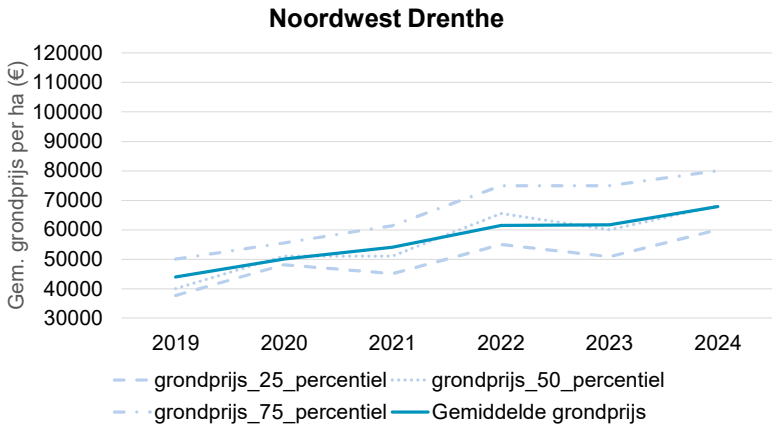

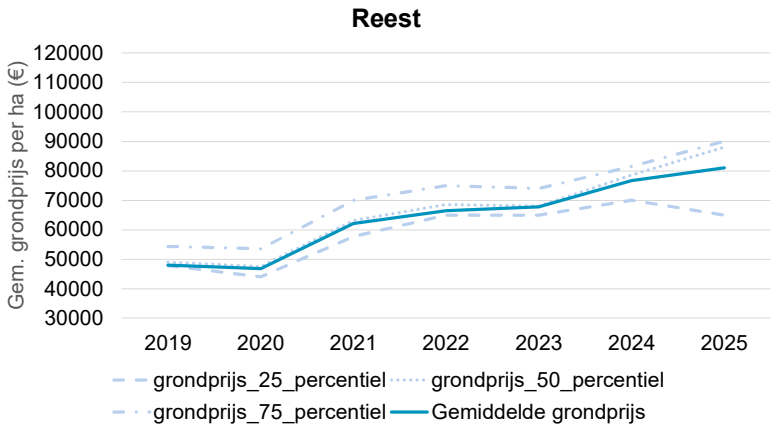

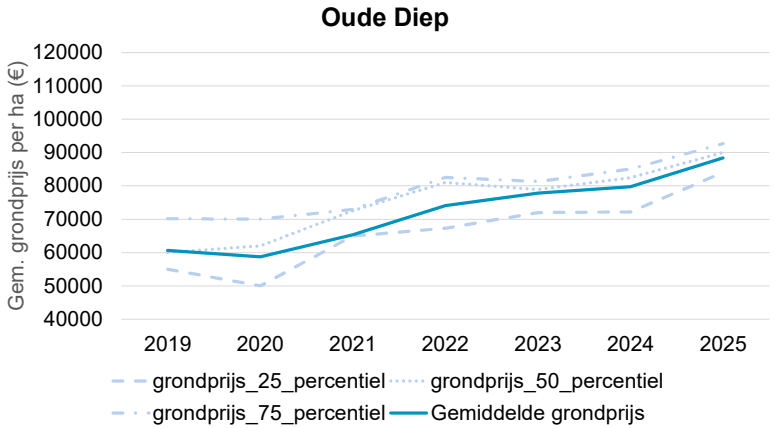

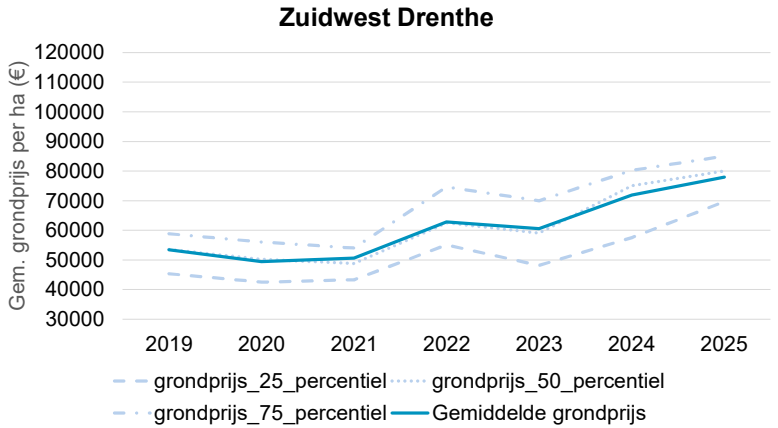
Databron: AGRIS 2019 - 2025

Gemiddelde grondprijs per hectare (AGRIS 2019 – 2025)

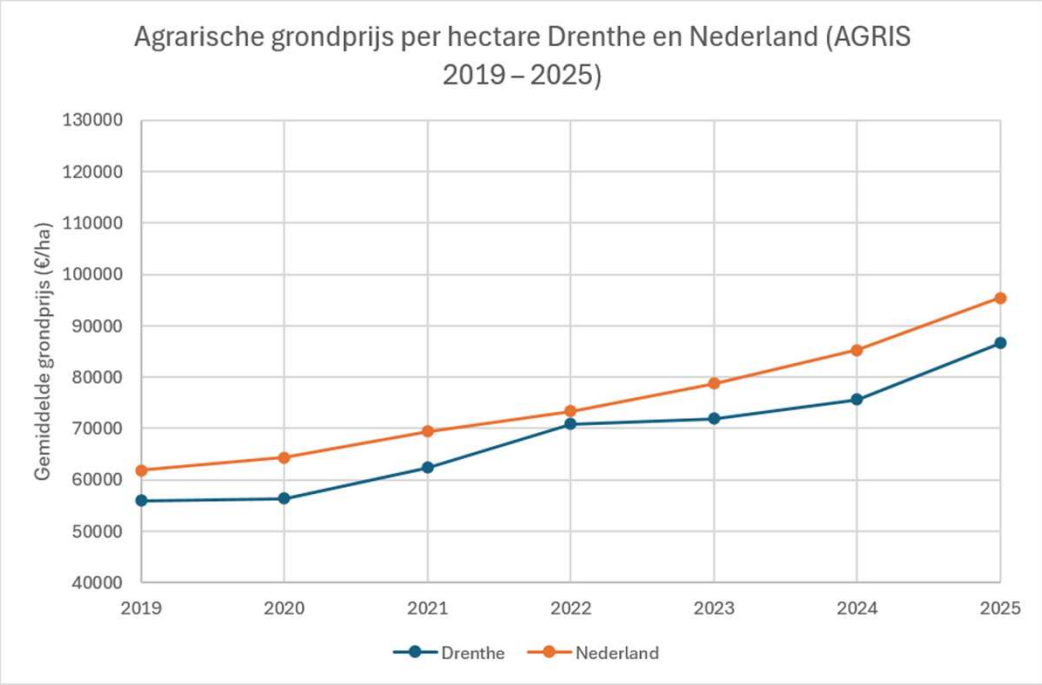

Databron: AGRIS 2019 - 2025

Agrarische grondprijs per hectare Drenthe (AGRIS 2019 – 2025)

Agrarische grond in Drenthe behoort tot de relatief goedkopere landbouwgronden van Nederland. Alleen in Fryslân liggen de gemiddelde hectareprijzen structureel lager.
De gemiddelde prijs van landbouwgrond in Drenthe is gestegen van € 55.962 per hectare in 2019 naar € 86.600 per hectare in 2025. Dat komt neer op een stijging van bijna 67% in zeven jaar tijd. Vooral in 2021, 2022 en 2025 was sprake van een sterke prijsstijging.
Deze ontwikkeling sluit aan bij het landelijke beeld, dat eveneens een duidelijke trend van structureel stijgende grondprijzen laat zien. Ook landelijk zijn de prijzen van landbouwgrond de afgelopen jaren fors toegenomen. Deze stijging hangt samen met een combinatie van factoren, waaronder een beperkt aanbod van grond en een aanhoudende vraag vanuit de agrarische sector.
Ondanks jaarlijkse schommelingen laten zowel de regionale als de landelijke grondmarkt een duidelijke langjarige trend zien van stijgende landbouwgrondprijzen.

Databron: AGRIS 2019 - 2025

Grondmobiliteit (AGRIS 2019 – 2025)

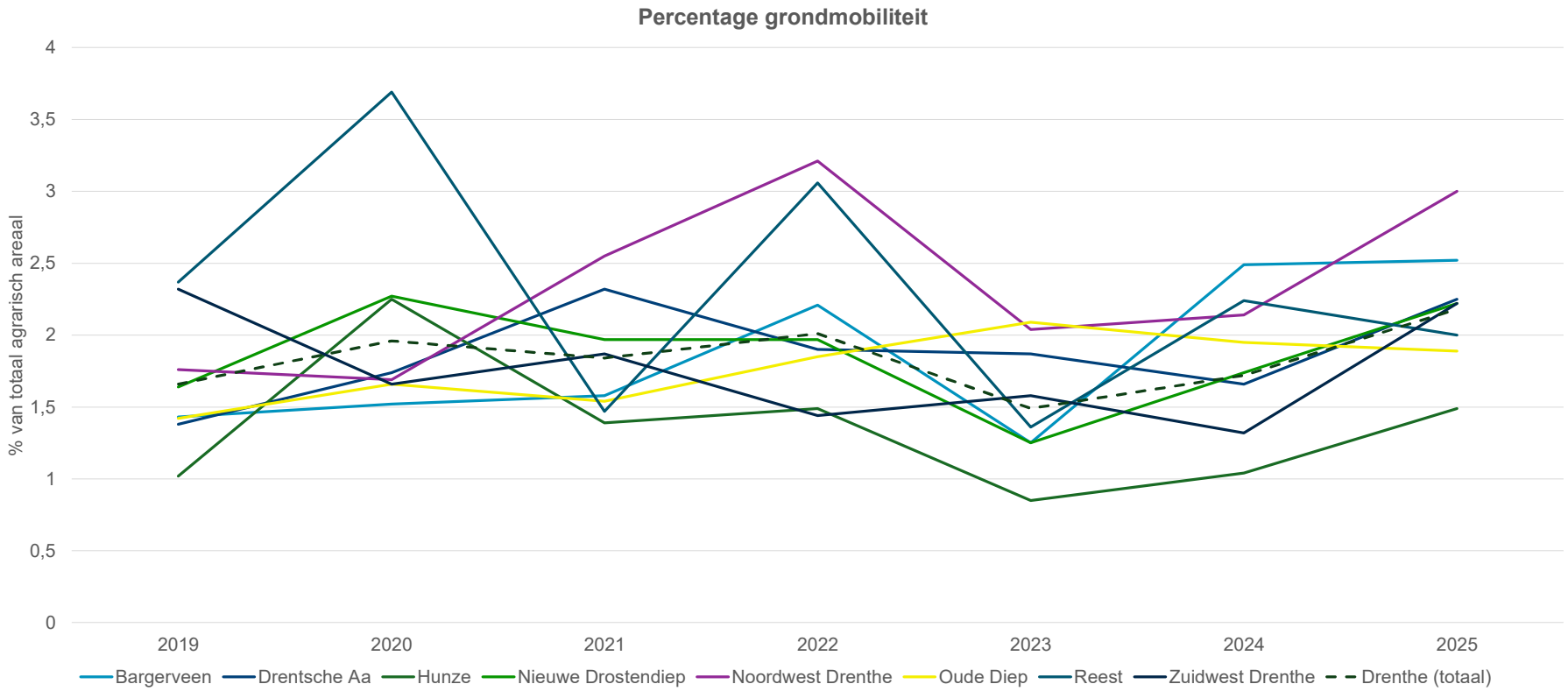
De agrarische grondmobiliteit, het verhandelde areaal landbouwgrond, geeft aan hoeveel agrarische grond is verhandeld op de vrije markt. Kavelruil zit hier niet bij, die informatie heeft het Kadaster niet.
Aan de basis van de berekening van de grondmobiliteit staan de transacties in het eigendomsregister van het Kadaster, aangevuld met informatie over de agrarische sector. Voor het bepalen van de agrarische grondmobiliteit zijn de verhandelde percelen op de volgende kenmerken geselecteerd:

- grasland, bouwland, snijmais, bollenland, boomkwekerij, fruitteelt en overig tuinland
- soort overdracht is koop-verkoop
- zakelijk recht is volle eigendom
- geen familierelatie
- oppervlak perceel groter dan 0,25 hectare
- de koopsom is groter dan € 1,-

Om een indicatie te krijgen van de hoeveelheid agrarische grond die verhandeld wordt de relatieve grondmobiliteit berekend. Dit is het percentage van de verhandelde grond t.o.v. het totale agrarische areaal. Het totale agrarische areaal is bepaald o.b.v. de BRP Gewaspercelen (m.u.v. natuurterreinen) van de jaren 2019 t/m 2025.

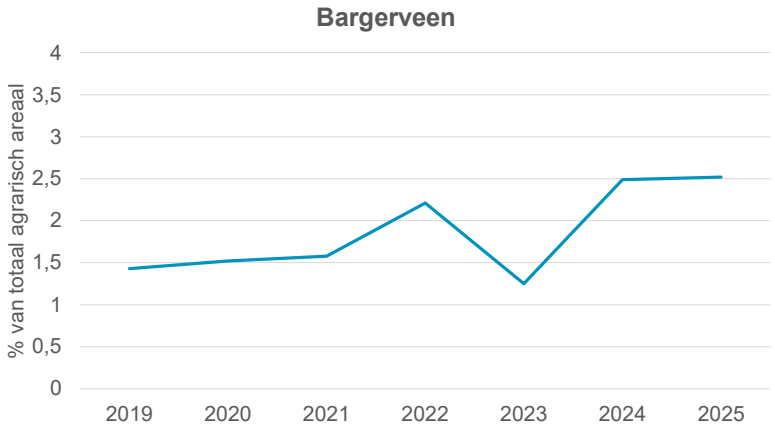
Grondmobiliteit (AGRIS 2019 – 2025)

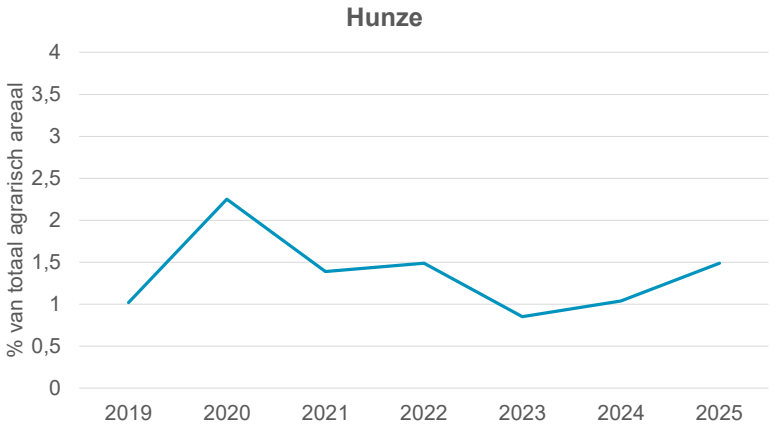

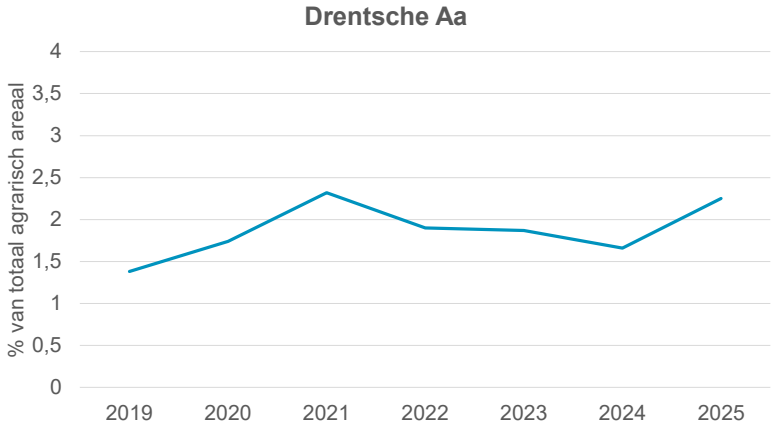
Over het algemeen is terug te zien dat de relatieve grondmobiliteit tussen de 1,5% en de 2,5% ligt. Dit betekent dat er 1,5 tot 2,5% van het totale agrarische areaal is verhandeld in het betreffende jaar. Gemiddeld over heel Drenthe ligt de relatieve grondmobiliteit tussen de 1,5 en 2,0%. In 2025 komt het percentage boven de 2% uit: 2,2%. Dit ligt in lijn met de landelijke trend van de relatieve grondmobiliteit. Er zijn wel uitschieters naar boven zichtbaar in Reest van 3,7% in 2020. In deelgebied Noordwest Drenthe zijn ook pieken van rond de 3% zichtbaar in 2022 en 2025. Aan de andere kant van het spectrum zakte in deelgebied Hunze de grondmobiliteit in 2023 onder de 1%.

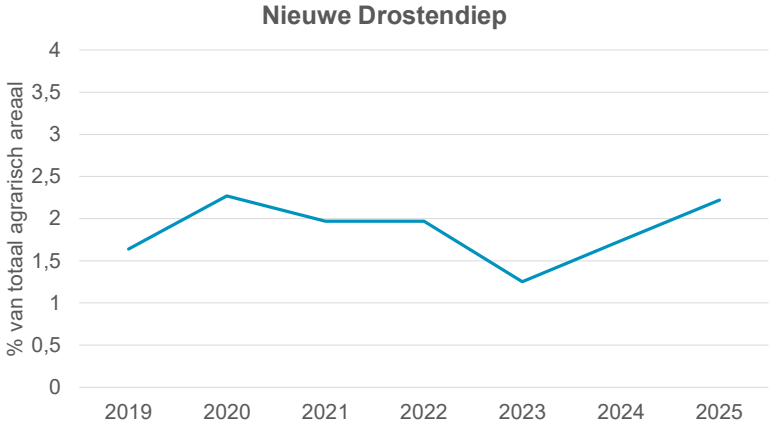
Databron: AGRIS 2019 - 2025

Grondmobiliteit (AGRIS 2019 – 2025)

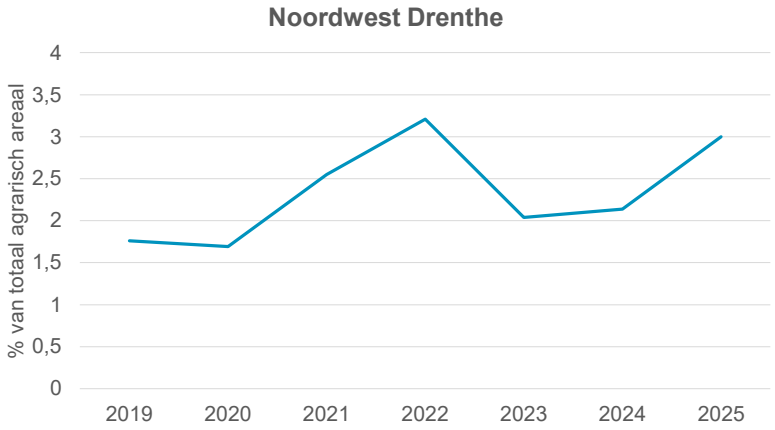

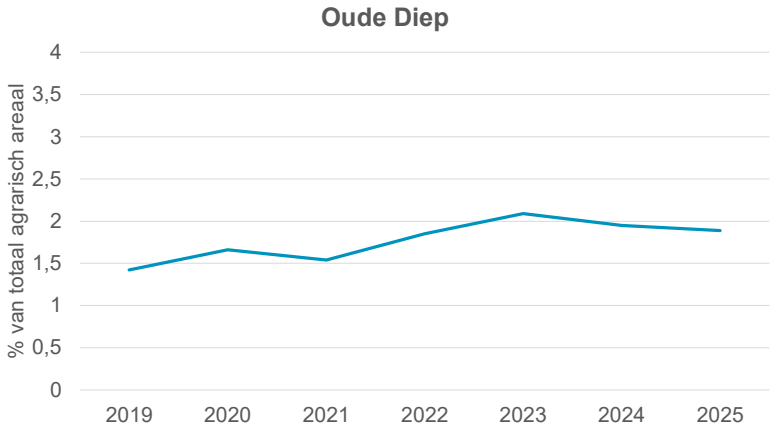

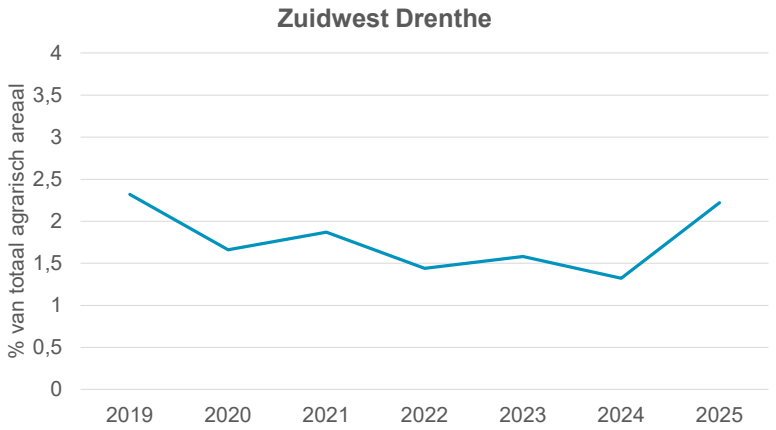
Databron: AGRIS 2019 - 2025

Grondmobiliteit (AGRIS 2019 – 2025)

Databron: AGRIS 2019 - 2025

Inleiding verkavelingsanalyse

Een verkavelingsanalyse brengt de structuur van de landbouw in een gebied systematisch in beeld. Hierbij wordt onderzocht hoe landbouwbedrijven en landbouwpercelen ruimtelijk zijn verdeeld, hoe het grondgebruik is georganiseerd en in welke mate bedrijven beschikken over een efficiënte verkaveling.

Kenmerken zoals bedrijfsomvang, huiskavelgrootte, aantal en omvang van veldkavels en de afstand tussen bedrijfsgebouwen en landbouwgrond worden geanalyseerd.

De analyse levert objectieve informatie op over de huidige situatie. Daarmee vormt een verkavelingsanalyse een belangrijke onderlegger voor gebiedsgerichte besluitvorming.

Op de volgende pagina's is aan de rechterzijde per deelgebied een staafdiagram opgenomen. De gegevens zijn uitgesplitst naar melkveehouderij-, akkerbouw-, tuinbouw- en overige bedrijven. Tot de categorie 'overige' behoren alle bedrijven die niet onder melkveehouderij, akkerbouw of tuinbouw vallen.

Daarnaast zijn linksboven de melkveebedrijven en linksonder de akkerbouwbedrijven per samengevoegd postcode-4-gebied in kaartvorm afgebeeld. De begrenzingen van de deelgebieden zijn op de kaarten weergegeven met een rood kader.

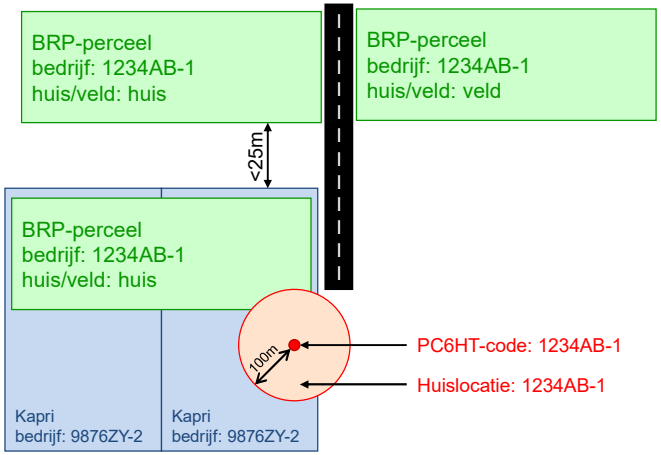
Op basis van de gegevens uit de Basiskaart Agrarische Bedrijfssituatie (BAB) 2024 gecombineerd met gegevens uit de Basisregistratie Kadaster (BRK) en de Basisregistratie Topografie (BRT) wordt de mate van verkaveling in het gebied bepaald.

Om inzicht te krijgen in de verkavelingssituatie is inzicht gewenst in welke percelen tot de huiskavel (direct bereikbaar vanuit de bedrijfsgebouwen) en tot veldkavel behoren (verder reizen om te bereiken). Voor de definitie van wat tot een huis- en wat tot een veldkavel behoort zijn de volgende begrippen van belang:

Huiskavel	Gewaspercelen die binnen 25 meter van elkaar liggen, tot hetzelfde bedrijf behoren en waarvan minimaal 1 gewasperceel de bedrijfskavel overlapt, vermeerderd met de huislocatie.
Veldkavel	Gewaspercelen die binnen 25 meter van elkaar liggen, tot hetzelfde bedrijf behoren, de bedrijfskavel niet overlappen en voor zover niet doorsneden door een weg, waterweg of spoorweg.
Bedrijfskavel	Geclusterde kadastrale percelen van dezelfde eigenaar waarop de bedrijfslocatie ligt. Eigenaar hoeft niet noodzakelijk overeen te komen met bedrijf.
Huislocatie	Maximaal 100 meter van de oppervlakte bedrijfskavel rondom de bedrijfslocatie, verminderd met overlappende gewaspercelen.
Huisperceel	Gewasperceel liggend op of binnen 12,5 meter van de bedrijfskavel of liggend binnen 25 meter van een gewasperceel dat als huisperceel geclassificeerd is.
Relatienummer	Uniek nummer per bedrijf. Een bedrijf kan meerdere relatienummers hebben bij meerdere samenwerkingsvormen of sectoren.
BRP-gewaspercelen	Percelenbestand (polygonen) van RVO met gebruiksgegevens van AAN-percelen (agrarisch areaal Nederland) zoals in de mei-telling opgegeven.

Deze methode voor de verkavelingsanalyse ook toegepast in de provincie Fryslân. Voor duiding van de uitkomsten van de analyse wordt hier in de volgende sheets soms mee vergeleken.

Onderstaande figuur geeft de verhouding tussen voorgaande begrippen weer:

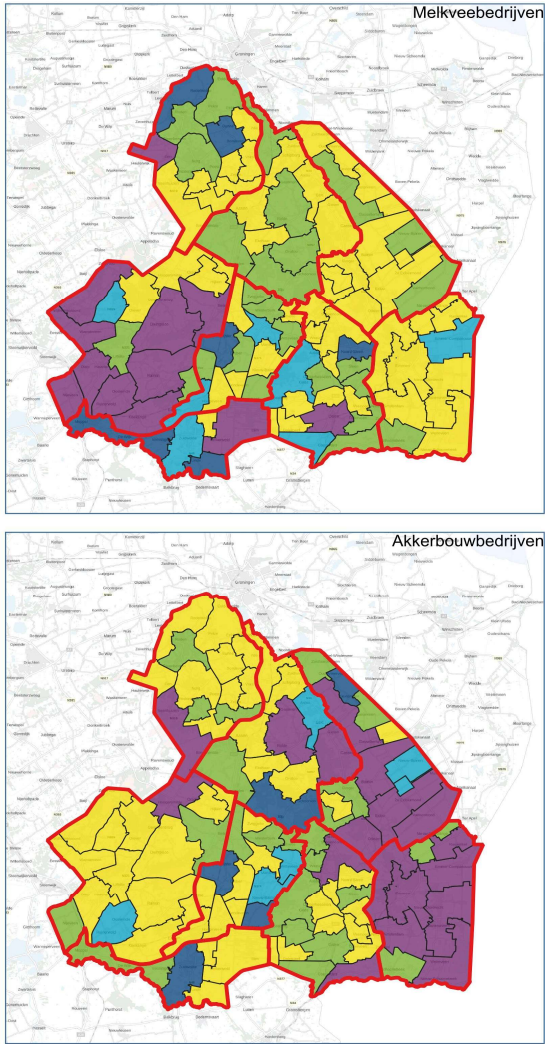

• Het BRP-perceel linksboven is huiskavel omdat het binnen 25 meter van een BRP-perceel ligt dat als huiskavel geclassificeerd is en er geen significante (water)weg tussen ligt.
• Het BRP-perceel linksonder is huiskavel omdat dit het kadastraal eigendom raakt waar het bedrijf (hier: 1234AB-1) op ligt.
• De oppervlakte van de rode cirkel is de huislocatie.
• Het overige blauwe gedeelte van het kadastraal eigendom telt niet mee in de analyse, omdat dit niet agrarisch in gebruik is.
• Het BRP-perceel aan de rechterkant van de weg is veldkavel.

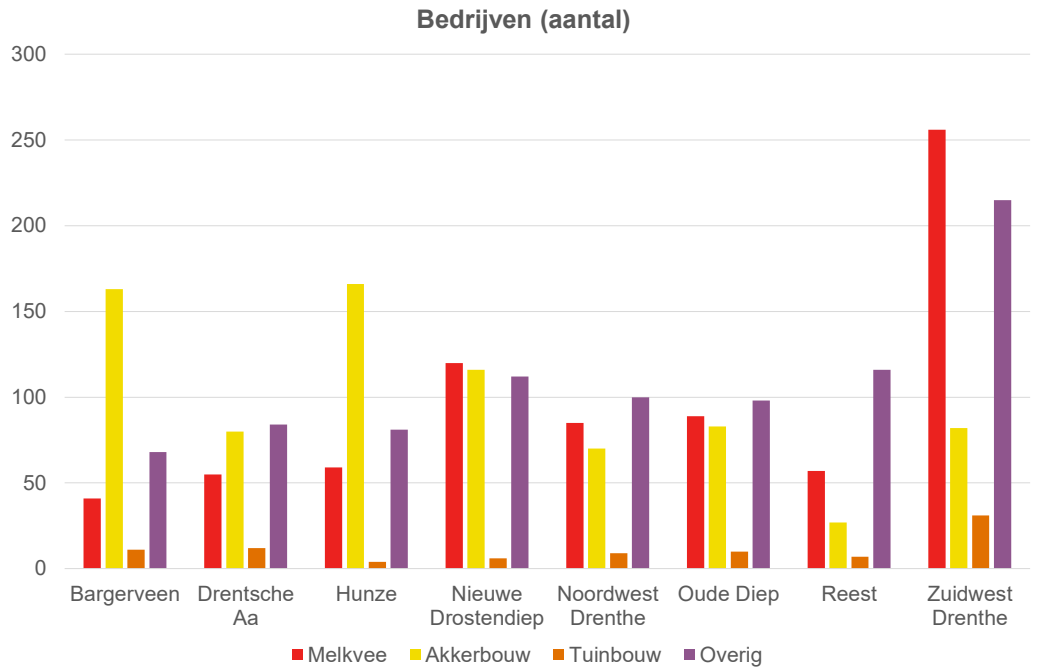
Nadat inzicht is verkregen in de huis- en de veldkavels zal per deelgebied een aantal factoren worden berekend om tot een oordeel te komen wat betreft de verkavelingssituatie. Dit betreft de volgende factoren:

- Gemiddeld percentage huiskavel
- Gemiddelde oppervlakte huiskavels
- Gemiddeld aantal veldkavels
- Gemiddelde oppervlakte veldkavels
- Gemiddelde afstand tussen huis- en veldkavels

Verdeling landbouwbedrijven naar bedrijfstype en deelgebied (BAB 2024)

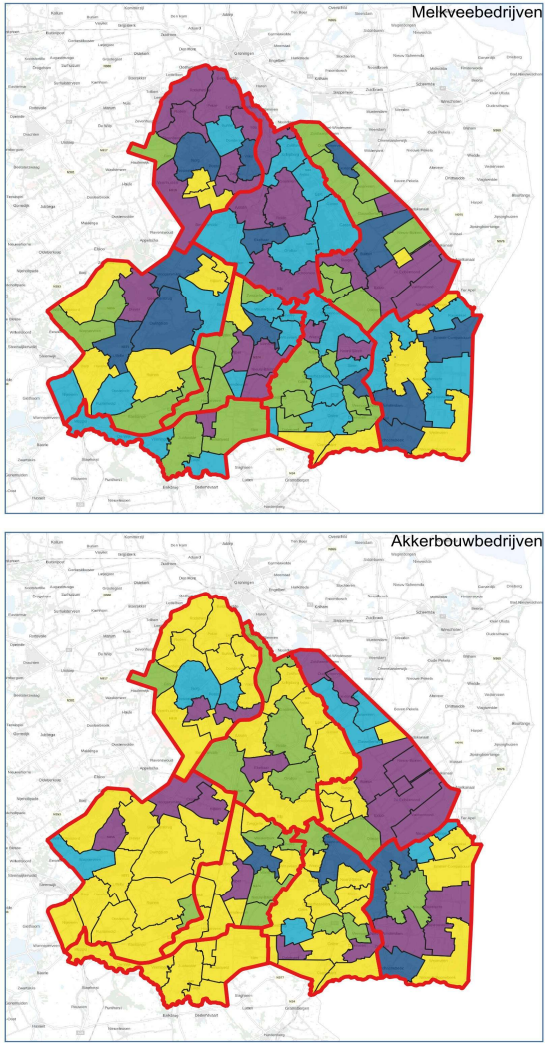

Databron: BAB 2024

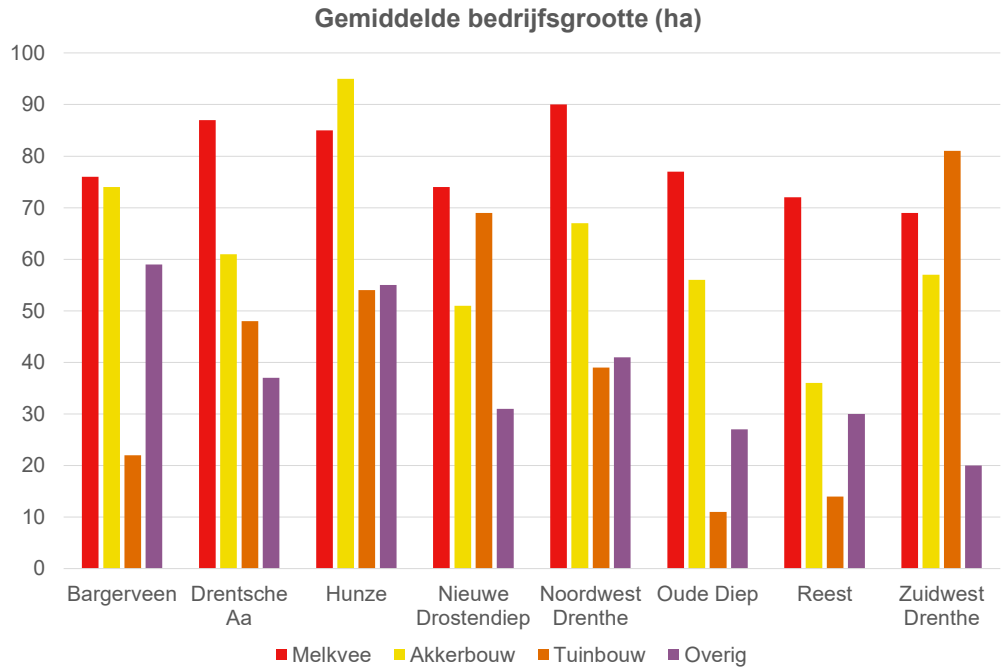

Bij de melkveebedrijven valt met name Zuidwest Drenthe op vanwege het relatief hoge aantal bedrijven. Het aantal bedrijven (alle bedrijven uitgezonderd akkerbouw en melkveehouderij) is in Zuidwest Drenthe ook erg hoog. Bij de akkerbouwbedrijven valt vooral de concentratie van bedrijven in de Veenkoloniën op (in de deelgebieden Hunze en Bargerveen).

Gemiddelde bedrijfsgrootte (BAB 2024)

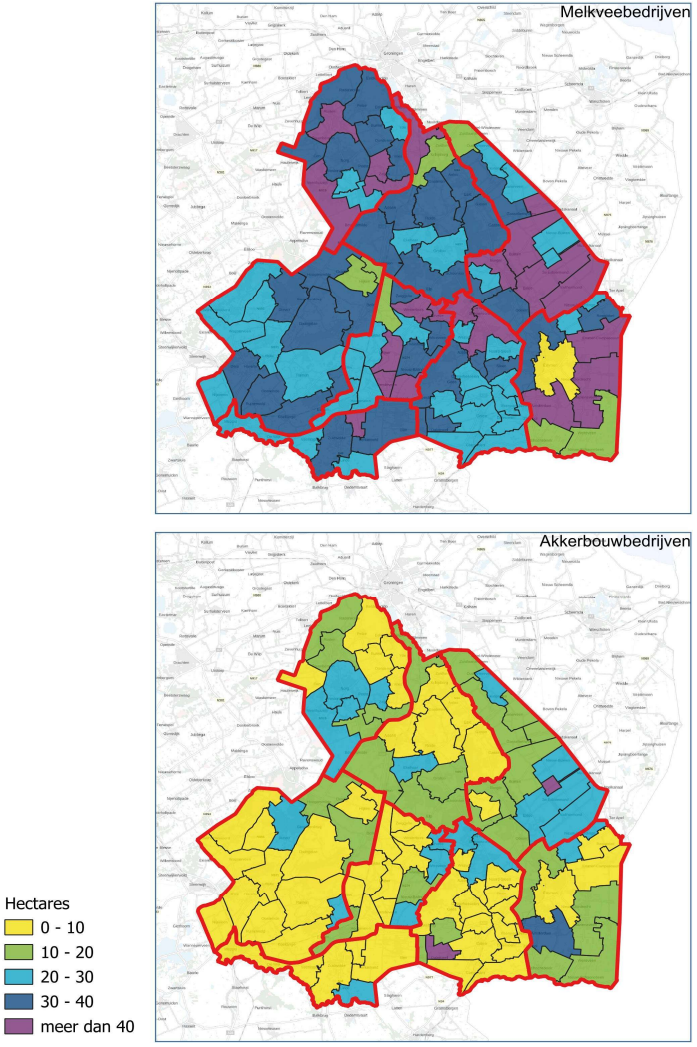

Databron: BAB 2024

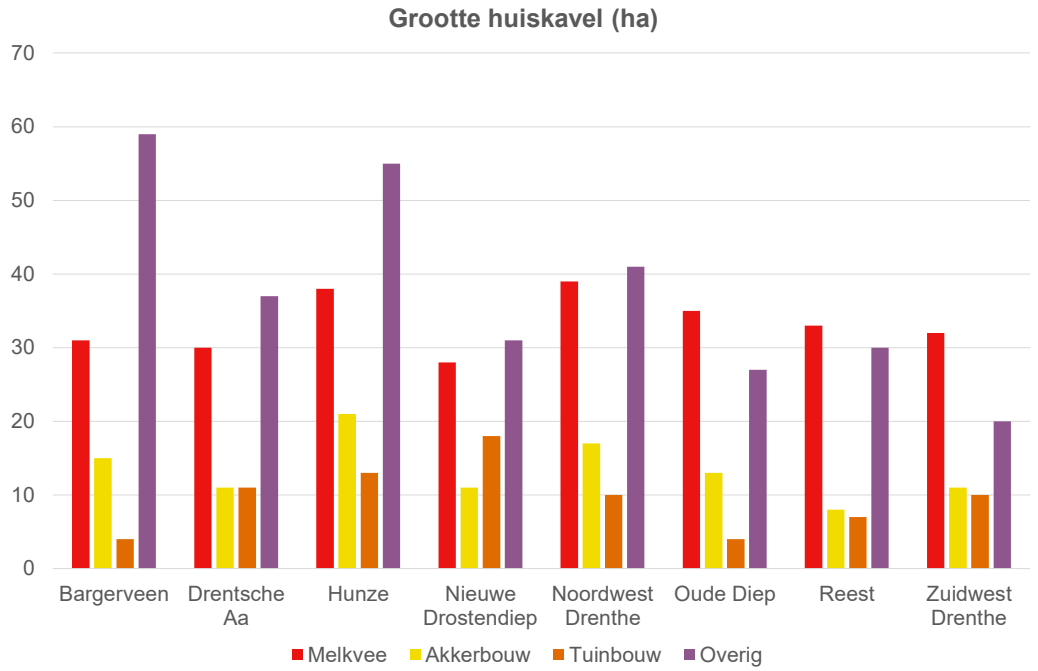

Grote melkveebedrijven zitten vooral aan de noord- en oostkant van de provincie. Bij de akkerbouwbedrijven valt vooral de grootte van de bedrijven aan de oostzijde, in de Veenkoloniën, van de provincie op.

Grootte huiskavels (BAB 2024)

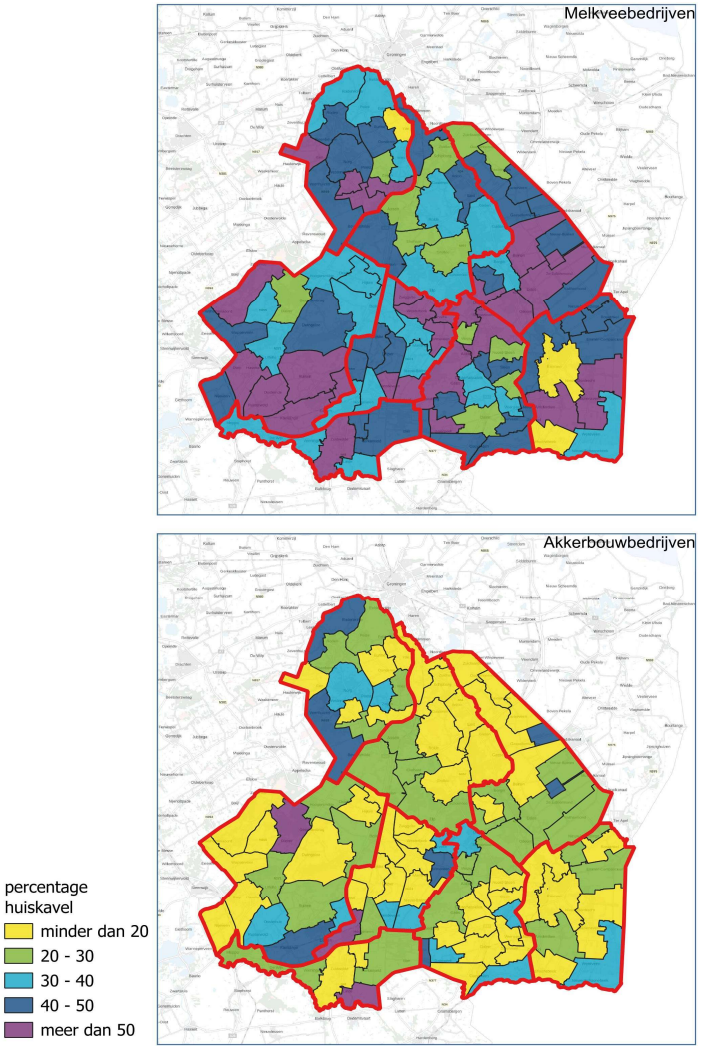

Databron: BAB 2024

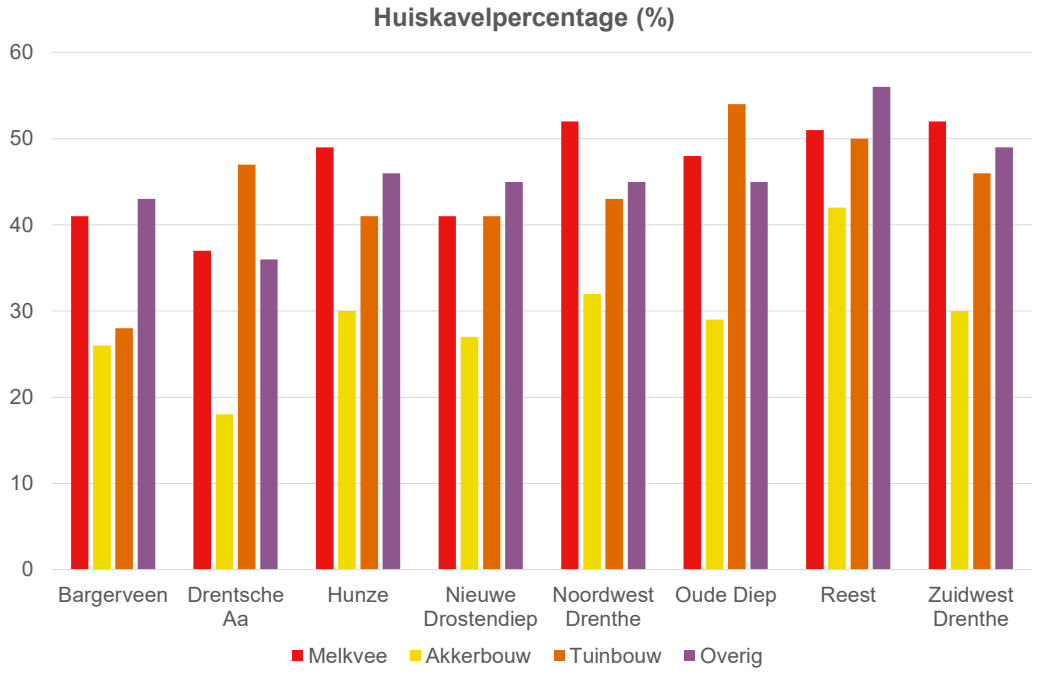

Bij de melkveebedrijven valt op dat de huiskavelgrootte aanzienlijk groter is dan die van de akkerbouwbedrijven. Met waarden rond de 30 ha is de huiskaveloppervlakte voor melkveebedrijven over het algemeen bijvoorbeeld een kwart kleiner dan in de provincie Fryslân (2026). Het vergelijk met Fryslân wordt gemaakt om meer duiding te geven m.b.t. het interpreteren van de data. Fryslân is hierbij het meest recente onderzoek wat is uitgevoerd. Bij akkerbouwbedrijven zijn de huiskavels gemiddeld net iets kleiner dan in Fryslân, maar de maxima en minima zijn vergelijkbaar. In de tuinbouw zijn de huiskavels t.o.v. Fryslân (daar: 2-6 ha) uitzonderlijk groot. Over het algemeen is het voor melkveehouders belangrijker de grond bij huis te hebben dan voor akkerbouwers; akkerbouwers hebben bij voorkeur grote kavels met goede grondkwaliteit.

Percentage huiskavel t.o.v. oppervlakte van het bedrijf (BAB 2024)

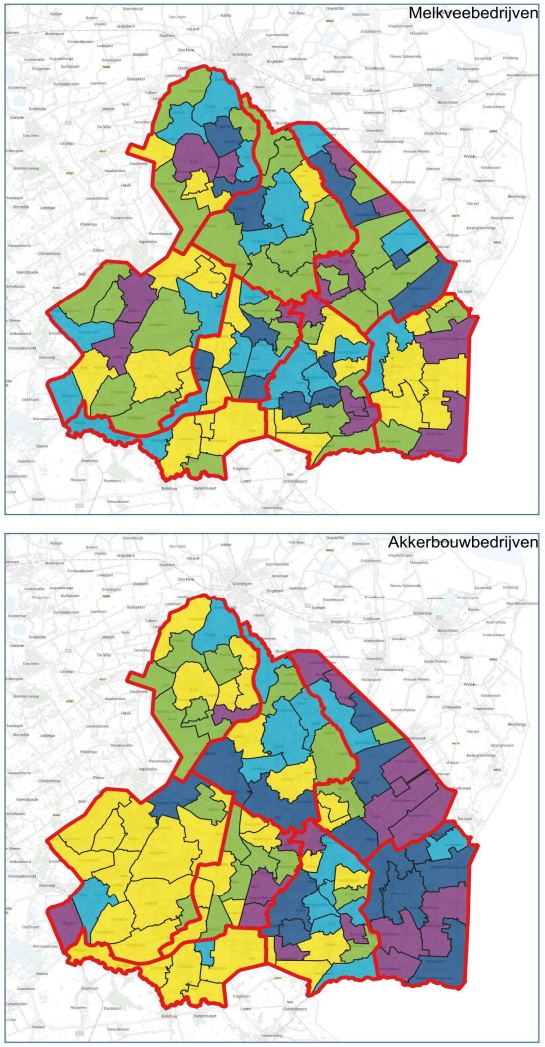

Databron: BAB 2024

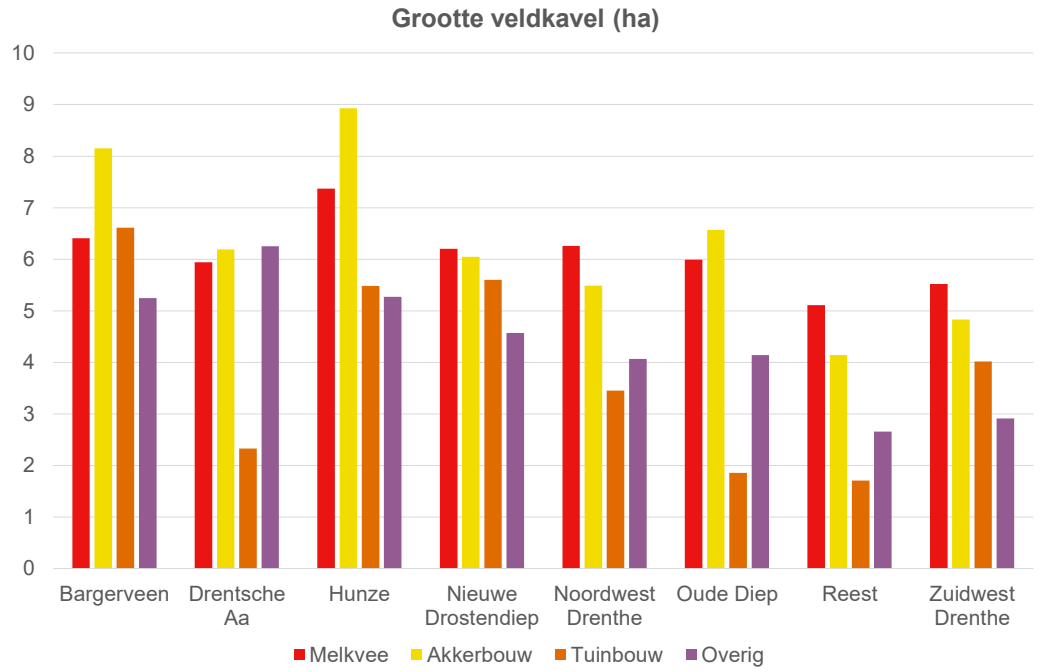

Bij de melkveebedrijven valt op dat het huiskavelpercentage aanzienlijk groter is dan die van de akkerbouwbedrijven. Dit percentage ligt lager dan in Fryslân (2026, gemiddeld 51%). Voor akkerbouwbedrijven is dit percentage vergelijkbaar met Fryslân. Bij tuinbouwbedrijven ligt het huiskavelpercentage veel hoger dan in Fryslân (daar: gem. 13%). Ook hierbij geldt: melkveehouders hebben het liefst grond bij huis en akkerbouwers willen het liefst de beste grond.

Grootte veldkavel (BAB 2024)

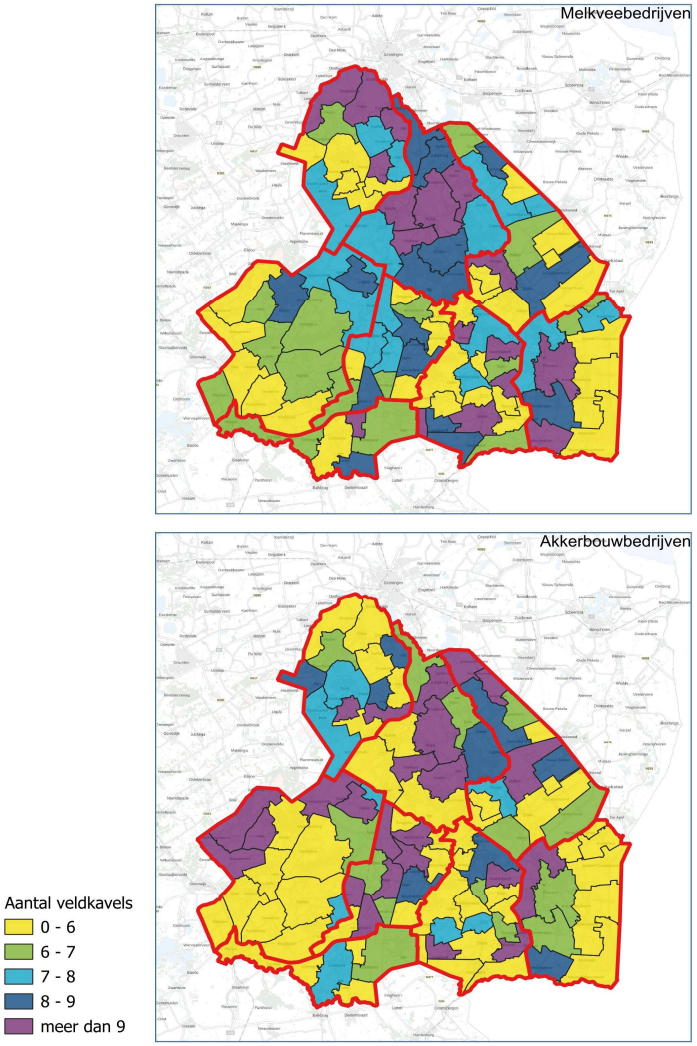

Databron: BAB 2024

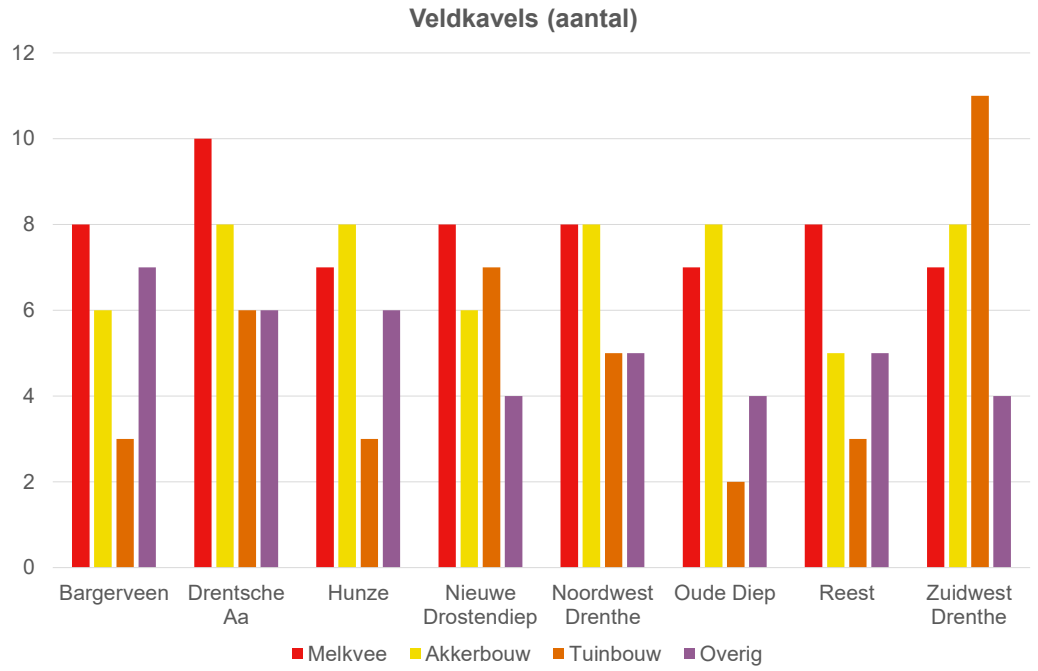

Bij de akkerbouwbedrijven valt de veldkavelgrootte op aan de oostkant van de provincie. Hier bevinden zich de veenkoloniën, die een grootschaligere structuur hebben dan die van de Drentse zandgronden. Akkerbouw overheerst hier ook (zie pag. 30 en 32). Dat de kavels hier groter zijn, is dus niet verwonderlijk. Wellicht wel verwonderlijk is dat de veldkavels van de melkveebedrijven dit patroon minder sterk vertonen.
Bij melkveebedrijven de veldkavels in Drenthe kleiner dan in Fryslân (2026: gem. 8 ha); bij akkerbouwbedrijven zijn de veldkavels in Oost-Drenthe groter dan in Friese akkerbouwgebieden, maar in overig Drenthe iets kleiner.

Aantal veldkavels (BAB 2024)

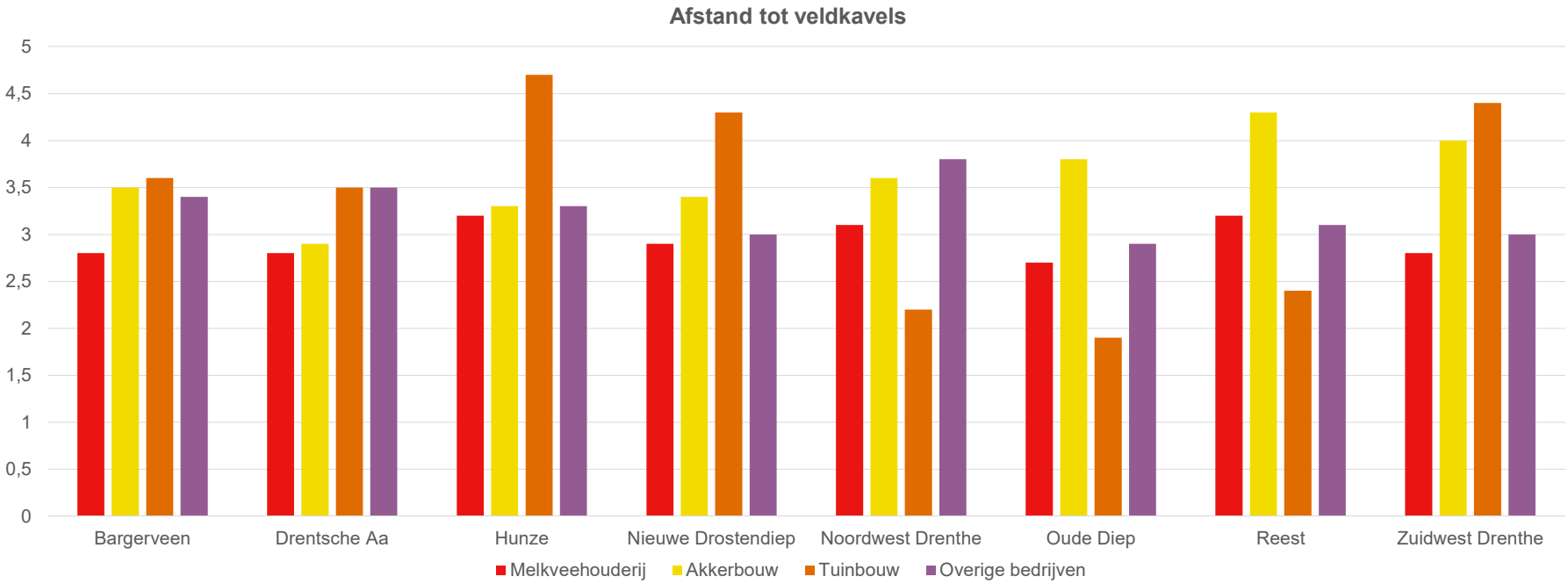

Databron: BAB 2024

Het lijkt hier vrij willekeurig hoeveel veldkavels er per gebied zijn. Dat beeld vertoont zich ook in Fryslân.
Het aantal veldkavels lijkt wel hoog te zijn ten opzichte van andere gebieden in Nederland. Zo is in Fryslân het gemiddeld aantal veldkavels voor zowel melkveebedrijven, als akkerbouw- en tuinbouwbedrijven vijf.

Afstand tot veldkavels (BAB 2024)

In deze analyse is de gemiddelde afstand tot een veldkavel per deelgebied en per bedrijfstype geanalyseerd. Het gaat om de bedrijfstypes: melkveehouderij, akkerbouw, tuinbouw en overige bedrijven. Tot de categorie ‘overige bedrijven’ behoren alle bedrijven die niet onder melkveehouderij, akkerbouw of tuinbouw vallen.

- Alle bedrijven uit de BAB 2024 binnen de provincie Drenthe zijn meegenomen in de analyse (overeenkomstig met de overige parameters in de verkavelingsanalyse).
- De kortste afstand over de weg is berekend.
- Er zijn alleen wegen gebruikt waarop trekkers en andere landbouwwerktuigen kunnen rijden. Vandaar dat auto(snel)wegen, busbanen, fietspaden en voetpaden zijn uitgesloten van het wegennetwerk.
- Alleen veldkavels die zich tot 10 kilometer afstand van de bedrijfslocatie bevinden zijn meegenomen. Van de veldkavels op grotere afstand wordt aangenomen dat deze ofwel zelden worden bezocht ofwel door een loonwerker worden bewerkt.

Databron: BAB 2024

Samenvatting verkavelingsanalyse (BAB 2024)

	Melkveebedrijven					
Deelgebied	aantal bedrijven	bedrijfsgrootte	huiskaveloppervlakte	huiskavelpercentage	veldkaveloppervlakte	aantal veldkavels
Bargerveen	41	76 ha	31 ha	41%	6 ha	8
Drentsche Aa	55	87 ha	30 ha	34%	6 ha	10
Hunze	59	85 ha	38 ha	45%	7 ha	7
Nieuwe Drostendiep	120	74 ha	28 ha	38%	6 ha	8
Noordwest Drenthe	85	90 ha	39 ha	43%	6 ha	8
Oude Diep	89	77 ha	35 ha	45%	6 ha	7
Reest	57	72 ha	33 ha	46%	5 ha	8
Zuidwest Drenthe	256	69 ha	32 ha	46%	6 ha	7
Drenthe (totaal)	762	76 ha	33 ha	43%	6 ha	7
	Akkerbouwbedrijven					
Deelgebied	aantal bedrijven	bedrijfsgrootte	huiskaveloppervlakte	huiskavelpercentage	veldkaveloppervlakte	aantal veldkavels
Bargerveen	163	74 ha	15 ha	20%	8 ha	6
Drentsche Aa	80	61 ha	11 ha	18%	6 ha	8
Hunze	166	95 ha	21 ha	22%	9 ha	8
Nieuwe Drostendiep	116	51 ha	11 ha	22%	6 ha	6
Noordwest Drenthe	70	67 ha	17 ha	25%	5 ha	8
Oude Diep	83	56 ha	13 ha	23%	7 ha	8
Reest	27	36 ha	8 ha	22%	4 ha	5
Zuidwest Drenthe	82	57 ha	11 ha	19%	5 ha	8
Drenthe (totaal)	787	68 ha	15 ha	22%	7 ha	7

Deze tabel bevat een overzicht van grafieken en kaarten die hiervoor zijn weergegeven.

Databron: BAB 2024

Toelichting verkavelingsscore

De verkavelingsanalyse wordt geduid aan de hand van een verkavelingsscore (pag. 60 en 61)

Deze score is gebaseerd op de mate van afwijking van het gemiddelde van alle scores van de deelgebieden.

Per verkavelingsfactor is de gemiddelde waarde berekend en de standaardafwijking (σ), waarbij ervan uitgegaan wordt dat de waarden normaal verdeeld zijn.

Een waarde die niet meer dan 0,5 σ afwijkt van de gemiddelde waarde, is met een score 3 gewaardeerd.

Bij een positieve afwijking van meer dan 0,5 σ: een waarde die tussen 0,5 σ en 1,5 σ boven het gemiddelde zit, een score 4; een waarde die meer dan 1,5 σ boven het gemiddelde zit, een score 5.

Voor huiskaveloppervlakte, huiskavelpercentage en veldkaveloppervlakte wordt een toename gezien als ‘positief’, bij het aantal veldkavels wordt een afname gezien als ‘positief’.

Bij een negatieve afwijking: een waarde die tussen 0,5 σ en 1,5 σ onder het gemiddelde zit, een score 2; een waarde die meer dan 1,5 σ onder het gemiddelde zit, een score 5.

De totaalscore is vervolgens bepaald door de scores per verkavelingsfactor te vermenigvuldigen met een gewicht en bij elkaar op te tellen. Daarbij is voor melkveebedrijven een ander gewicht toegekend dan voor akkerbouwbedrijven.

Bij melkveebedrijven

- Voor huiskavelpercentage: gewicht 4
- Voor huiskaveloppervlakte, veldkaveloppervlakte en aantal veldkavels: gewicht 2

Bij akkerbouwbedrijven:

- Voor huiskaveloppervlakte en veldkaveloppervlakte: gewicht 3
- Voor huiskavelpercentage en aantal veldkavels: gewicht 2

Voorbeeld

Gemiddelde huiskaveloppervlakte: 32 ha

Standaardafwijking huiskaveloppervlakte (σ): 4 ha

Gemiddelde huiskaveloppervlakte gebied A: 27 ha

Afwijking van de totale gemiddelde huiskaveloppervlakte is -5 ha. Dit is tussen 0,5 σ (=2 ha) en 1,5 σ (=6 ha) in negatieve zin, dus score voor de verkavelingsfactor ‘huiskaveloppervlakte’ is 2.

Stel de overige factoren hebben de volgende scores:

Huiskavelpercentage: 3; veldkaveloppervlakte: 4 en aantal veldkavels: 5.

Dan is de totaalscore voor melkveebedrijven:

2 x 2 + 4 x 3 + 2 x 4 + 2 x 5 = 34

Verkavelingsscore melkveebedrijven (BAB 2017, 2024)

Deelgebied	Melkveebedrijven													
	aantal bedrijven		bedrijfsgrootte		huiskavel-oppervlakte		huiskavel-percentage		veldkavel-oppervlakte		aantal veldkavels		verkavelingsscore	
	2017	2024	2017	2024	2017	2024	2017	2024	2017	2024	2017	2024	2017	2024
Bargerveen	50	41	60	76	27	31	45	41	6	6	6	8	30	24
Drentsche Aa	73	55	71	87	27	30	38	34	6	6	7	10	20	18
Hunze	73	59	74	85	36	38	49	45	8	7	5	7	38	36
Nieuwe Drostendiep	151	120	62	74	25	28	40	38	6	6	6	8	24	18
Noordwest Drenthe	113	85	78	90	38	39	49	43	6	6	7	8	32	32
Oude Diep	101	89	68	77	31	35	46	45	6	6	7	7	30	32
Reest	84	57	54	72	30	33	56	46	5	5	5	8	38	26
Zuidwest Drenthe	318	256	56	69	29	32	52	46	5	6	5	7	32	28
Drenthe (totaal)	963	762	63	76	30	33	48	43	6	6	6	7	32	26

Verschil%		
+30%-100%		← toename
+15%-30%		
+5%-15%		
-5%-+5%		
-15%—5%		afname →
-30%—15%		
-100%—30%		

Deze tabel laat de verschillen voor melkveebedrijven zien tussen de resultaten van de vorige verkavelingsanalyse en de huidige analyse. Hoe geler de kleur, hoe groter de toename; hoe paarser de kleur, hoe groter de afname. In alle gebieden is het aantal melkveebedrijven flink afgenomen, maar ook in alle gebieden is de gemiddelde bedrijfsgrootte, qua hectares, gegroeid. Dat zorgt er zelfs voor dat melkveehouderijen, qua hectares in deelgebied Bargerveen zijn gegroeid. De huiskaveloppervlakte groeit in alle deelgebieden, maar het aantal veldkavels en de veldkaveloppervlaktes stijgen harder, waardoor de huiskavelpercentages niet overal groter wordt.

Databron: BAB 2017, BAB 2024

Bij de melkveebedrijven valt op dat de huiskaveloppervlakte in alle deelgebieden is toegenomen. Dit wijst erop dat melkveebedrijven gemiddeld over meer grond rondom het erf beschikken dan in 2019. Tegelijkertijd is het huiskavelpercentage overal afgenomen. Dit betekent dat de huiskavel in absolute zin wel groter kan zijn geworden, maar dat het totale bedrijfsareaal doorgaans meer is gegroeid. Dit is ook te zien aan de toename van het aantal veldkavels, terwijl de gemiddelde veldkaveloppervlakte vrijwel gelijk blijft. Drentsche Aa springt hierbij in het oog met een toename van 7 naar 10 veldkavels gemiddeld. Indien we een toename van veldkavels en een afname van huiskavelpercentage negatief duiden, terwijl we een toename van huiskaveloppervlakte positief duiden, dan is er in vrijwel alle gebieden sprake van een negatieve ontwikkeling in de verkavelingsstructuur. Dit wordt zichtbaar in een afname van de verkavelingsscore, een negatieve ontwikkeling.

Verkavelingsscore akkerbouwbedrijven (BAB 2017, 2024)

Deelgebied	Akkerbouwbedrijven													
	aantal bedrijven		bedrijfsgrootte		huiskavel-oppervlakte		huiskavel-percentage		veldkavel-oppervlakte		aantal veldkavels		verkavelingsscore	
	2017	2024	2017	2024	2017	2024	2017	2024	2017	2024	2017	2024	2017	2024
Bargerveen	158	163	74	74	16	15	22	20	8	8	7	6	34	33
Drentsche Aa	83	80	57	61	11	11	19	18	5	6	7	8	25	23
Hunze	172	166	80	95	21	21	26	22	9	9	7	8	42	40
Nieuwe Drostendiep	109	116	52	51	13	11	25	25	6	6	6	6	32	29
Noordwest Drenthe	76	70	54	67	17	17	31	23	5	5	6	8	34	31
Oude Diep	80	83	53	56	16	13	30	22	6	7	7	8	33	28
Reest	31	27	29	36	8	8	28	19	4	4	4	5	25	24
Zuidwest Drenthe	91	82	43	57	10	11	23	25	4	5	7	8	22	22
Drenthe (totaal)	800	787	61	68	15	15	26	22	6	7	6	7	32	31

Verschil%		
+30%-100%		← toename
+15%-30%		
+5%-15%		
-5%-+5%		
-15%—5%		afname →
-30%—15%		
-100%—30%		

Deze tabel laat de verschillen voor akkerbouwbedrijven zien tussen de resultaten van de vorige verkavelingsanalyse en de huidige analyse. In sommige deelgebieden is het aantal akkerbouwbedrijven toegenomen, in andere gebieden is het stabiel gebleven of gedaald. In alle gebieden is de gemiddelde bedrijfsoppervlakte toegenomen, terwijl de huiskaveloppervlakte iets zijn gedaald of gelijk gebleven zijn. De gemiddelde veldkaveloppervlaktes nemen iets toe en het aantal veldkavels groeit ook in bijna alle gebieden.
In Reest valt de relatief sterke daling van het huiskavelpercentage toe, terwijl dit in Zuidwest Drenthe als enige gebied is toegenomen.

Databron: BAB 2017, BAB 2024

Bij akkerbouwbedrijven is een grote kavel (huis- of veldkavel) positief te duiden en belangrijker dan een hoog huiskavelpercentage of een klein aantal veldkavels. Dat vooral de veldkavels in oppervlakte toenemen, heeft dus een positief effect op de verkavelingsstructuur voor akkerbouw. Dat de huiskavel in oppervlakte iets kleiner word, heeft juist een negatief effect. Nemen we alle verkavelingsfactoren samen, dan is het negatieve effect soms net wat groter dan het positieve, waardoor in de helft van de gebied de verkavelingsscore duidelijk daalt (meer dan 5%), terwijl deze in de andere helft van de gebieden nagenoeg gelijk blijft.

kadaster

Deze analyse is uitgevoerd door het Kadaster. Bij de analyse hoort een toelichting op de gebruikte bronnen en methoden.

Door:

Mariska Kerkmeijer
Guido Musch
Janina Fuchs
Arie Beijering
Johan Groot Nibbelink
Jan van de Wolfshaar

Foto's:
Beeldbank Kadaster

